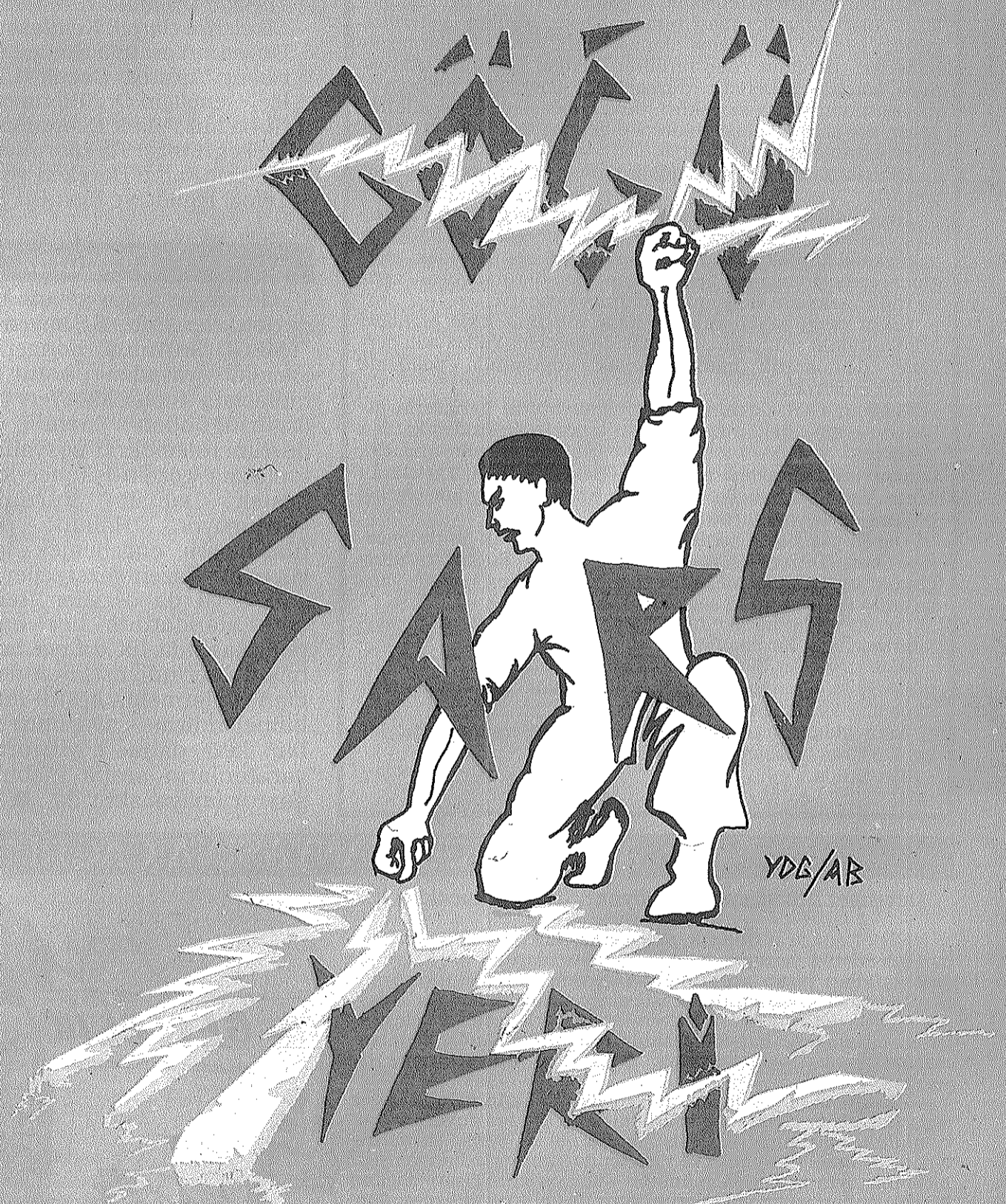

GENÇLİK

Aylık Siyasi Gençlik Dergisi Yıl: 2 Sayı: 4 15 Ocak 1993 Fiyatı: 8.000 TL (KDV İçinde)

YENİ DEMOKRAT

HARİKALAR YARAT !

- İşçi Gençliğin Örgütlenmesi Üzerine
- Küba'nın Politik-Ekonomisi Üzerine Notlar: "Şeker Kamışı Tarlalarını Ateşe Ver!"
- Bir kez Daha Kitle Örgütlerindeki Demokratik Merkezîyetçilik Üzerine (Gençlik Yıldızı ile Polemik)
- Mevcut Kadın Hareketi ve Aileye Dair.

SUNU

Merhaba dostlar!

Daha önceki sayılarımızda da belirttiğimiz gibi, dergimizin daha da nitelikli çıkması, tamamen okurlarımızın kolektif çabasının birleştirilmesine bağlıdır. Gençlikle ilgili haberlerin bize anında ulaştırılması, bize bunları yeterince gözden geçirip düzenleme olanağı verir. Ama okurlarımızın haberleri, derginin çıkış tarihinin hemen öncesine ulaştırması sonucu haberlerin düzensizliği eksikliğini hissediyoruz. Bundan sonra her okurumuz, haber değer taşıyan her gelişmeyi anında haberleştirerek dergiye ulaştırmayı kendi görev edinmelidir.

Okurlarımızın her anlamdaki katkısı şüphesiz bizi ilerletecektir.

Geçen sayılarımızda eksikliğini hissettiğimiz ve bu konuda işçi okurlara çağrı yaptığımız, işçi gençlikle ilgili haber ve yazı eksikliğini okurlarımız haber yazma konusundaki isteğimizi karşılama da, biz "işçi gençliğin örgütlenmesi üzerine" adlı yazımızla eksikliğimizi gidermeye çalıştık.

Sıkça dergi sayılarımızda ifade ettiğimiz kitle örgütleri konusunda anlayışımızda iyide ettiğimiz Yıldıztürk adlı dergiyle, demokratik merkezîyetçilik konusunda polimikle devam ettiriyoruz.

Başkan Gonzalo'nun yakalanışına bütün gericilerin atıkları sevinç çığlıklarına Latin Amerika cephesinden katılan Küba'nın politik-ekonomisi'nin irdelendiği, Kazanılacak Dünya adlı dergiden aldığımız "Şeker Kamışı Tarlalarını Ateşe Ver!" başlıklı iki bölümlük bir yazıyı faydalı olacağı düşüncesiyle yayınlıyoruz.

Geçen yazımızda başlanılan ikişer bölümlük iki dizi yazımız olan, "Düzenin Yarattığı Suç, Ya Da, Suçun Yarattığı Çocuk" ve "Şehirsiz Mekanda Sınıfsal Savaşım-II" başlıklı yazılarımız bu sayımızda son veriyoruz.

Ayrıca kadın hareketini değerlendiren bir yazımız da sayılarımızda bulacaksınız.

Kamuoyunda bilinçli olarak sansasyon edilen "Temel İçgüdü"ye kısa bir bakış yazımızı da amatör bir fikir alış-veriş olması anlamında sunuyoruz.

Yeni yılda tüm okurlarımızı Yeri Göğü Sarsmaya, Harikalar Yaratmaya davet ediyoruz. ■
Dostlukla...

İÇİNDEKİLER

- Yeri Göğü Sars, Harikalar Yarat 3-4
- Haberler 5-8
- Birkez Daha Kitle Örgütlerinde Demokratik Merkezîyetçilik Üzerine:
Gençlik Yıldızı'yla Polemik..... 9-11
- Şehirsiz Mekanda Sınıfsal Savaşım-II
Türkiye Özelinde Yarı-Sömürge Yarı-Feodal
Ülkelerde Çarpık Kentleşme..... 12-13
- Düzenin Yarattığı Suç ya da
Suçun Yarattığı Çocuk-II..... 14-15
- İşçi Gençliğin Örgütlenmesi Üzerine..... 16-20
- Küba'nın Politik Ekonomisi Üzerine Notlar
"Şeker Kamışı Tarlalarını Ateşe Ver!" 21-28
- Mevcut Kadın Hareketi ve Aileye Dair..... 29
- Temel İçgüdü'ye Kısa Bir Bakış 30

Dergimiz Toplatıldı!

Gençliğin özgür sesine tahammül edemeyen gerici devlet, dergimiz 3. sayısını, sayfalarında yer alan "TMLGB kuruluş Kongresini Tamamladı" başlıklı yazıda, yasadışı örgüt propagandası yapıldığı iddiasıyla toplatıldı. Yeri geldiğinde şişinerek basın özgürlüğünden dem vuran siyasi iktidar, devrimci-demokrat-sosyalist basının üzerindeki toplatma gözaltı-işkence-katletme furiasını, "teröre" destek sunan kurumlar bahanesi altında sürdürüyor. Halkın doğru, objektif habere ulaşmasını engellemek için tüm yöntemlere baş vuruyor. Bazen gazeteciler "terörist" oluyor, bazen de gazete ya da dergiler "terör yuvası" oluyor. Devlet çifte standardını her konuda olduğu gibi basın politikasında da ortaya koyuyor. Devrimci, sosyalist basın üzerinde estirilen devlet terörünün bir parçası olan toplatmalar, çeşitli milliyetlerden halk gençliğini bilinçlendirme savaşımızı engelleyemeyecektir. Şunu bir kez daha söylüyoruz ki: Geleceği elleriyle yaratanların sesini hiçbir güç susturamamıştır ve susturamayacaktır da...■

ABONE KAMPANYASINA ÇAĞRI !

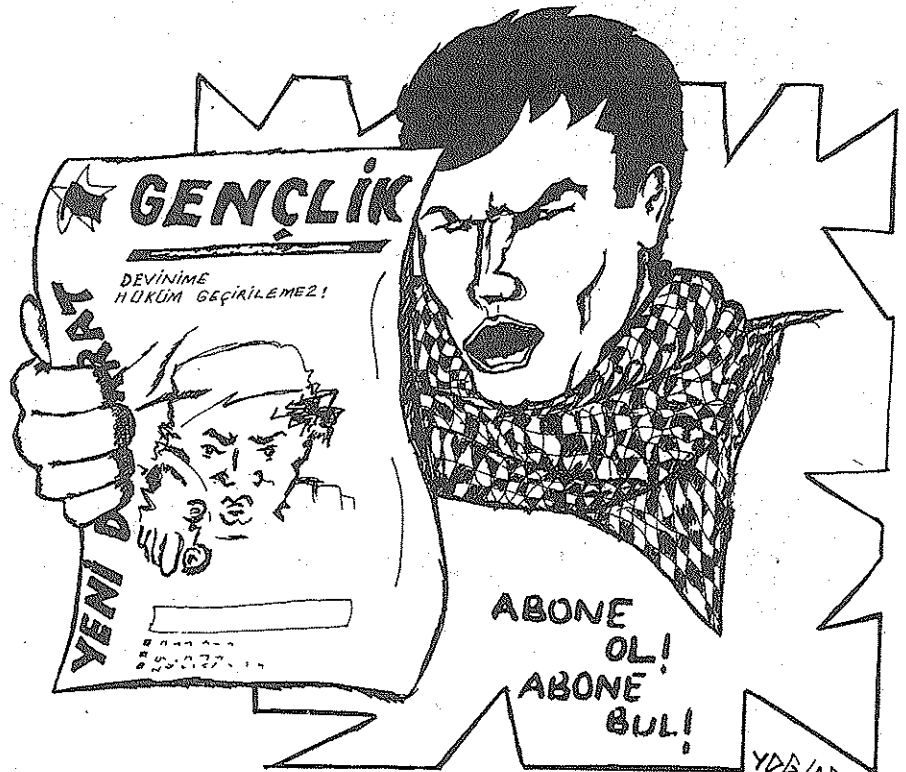
Devrimci Dönüşüme Ayak Uydur, İleriyle Kucaklaş !

Yeni Demokrat Gençlik, okuyucularının aktif desteği olmadan görevlerini yerine getiremez. Okuyucularının mekdu ve siyasi katkıları bizim açımızdan vazgeçilmezdir. Mektup, öykü, eleştiri yazıları, karikatür, araştırma yazıları, makaleler derginin taze ve dinç duruşunda elzemdir. Duyarlı destek ve eleştiriler memnuniyetle karşılanacaktır. Bunların dışında karşılanmasına yardım edebileceğiniz diğer bazı ihtiyaçlarımız da vardır.

- **Dağıtım**, Yeni Demokrat Gençlik mümkün olduğu kadar fazla ilde geniş çapta elde edilebilmelidir. Bu ise duyarlı ve sorumluluk bilincinde gelişmiş okurlarımızın bölge şartlarına uygun biçimde çok yönlü ve yaratıcı dağıtım metodları geliştirmelerini, aynı zamanda mümkün olan yerlerde ticari dağıtım kanallarından yararlanmalarını içerir. Yerel insiyatifler ve öneriler, merkezi olarak örgütlenmesi ve değerlendirilip düzenlenmesi için yazılı ya da telefon aracılığıyla bize iletilmelidir; İleriye atılarak bu önemli görevi üstlenmek isteyenlere önerileride bulunup malzeme temin edebiliriz.

- **Maddi kaynaklar**: YDG'nin fiyatı, onu çıkarmak için gerekli harcamaları kapsamaktan uzaktır. Dolayısıyla bu derginin sürekli çıkmasının önemini kavrayanların, maddi kaynak yaratma sorumluluğunu üstlenmelerini mali desteğine dayanmak zorundayız. Bağışlarınızı ve desteğinizi hesap numaramıza ya da direkt büromuza yapabilirsiniz.

- **Sanat Çalışmaları**: YDG'nin, devrimci-demokratik çalışmalarla ilgilenen sanatçıların da yardımına ihtiyacı vardır. Amatör ya da profesyonel herkesin çizimler, öyküler, vb. çalışmaları dergimize gönderilebilir. Özellikle yurtiçi ya da yurtdışından tüm dünyadan gazete kopyaları ve orjinal, estetik fotoğraflar da gönderilmesi son derece önemli ve gereklidir. ■

ABONE KOŞULLARI

Yurtiçi 6 Aylık: 48.000 TL
 Yurtdışı 6 Aylık: 30DM.

1 Yıllık: 96.000 TL.
 1 Yıllık: 60 DM.

Yeri Göğü Sars! Harikalar Yarat!

Bütün emperyalist güçler, ABD emperyalizmi önderliğinde kendilerine göbekten bağlı devletleri de ardlarına takarak dünyayı sınırsız ve sorunsuz bir şekilde sömürmek istediler. Bu ittifak dahilinde yürütülecek olan talan ve zulme de "Yeni Dünya Düzeni" dediler.

Kabul etmek gerekir ki en büyük soyguncu diğer büyük soyguncularla bu proje gereği anlaşılıp uşaklarını da seferber ederek, çıkarlarına aykırılık teşkil eden ülkeleri, bölgeleri işgal etmekte hiç de başarısız değil.

Bu projenin kendi içinde en önemli parçalarından bir işgal ettikleri ülkeleri, bölgeleri işaret ederek kendilerine şu ya da bu oranda karşı çıkan, onları rahatsız eden, onlara karşı çıkan güçlere "bakın sizi de böyle yaparız" tehditlerini savurarak, onlara boyun eğdirtmektedir.

Yine kabul etmek gerekir ki tüm dünya devletleri ya tam bir uşak ruhu ile boyun eğmekte ya da etkili bir karşı koyuşu gerici çıkarlarına uygun görmemekte, "dostlar pazarda görsün" misali arada bir sinek vızıltısı tonunda ses vermekteler.

Ancak "Yeni Dünya Düzeni" için bu her iki temel noktadaki başarıya rağmen, "Yeni Dünya Düzeni" acap bir düzensizlik yarattı. Bu dönemde bölgesel ve ulusal temeldeki savaşlarda bariz, toplumsal temeldeki savaşlarda bir kıpırdama şeklinde yükselmeler oldu.

Diğer taraftan, her ne kadar çanak yalayıcı durumundaki devletler tam bir uşak ruhuyla büyük soyguncuya "emret komutanım" demelerine rağmen "düzen" yine de tutmuyor. Tutmuyor çünkü, soyguncularla uşakların her birinin kendi içindeki çelişkiler muazzam ölçülerdedir ve soyguncuların kendi aralarındaki çelişkiler her ne kadar su yüzüne yeterince çıkmıyorsa da muazzam ölçülerde büyüktür.

En büyük soyguncu durumundaki ABD'nin ekonomik sorunları giderek büyümekte, ekonomisi üstünlüğü kaybolmakta; bu güçsüzleşmesini askeri alandaki üstünlüğü ile dengede tutmaya çabalamaktadır. Bu soyguncuların dünyayı ittifak dahilinde bir proje ile sömürmeyi devam ettirmeleri bugün sadece görünürde iyi gidiyor. Altın alta bırakılmayan dünyanın diğer ülkelerini kardeş kardeş "sömürmelerini, herbirinin diğeri bir ülkenin içine bıçak gibi saplanma girişimleri aralıksız devam ediyor. Bu ittifak sadece görünürde sağlam olan ve geçici bir ittifaktır.

Bugün için bunların herbiri ittifak içerisinde yeralmayı zorunluluktan dolayı kabul etmektedir. Çünkü bunların her biri gerek yalnız gereksede bir grup emperyalistle diğer emperyalistlere rağmen birlikte hareket etme gücünü kendisinde görmüyor ya da herbirinin böyle bir gücü yok. İkincisi de, varolan konjüktürde dünya halklarına insani yardım, barbari etkisizleştirme ve benzeri demogojilerle giderek, ya da dünya halkları nezdinde böyle bir yarınsama yaratarak sömürü, talan ve işgallerine devam ettirmek durumunda oldukları için bu ittifaka evet demekteler. Bu ittifakın Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında yürütülmesi dünya halklarının kafasını karıştırmakta, onu yanıltmakta en büyük etkenlerinden biridir. Birleşmiş Milletler'i emperyalistlerin kendi çıkarları doğrultusunda, dünya halklarını ne zamana kadar yanıltmada kullanabilecekleri de ayrı bir sorun emperyalistler açısından. Çünkü Somali halkı bile Birleşmiş Milletler'le ABD'yi aynı güç olarak gördüğü için doğru olarak bunlara UNSAM demektedir.

Emperyalistler arası bu görünümde iyi giden ittifakın onların karakterinden ve koşulların durmaksızın değişmesinden dolayı daha ne kadar zaman balayı dönemini yaşayacağı belli değil. Bunların herbirinin diğerlerine çelme atmaya fırsat kollama, en büyük güç olma çabaları durmaksızın devam ediyor. Bu niyetle ya da karakterle emperyalistler arası gelişmenin de eşit olmayacağı gerçeği yanyana geldiğinde bu ittifakın aynı zamanda "fırtına öncesi sessizliği" andırıldığını tespitinin yapılması pek yanlış olmazsa gerek. Gelelim uşaklara.

Uşakların durumu daha da berbat! Bunların emperyalistlerle rekabet edecek güçleri yok. Dahası bunlar emperyalistlere tam da göbekten bağlılar. Böyle olduğu için de uşaklar beylerinin peşinde koşuyorlar. Bunların emperyalistlerin peşinde kafalarını kaldırmadan yürümelelerinin tek nedeni, emperyalistlere göbekten bağlanmış olmaları

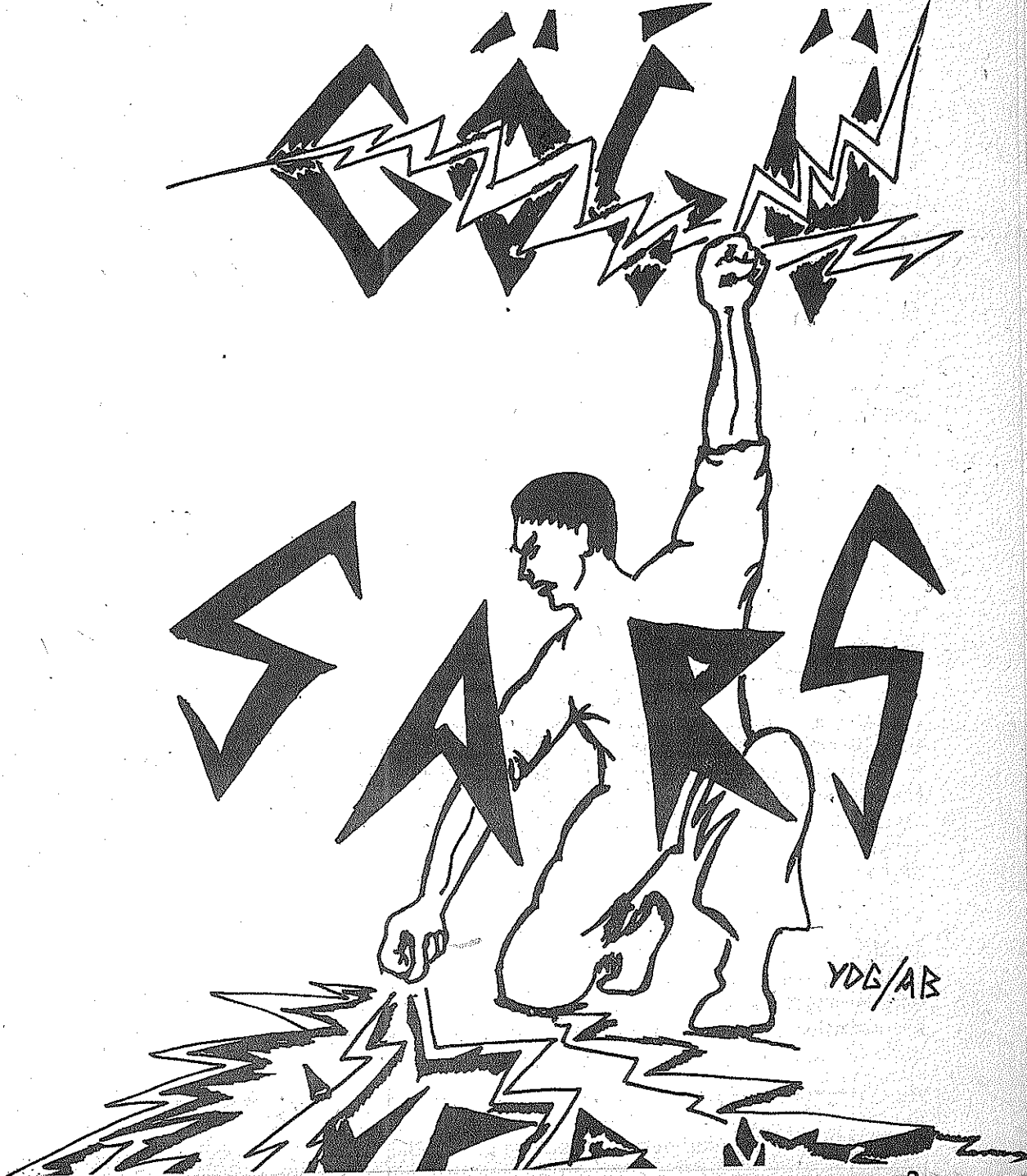
değildir. Diğer neden, beylerden ayrı tek başlarına kaldıklarında kende içlerindeki muazzam çelişkilerin sonucu, çelişkileri oluşturan taraflardan bağıllık altında tutulan tarafın egemen tarafı alaşağı edip, yok edeceği korkusudur. Yani uşak uşak olarak kalabilmek için beylerin peşinde kafasına kaldırmadan yürümeye mahkumdur. Uşakların beye dönüşmesinin onlar ne kadar heves etselerde çağımızda olanağı kalmamıştır.

Beylerle uşakların ülke içinde ve uluslararası düzlemdeki politikaları "Yeni Dünya Düzeni"ne uygunluk arz ediyor. Beyler Yeni Dünya Düzeni gereği bizden izinsiz dünyada yaprak kılmadamayacak diyor, uşaklar da ülke içinde bizden izinsiz yaprak kılmadamayacak diyor. Her ikisini de tehdit eden, bırakalım yaprak kılmadılmayı onları sarsan, bu projelerine durmaksızın çomak sokan sömürü ve baskı altında tutulan tüm dünya halklarıdır. Gelelim bizimkilere...

Bizim egemen sınıfların Yeni Dünya Düzeni içerisindeki konumlanışı uşaklıktır. Uşaklık olarak da kalmak zorundadır. Çünkü bunlar da hem emperyalistlerle tüm neo-Osmanlılık histerilerine rağmen rekabet edememekte, bunun sonucu olarak hep kemiğe talim etmekte, hem de emperyalistlerden uzak bir başına kaldıklarında çok iyi biliyorlar ki devrim güçleri tarafından yok edilecekler.

İşte bunun içindir ki bizim uşaklar bir yandan beylerin peşinden başlarını hiç kaldırmadan uysal uysal yürüyorlar; diğer yandan da ülke içinde en azgın sömürü ağını sürdürmek hatta daha da katmerleştirmek için en saldırgan, en vahşi yöntemleri sistemleştirerek köküne kadar faşist "kanun ve nizam"lar oluşturuyor, bunları her duruma göre ya da bir durumdan çıkabilmek için yeniden sürekli biçimlendiriyorlar.

Bu "kanun ve nizam"ların 1992 yılında "topyekün saldırı" vaziyetine getirdiler. Bu saldırının boyutu ve sonuçları açısından parlamentovü kaldırmamalarına rağmen, bir

ma göre ya da bir durumdan çıkabilmek için yeniden sürekli biçimlendiriyorlar.

Bu "kanun ve nizam"ların, 1992 yılında "topyekün saldırı" vaziyetine getirdiler. Bu saldırının boyutu ve sonuçları açısından parlamentoyu kaldırmalarına rağmen, bir askeri darbe niteliğinde olduğu bugün bariz bir şekilde görülmektedir.

Savaşın psikolojik yönüne, egemen sınıflar kendileri açısından yerinde bir tespitle çok önem verirler. Bu savaş gelinen aşamada, topyekün psikolojik savaşa dönüştürülmüş durumda. "Topyekün savaş" gereği toplumun bütün kesimlerine yönelik özel politikalar ürettiler. Psikolojik savaş, vahşet, şovenizm ve demagoji temelinde yürütülürken, yürütme biçimleri çok geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Basına, sendikalara, üniversitelere şovenizmi şahlandırmış ve yalan dolanla bezenmiş demagoji yapma görevleri verildi. Üniversiteler "milli" sıfatımla derune getirildi. Bunlara ek olarak, "sosyalist" çevrelere ve kişilere "sosyalistliklerini devlet güvencesi altında sürdürme" çağrısı yapıldı.

Düzenin yenilenme, değişme, düzelme yeteneği bitmiştir. Kürt, Türk çeşitli milliyetlerden halkımıza sömürü, baskı ve katliamları, her türlü demagojik yöntemlerle süsleyerek sunmaktan başka hiçbir şeyi kalmamıştır. EŞkonomik ve siyasi açıdan çürümüşlüğü, tükenişin olgun mertebesine tayin olmuştur. Ancak bu her açıdan çürümüşlük, tükenmişlik kendiliğinden onun sonunu getiremez. Çürümüşlüğü sonunu getirecek olan dorukları fethetme cesaretidir. Bunun için devrimci durumdaki ilerleyişe koşut tavır alınmalı ve SİYASİLEŞME, ASKERİLEŞME, KİTLESELLEŞME çizgisi dorukları fethetme cesaretiyle hayat bulmalıdır. Bu hat devrimci sarsışın kızıl ışığıdır. Kitleler bu hat ile yeri göğü sarstığında en büyük harika olan devrim bizim gerçekliğimiz olacaktır.

Topyekün savaşın odağına devlete karşı silahlı mücadele yürüten hareketleri imha etmeyi ve kitlelerden yalıtmayı koydular. Kısa vadede ise silahlı mücadele yürüten örgütlerden ulusal nitelikteki PKK ön plandaki hedef olarak seçildi. Bu PKK'nın bugün için devlet açısından daha büyük bir tehlike olmasından kaynaklanmaktadır.

Bugün egemen sınıflar, yoğun bir şekilde her düzeyde katliamlar gerçekleştirirler. Hız vermiş, silahlı mücadeleye şu ya da bu ölçüde yakınlık duyan, destek sunan yoksul Kürt köylüleri direkt hedef seçmiş, katliam ve en azgın şiddetin yanısıra köy boşaltmalar hızlanmış hatta sıra ilçelere bile gelmeye başlamıştır. Bugün Güneydoğu'da birçok ilçede halkın sığınaklar kazdığı, günlerinin önemli bir kısmını bu sığınaklarda geçirdikleri artık sır olmaktan çıkmıştır.

Gerillanın direkt imha amaçlı hedeflenmesi, gerilla savaşına destek sunan, ona yakınlık duyan kitlelerin katliam, işkence, köy, ilçe boşaltmalarının yanısıra egemen sınıfların bu topyekün psikolojik savaşta hedefledikleri en önemli şeylerden birisi de KAFALARI İDEOLOJİK OLARAK TESLİM ALMAKTIR.

Egemen sınıflar bunca deneyimden sonra kitlelere ne denli baskı yapılırsa yapılsın, "gerilla faaliyetini yürütenler kitlelere sırtlarını dönmedikleri müddetçe, kitleler gerillaya sırtlarını dönmez" gerçeğini bir parça da olsa görmüş olmalıdır ki özel olarak gerilla savaşını yürüten, genel olarak da bütün devrimci-demokrat yapılanmalardan sırtlarını kitlelere döndürmeleri için müthiş çaba gösteriyorlar. İşte ideolojik olarak teslim alma hedefinin esprisi budur.

Bu ideolojik teslim alma somut olarak gündemdedir ve egemen sınıflar buna görülmedik ölçüde ağırlık vermektedirler. "Silahları bırakın" çağrılarının, pişmanlık yasaının yeniden ballandırılarak çıkarılmasının, silahlı mücadele yürütmeyen örgütlere karşı daha "hoşgörülü" davranmanın, silahları bırakmazsanız sizi öldürürüz, pişman ederiz tehditlerinin, polis ve MİT önderliğinde ve onların katılımıyla gerçekleştirilen gösteriler, 055 telefonları ve benzeri birçok girişimlerin altında hep bu gerçek yatmaktadır.

Karşı-devrimin bu saldırılarına ve politikalarına karşı ne yapmamız gerekir?

Bugün Türkiye Kürdistanı'nda sıradan köylüler bile devlete karşı silahlanmış durumda ya da silahlanmaktadır. Bunca sömürüye, vahşete yıllardır maruz bırakılan yoksul Kürt halkı, artık devletten yana bütün umutlarını tüketmiş, devletin ancak ve ancak silah zoruyla dize getirilebileceğini yaşayarak öğrenmiştir. Bugün bu kitleler silahlı mücadele dışında herhangi bir yol gösterenlere gülmektedirler. Evet abartısız, gülmektedirler. ulusal hareketin bu geniş kitleleri etkilemesi sorunun özünü değiştirmez. Bu kitleler toplumsal kurtuluşu da sağlayan bir program temelinde silahlı mücadele ile gidildiğinde onlar tarafından bağırılmasına basılacaklardır. Bunun pratikleri mevcuttur.

Batı'da işçi sınıfı, karşı-devrimin yalan, dolan ve şovenizmle bezenmiş her türlü propagandasına, sendikaların onları hem politik, hem de ekonomik düzeyde durmadan satmalarına rağmen, işte yine ayakta. Onlar bu sistemden ve bu devletten olabildiğince hoşnutsuzlar, böyle yönetilmek istemiyorlar ve bunu haykırıyorlar. Ancak gerçek kurtuluşun nerede olduğunu kavrayamıyorlar. Kendiliğinden ya da ekonomik mücadele zemininde bunu kavramalarının da olanağı yoktur. Bu bilinç onlara dışardan verilebilir. Bunu da yapacak olan, yapması gereken en başta komünistlerdir. İşçi sınıfının bu uyanışını, bu hareketini iktidara yöneltecek olan en başta komünistlerdir.

Memurlar ülke tarihinde ilk kez böylesine ayağa kalkıyorlar. Bunlar da böyle yönetilmek istemiyorlar, istemediklerini sürekli haykırıyorlar. Üstelik memurların hareketliliğine önderlik etmede devrimci-demokratlar ve komünistlerin önemli etkileri var.

Üniversite gençliğinin sorunları her geçen gün daha da ağırlaşmaktadır. Eğitim düzeyi sürekli düşüyor, okul bitimi sonrası her geçen gün daha çok kişiyi işsizlik bekliyor, son 1 yılda harçların on milyonlara varması, barınma, beslenme, en mütevazı demokratik hakların dahi yokedilmesine kadar bir yığın sorun üniversite gençliğinin tepesine oturtulmuştur. Bunca soruna rağmen, üniversite gençliği sesini çıkarmıyorsa/çıkaramıyorsa bu onların böyle yönetilmek istemesinden dolayı mıdır, bunları sorun olarak görmemesinden midir, devlet terörünün yükselmesi mi bunları böyle susturdu? elbette ki hayır? Kuşkusuz başka birtakım tali nedenler olsa da (devlet terörü de tali bir nedendir) esas neden burada da önderliktir. Devrimcilerin üniversitelerdeki 87 sonrası önderlik pozisyonları hemen hemen bütünüyle kitleyi toparlayıcı değil, dağıtıcı, örgütleyici değil, örgütsüzleştirici, çekimci değil, itici bir zeminde yürüdüğü için öğrenciler bugün öz örgütleri durumundaki deneklerin bile dışına çıkmıştır. Ama üniversite gençliği görünürdeki dinginliğine rağmen kaynıyor. Bu kaynama görülmesi ve üniversite gençliğinin en alt örgütlenme biçimlerine çekilmesi için bu dönemde özel çaba harcanmalıdır.

Liseli gençlik 12 Eylül sonrası dönemdeki en aktif süreci yaşıyor. Bu aktifleşme önderlik etmeye koşut olarak hızlanarak büyümektedir ve büyüyecektir. Liseli gençlik onları toparlayıcı, harekete geçirici örgütlenmelere çekilerek iktidara yönlenebilecek bir olgunluğa gelmiştir. Burada da sorun önderlik, doğru önderliktir, komünistlerin önderliğidir.

Kısaca bugün egemen sınıfların bütün güçlerini devreye sokarak topyekün saldırılarına rağmen, DEVRİMCİ DURUM İLERLEMeye DEVAM EDİYOR.

Devrimci durumdaki bu ilerleme apaçık orta yerde iken devrimci güçlerin savunma pozisyonu almaları ya da geri çekilme taktiğine başvurmaları tam da egemen sınıfların bizi sokmak istedikleri rotaya girmemiz demek olacaktır. Savunma-geri çekilmenin bu somuttaki adı ideolojik teslim olmadır. Savunma-geri çekilme, yeni ve daha vahim bir yenilgiyi kaçınılmaz olarak gündeme sokacaktır.

Bugün bir kısım devrimci-demokrat hareketin savunma-geri çekilme taktiğine başvurarak daha da uysallaşmaya başladıkları görülmektedir. Kendileri bunu hangi teorilerle süsleyip püsleseler, bunu hangi adla adlandırlırsa adlandırsınlar, bunun adı ideolojik teslim olmak ya da ideolojik teslim olmaya doğru atılmış en büyük adımdır. Bu durum onlara anlatılmaya çalışmalı, devrimci durumdaki bu ilerlemeye uygun tavra girmeleri için onlara yardım edilmelidir.

Yardım edilmeli ve dayanışma içerisine girilmelidir. Çünkü topyekün saldırının etkisizleştirilmesinin en önemli araçlarından biri topyekün kitle hareketleriyle karşı koymaktır. Mümkün olan her düzeyde kitleler savaş içerisine çekilmeli bunun için de kitlelerin devrimci-demokrat kesimleri de dayanışma içerisine girilmelidir. Bu yapılırken esas olanın kendi gücüne güvenme, dayanma olduğu da akıldan çıkarılmamalı, kitleye bu zeminde gitmeye önem verilmelidir.

Diğer taraftan, silahları bırakın çağrısı yapanlara en iyi yanıt daha sıkıca silahlara sarılmak ve önümüzdeki süreçte özellikle gerilla savaşında ısrar etmek, onu daha çok kitlelerin içine çekmektir. Bu tayin edici önemdedir ve birçok devrimci-demokrat kesimle ayırım çizgisidir. Gerilla savaşının bugün egemen sınıflar için hedefledikleri odak nokta olması tam da onun egemen sınıfları her açıdan yoketmeye muktedir tek yol olmasındandır.

Parça parça yoketmesi, müthiş derecede yıpratıcı olması egemenleri askeri ve siyasi çözümsüzlüğe doğru sürüklemesinin yanısıra ekonomik olarak onları giderek çaresizliğe doğru sürüklemesi gibi, gerilla savaşının karakteristik yönleri bugün TC.yi avuçları içine almıştır. Bunda ısrar, tayin edici önemdedir. Özellikle komünistlerin gerilla savaşının bütün boyutlarına katacakları çok, ama çok şey vardır...

Yine kavrayışımızı geliştirmekte ısrar edilmeli. Her olaya her duruma politik bakmalı, dünyayı değiştirmek için yorumlama gücümüzü, yeteneğimizi artırmalıyız. Bu noktadaki eksiklikler ciddiyetle görülmeli, her olaya tavrı alan politikalar üretecek duruma gelinmelidir. Ama bu yetmez üretilen politikaların bütününe mal edilmesine özel önem verilmeli, alınan tavrın sadece pratik yönünün görülmesi, pratiği de kısırlaştırıcı tavrı, günlük sıradan, her hangi bir iş, uğraş gibi ele alınması sonucunu doğurur. Bütünün siyasileşmesi, üretilen politikaların bütününe kavratılması yine bu dönemdeki çıkış noktalarından biri, görevlerin en temel olanlarından biri olarak görülmelidir. Bu noktadaki savsaklamalar, küçümsemeler, başka noktalarda çok daha büyük zaafaların yaratıcısı olacaktır. Bu unutulmamalı, dahası "herkesçe" bilince çıkarılmalıdır.

Topyekün savaşın hem fiziki saldırısı, hem de bununla birlikte her türlü olanağın kullanılarak savcılar, sürgünler, beyinleri ideolojik teslim alma kampanyaları, sindirerek işkence, çarpıtma ve devrimci durumun ilerlemesine koşut olarak tavır almak için SİYASİLEŞME, ASKERİLEŞME VE KİTLESELLEŞME şiarıyla yeri göğü sarıyalıyız. Bu sarsışın sürekliliği en büyük harika olan devrimi getirecektir.

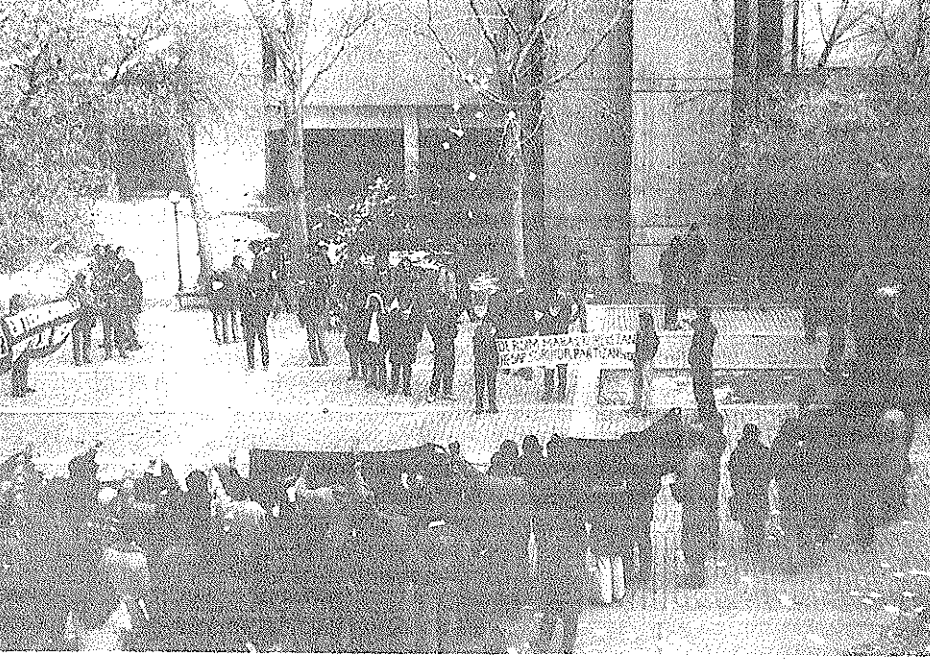
Düzenin yenilenme, değişme, düzelme yeteneği bitmiştir. Kürt, Türk çeşitli milliyetlerden halkımıza sömürü, baskı ve katliamları, her türlü demagojik yöntemlerle süsleyerek sunmaktan başka hiçbir şeyi kalmamıştır. EŞkonomik ve siyasi açıdan çürümüşlüğü, tükenişin olgun mertebesine tayin olmuştur. Ancak bu her açıdan çürümüşlük, tükenmişlik kendiliğinden onun sonunu getiremez. Çürümüşlüğü sonunu getirecek olan dorukları fethetme cesaretidir. Bunun için devrimci durumdaki ilerleyişe koşut tavır alınmalı ve SİYASİLEŞME, ASKERİLEŞME, KİTLESELLEŞME çizgisi dorukları fethetme cesaretiyle hayat bulmalıdır. Bu hat devrimci sarsışın kızıl ışığıdır. Kitleler bu hat ile yeri göğü sarstığında en büyük harika olan devrim bizim gerçekliğimiz olacaktır. ■

Maraş Katliamı Lanetlendi

Yıldız Üniversitesinde Forum

Yıldız Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde 14 yıl önce MHP-MİT-KONTR-GERİLLA organizasyonu ile gerçekleştirilen Maraş Katliamı Lanetlendi. Yaklaşık 100 kişinin katıldığı forum alkışlı protesto ile başladı. Daha sonra Maraş Katliamında öldürülenler ve tüm Devrim şehitleri için saygı duruşunda bulunuldu. Ardından bir basın açıklaması okundu. Yapılan konuşmalarda kuruluşundan bu yana tarihi, katliamlar tarihi olan faşist T.C.'nin Maraş'ta canı yüzünü ortaya koyduğunu, sivil uzantılarıyla halk hareketini etkisizleştirmeyi amaçladığını söylendi. Bir başka konuşmada ise "Maraş katliamını lanetlemek ancak yeni Maraş'ta engel olmakla, proletaryanın Kızıl bayrağını dağlarda dalgalandırmakla, T.C.'nin tüm oyunları boşa çıkartmakla olacaktır. Vaaz veriler, hayıflanarak katliamlar lanetlenemez. Ancak ve ancak silahla yene savaşımlara engel olunabilir; yeni Maraş'lara izin vermemek için savaşa," "Komünist gerillaların saflarında savaşa" denildi. Yapılan konuşmalar sık sık "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Kahrolsun faşist diktatörlük," "Şovenizme Hayır" ve Kürtçe sloganlar ile kesildi. "Dün Maraş, bugün Şırnak. Yeni katliamların izin veremeyişim", "Şovenizme Hayır", "Yaşasın Halkların kardeşliği", "Üniversitelerde polis işgaline karşı birleşelim, direnelim, savaşalım" pankartlarının ve "Katliamın suçlusu Patron-Ağa Devleti," "Faşizm olduğu sürece katliamlar olacaktır. Faşistlerden hesap, lafta sorulmaz, hesapları namlular sorar" yazılı dövizler taşıdı. Tüm kitlelerin birlikte söylediği türkülerle forum sona erdi.

ODTÜ YDG Maraş Katliamını protesto forumunda aktif olarak yer aldı.

Yıldız Y.D.G

Maraş Katliamı Eskişehir'de Protesto Edildi

Öndört yıl önce 24 Aralık 1978'de Maraş bir katliama sahne oldu.

Kontrol-gerilla-MİT-MHP işbirliğiyle gerçekleştirilen, alevi-sünni çatışması olarak gösterilmeye çalışılan, ama aslında egemen güçlerin gelişen halk muhalefetine gözdağı vermek için yaptığı bu katliamda kadın, çocuk, yaşlı demeden yüzlerce insan acımasızca öldürüldü.

Biz Eskişehir YDG olarak bu katliamı protesto amacıyla çeşitli etkinliklerde bulduk. İlk olarak 15 Aralık'ta Tıp, İ.L.B.F ve Mühendislik Fakültelerinde dağıttığımız "Yeni Demokrat Gençlik Bülteni"nde katliamın iç yüzünü anlattık. Daha sonra 21 Aralıkta Eğitim Fakültesinde, Yunus Emre Kampüsü yemekhanesinde, Rektörlük binası civarında, Tıp ve Mühendislik Fakülteleri kantinlerinde "Kahrolsun Faşist Diktatörlük", "Kahrolsun Kontr-gerilla", "Maraş Katliamının Hesabı Sorulacaktır", "Katliamların Sokumusu Patron-Ağa Devleti" yazılı pullamalar yaptık. Ayrıca yine Tıp Fakültesi kantinine Maraş Katliamı ve Kontr-gerilla ile ilgili yazı ve resimler bulunduğu "Faşist Diktatörlük Döktüğü Kanda Boğulacaktır" başlıklı bir duvar gazetesi astık. ■

Eskişehir YDG

Katliamlardan Hesap Sorduk, Soracağız!

GKB, Özgür Üniversite Hareketi ve Devrimci Öğrenci Birliği anlayışları, eylem birliği ile bir gösteri düzenledi. 100-150 kişinin katıldığı eylem, başarıyla bitirildi. Eylemde çeşitli anlayışların pankartını yanı sıra "Dersim, Maraş, Kürdistan, Hesap Soruyor Partizan" Yeni Demokrat Gençlik imzalı pankart açıldı. T.C.'nin Kürdistan'da İç Hareket adı altında yaptığı katliam ve yüzüstü bir şekilde dünya barışından söz ederek, Somali'ye Asker gönderme politikasını eleştiren, Türk-Kürt ve çeşitli azınlık milliyetlerden Türkiye gençliğini Halk Ordusu saflarında mücadeleye çağırın bir bildiri okundu.

Eylemin sonunda yapılan yürüyüş ise jandarmanın mevzilenişine göre yanlış bir karardı. Çünkü jandarmanın arasından geçmek zorunda olması herhangi bir saldırı anında korteji savunmasız bırakırdı. Eylemle uzak mesafe tutacak şekilde düzenleyen eylem komitesinin bu düzeni, yürüyüş anında bozulmuş oldu. (Savunma molotof kokteyli ile olacağındın böyle bir mevzileniş düzenlenmişti.)

Tüm bunlara rağmen, disiplinli ve coşkulu olan gösteri, kayıp verilmeden bitirilmiştir. Bir durgunluğun ardından yapılan bu eylem öğrencilerin moralini yükseltmiştir. ■

ODTÜ Yeni Demokrat Gençlik

Gençlik, özellikle Yüksek Öğrenim Gençliği, faşist diktatörlüğün ideolojik etkinliği altında yönlendirilmek istemiyor. Üniversiteler de, aydın karakteri olmasından kaynaklı, genel olarak gericiğe her zaman karşı çıkan gençlik, demagojik faşist propagandanın etkisi ile, ülkemizde verilen "Ulusal Kurtuluş mücadelesine" katılmak istemiyor. 80 sonrası sürüleştiren, yaşamdan soyutlanarak, gerçeklerden uzak bir yaşama, boş hayallere, ümitlere sevdalandırılmaya çalışılan Y.Ö. gençliği 85'lerden sonra bu kıyafeti beğenmeyerek örgütlenmelerini yaratmış ve yükselen demokratik muhalefette yerini almıştı. Ancak özellikle son iki senede kazandığı mevzileri koruyamamış ve bu günün için göreceli bir sükunluğa düşmüştür. Düzenin saldırılarına ve ideolojisine karşı kendini koruyamamış, dağınık bir şekilde sorunlarına sahip çıkmaya çalışmaktadır. Yükseltmeye çalışılan şovenizm dalgasında, gençliği en öne sürmek istiyorlar. maçlarda, okullarda, gazetelerde sürekli "Kürt Ulusal Mücadelesi" aleyhine propaganda yapıyorlar, kitlelerin "Faşist Diktatörlük" politikalarını desteklemesi için yönlendirmeye çalışıyorlar. Geçmişte yaşadığımız, Maraş örneğinde de olduğu gibi, mezhep, ulusal.. vb. farklılıklar kullanılarak halkın gelişen mücadelesin, bölüp birbirine düşürme taktiğiyle engellemeye çalışıyorlar. Kuşkusuz ki bu konudaki etken mücadele araçları, okullarda verdikleri faşist-feodal eğitim, TV'ler ve medya'dır. Polisin, Jandarmanın giremediği her eve, her kafaya giren bu aygıtlar görmememizi, duymamamızı ve bilmememizi sağlamaya çalışmaktadır.

25 Aralık günü Maraş katliamının yaşandığı kanlı bir gündür. Yukarıda ki saydıklarımızla beraber gündem, faşizmin kanlı saldırılarıyla doludur. Dersim'de, Artvin'de, Botan'da İstanbul'da devrimciler, yurtseverler ve komünistler infazlarda katledilmektedir. Sınıf mücadelesi yükselmekte, ulusal mücadele T.C.'yi zorlamaktadır. Tüm bunlara rağmen Y.Ö. gençliği gerekli, kendisine yakışır dinamizme ulaşamamıştır.

Bu puslu havayı üniversitelerde kırmak isteyen devrimci okullarda Maraş katliamının yıl dönümüne çeşitli protestolarla eylemleri örgütlediler. ODTÜ'de de Yeni Demokrat Gençlik, Devrimci Yurtsever Gençlik, Devrimci Proleter Gençlik,

Marmara Üniversitesinde Maraş Katliamı Anıldı

A.EFÖD alınan karar ile 25 Aralık Cuma günü forum düzenlendi. Forumu yaklaşık olarak 100 kişi katıldı. Teknik Eğitim kantini önünde boş alanda yapılan forumda çeşitli konuşmalar yapıldı. Şiirler okundu. Teknik Eğitim kantininin üst katına YDG tarafından asılan pankartta "Maraş Katliamının Hesabını Yeni Demokratik Devrimde Soracağız." yazılıydı. Yapılan konuşmaların bitiminde "Maraş Katliamının Hesabını Sorduk, Soracağız" ve "Yaşasın Mücadelemiz" şeklinde sloganlar atılarak forum bitirildi. ■

M.Ü. YDG

KTÜ Öğrencileri Mücadeleyi Yükseltiyor!

23 Aralık'ta Trabzon Yüksek Öğrenim Dergisi (TYÖ-DER) ve Fakülte temsilcileri Konseyi (FTK) tarafından okullarda polis jandarma baskısını protesto için, yaklaşık 500 kişinin katıldığı bir forum yapıldı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi kantininde yapılan foruma jandarmanın müdahale edip 2 öğrenciyi gözaltına almasıyla mücadele doğdu. Bunun üzerine öğrenciler "polis-jandarma işgaline son" "okullarda Polis-jandarma istemiyoruz" "Kahrolsun Faşizm" sloganlarını atarak Fen-Edebiyat, Fakültesi kantinine doğru yürüyüşe geçti. Öğrencilerin yoğun tepkisi üzerine gözaltına alınan 2 kişi serbest bırakıldı. Ancak daha sonra askerlere küfrediği gerekçesiyle tekrar gözaltına alınmak istenmesine öğrenciler izin vermedi.

Bir süre devam eden gerginlik jandarmanın okuldan çıkmasıyla sona erdi. ■

Polis-İdare İşbirliği ve Ülkücü Faşist Saldırıları

Amasya Meslek Yüksek Okulunda Saldırı

10 Aralık günü Amasya Meslek Yüksek Okulu yine ülkücü faşist saldırılara tanık oldu. Okulumuz içerisinde polis-idare işbirliği ile örgütlenmeye başlayan ülkücüler ilk meyvelerini vermeye başladılar. Daha önceden planlanmış bir şekilde hazırlanan 100,150 kişilik bir grup ile okul kantinine gelen ülkücü faşistler, kantinde oturmakta olan Devrimci-Demokrat arkadaşlara tıpkı ağzından salya akan azgın bir köpek gibi saldırıda bulundular. Aynı şekilde birer saat aralıklarla 4 defa saldıran ülkücü faşistler, kız erkek 10 arkadaşımızın ağır bir şekilde yaralanmasına sebep oldular.

Daha önceden planlanmış olan bu olayda özellikle okul müdürü faşist Ömer ÇEKELEZ ve idarenin diğer kuyrukçuları ile birlikte polisin olaya müdahale etmemesi olayın gerçek yüzünü ortaya koymuştur. Olay sırasında öğrencilerden birinin polise, neden seyirci kaldığını sorduğunda polis tarafından, "Okul idaresi olaya müdahale etmemiz için herhangi bir talepte bulunmamıştır" cevabı veriliyor.

Görevini başarıyla tamamlayan ülkücü faşist öğrenciler geriye çekilirken, görev sırası polise geldiğinde, yaralı öğrencileri hastahaneye götürmek yerine Terörle Mücadele Şubesi'ne götürmüşlerdir. Durumu ağır olan bir arkadaşımız Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Daha tedavisi tamamlanmadan tekrar sorulama için Terörle Mücadele Şubesine getirilen arkadaşımızın durumunun iyice kötüleşmesi üzerine Samsun Tıp Fakültesi'ne kaldırılmıştır. Polisin araya girmesi sonucunda yapılan baskılarla kısa süreli raporların verilmesine neden olmuş ve olay örtbas edilmeye çalışılmıştır. ■

AmasyaYDG

Marmara Hukuk Fakültesinde Sivil Faşist Saldırı

Marmara Hukuk Fakültesinde daha önce YDG'nin bir bildirisini yırtan sivil faşistlerin uyarılması üzerine ve oradaki sivil faşistlerin, demokrat-yurtsever insanlara yönelik kışkırtıcı davranışları ve bu süreç sonrası devrimci-demokrat insanların bulunduğu kantinin girişine astıkları uluyan iki kurt resmi ve "Tanrım Türk'ü Korum, Yücelt" pullamalarını yapmaları, bunu da özellikle Maraş Katliamı'nı yıldönümüne denk getirmeleri ve Katliam yıl dönümünde çikolata dağıtmaları üzerine bunlara tavr alma kararı alındı. Astıkları pullar yırtıldı. Daha sonra ise devrimci-demokrat insanların Maraş Katliamı ile ilgili bir döviz hazırlamaları üzerine, kendine ülkücü diyen sivil faşistler kantine gelerek döviz indireceklerini söylediler. Devrimci-demokrat öğrenciler buna izin vermeyeceklerini belirtince, faşistlerin bıçaklı, sopalı saldırısına uğradılar. Saldırı sonucu beş devrimci-demokrat öğrenci yaralandı. Arkadaşları tarafından hastahaneye kaldırılan kişiler tedavileri tamamlandıktan sonra polis tarafından gözaltına alınarak bir gün karakolda bekledildi. Bu olayda da polisin sivil faşistlere müdahale etmedikleri bir yana birbirlerini kutladıkları görüldü. Bu olayların bir gün sonrasında polis hiçbir gereçe göstermeden dokuz öğrenciyi okul dışında gözaltına aldı. Ailelerin ve demokratik kamuoyunun baskıları sonucu bu arkadaşlar serbest bırakıldı. ■

İTÜ'de Gözaltı

30 Aralık günü, "Maraş Ne İlk Ne De Son Katliamdır" başlıklı afişleme yapan iki YDG'li öğrenci Ayazağa kampüsü içinde yürürken, sivil polisler ve çevik kuvvet tarafından dövülerek gözaltına alındı. İstinye karakoluna götürülen öğrenciler burada da dövülerek tehdit edildi. Buradan çeşitli karakollara götürülen öğrenciler 31 Aralık günü çıkarıldıkları savcılıkta "YDG dergisi taraftarları olduğunu bu derginin görüşlerini savduklarını bu nedenle afişe YDG imzastatıklarını söylediler ve serbest bırakıldılar. ■

İnönü Üniversitesinde de Jandarma-Polis Sivil Faşistlerin Yanında

Sivil faşistlerce bir devrimci-demokrat öğrencinin dövülmesiyle başlayan saldırılar iki gün sonra Üniversite otobüs durağının önüne, okula gitmek için otobüs bekleyen devrimci demokrat öğrencilere tekrar sivil faşistlerce polislerin gözleri önünde saldırılmasıyla devam etti.

Durakta otobüs bekleyen 15-20 devrimci demokrat öğrenciye 100'ün üzerinde elleri sopalı, zincirli, bıçaklı sivil faşistlerce "allah allah" "tekbir" nidalarıyla saldırıldı. Saldırı sonucu içlerinde bayanlarında bulunduğu 15'e yakın öğrenci çeşitli yerlerinden aldıkları darbeler sonucu yaralandı. Yaralanan öğrencilerin çoğu polisten gelebilecek baskıdan dolayı hastaneye tedaviye gitmeyip kendi tedavilerini kendileri yaptılar. Ancak içlerinden durumları ağır olan 5 öğrenci Devlet Hastanesi Acil Servisine götürüldüler, 4 öğrenci kafasına dikiş atılarak ayakta tedavi edildikten sonra polis tarafından ifadeleri alınmak üzere 2-3 saatliğine gözaltına alındılar. Diğer 1 öğrenci ise beyin travması geçirme tehlikesinden dolayı 2-3 gün hastanede doktor gözetiminde tutuldu.

Polislerin yanlı tutumu bu olay karşısında bir kez daha ortaya çıktı. Saldırıya alınan insanlar gözaltına alınırken, saldıran sivil faşistlerden hiç kimse gözaltına alınmadı.

Olayların ardından faşist saldırıları püskürtmek için okulda ve şehir merkezinde toplu dolaşan devrimci-demokrat öğrenciler, okulda Jandarmanın şehir merkezinde polislerin takip, baskı ve gözaltılarından kurtulamadılar.

Kendisine demokratım-ilericiyim diyen Partililerin ve DKÖ'lerin sessiz ve duyarsız kaldığı bu olaylarda, görüştüğümüz öğrenciler, "Yaralı olarak bizim kaybımız çok olmasına rağmen (onlarda da yaralı vardı) psikolojik üstünlük bizdeydi. Şöyleki; o saldırıların ardından hiçbir sivil faşist ne okulda ne de şehir merkezinde dolaşmıyorlardı" diyorlar. ■

Faşist saldırılarda yaralanıp yoğun bakıma alınan YDG'li.

Beytepe Gerçeği

YDG'nin 3. sayısında yer alan "Yüksek Öğrenim Gençliğinin Mücadelesinde Bugünkü Durum ve Nedenleri" başlıklı yazının gerçekleri, Beytepe'de de yaşanmaktadır. Derneğin işlevsiz kalması, dar grupçuluk, kitlelerden öğrenmeden, kitlelerin önderi olmaya çalışma, kitlelerden giderek kopma!..

Beytepe'de geçen yıla kadar birçok anlayış, yasal olmayan ama meşru ve fiili bir dernek olan Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Derneği (HÜÖD) etrafında çalışmışlardı. Bugün dernekte bir-iki grup kalmış ve dernek tamamen işlevsiz hale gelmiştir. Dernek dışında kalan gruplar ise alternatif arayışlara girmişlerdir; komiteler, öğrenci toplulukları vb...

Beytepe'de yasal bir dernek kurmak için araştırmalar yapılmış, ama sonuçsuz kalmıştır. Çünkü HÜÖD kurulması yasal düzenlemeler ile imkansız hale getirilmiştir. Bunun sebebi Ankara'da birbirinden oldukça uzak olan üç kampüsün (H.Ü. Tıp Merkezi, H.Ü. Beytepe Kampüsü ve H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu) tek bir yasal dernek kurma hakları vardır. Bununla birlikte kampüslerde fakülte dernekleri (Tıp Fakültesi, Mühendislik Fakültesi gibi) kurulmasına yasal izin verilmiştir.

Bugün Beytepe'de yasal bir fakülte derneği kurma çalışmaları vardır. Ayrıca Beytepe'li Devrimci Öğrenciler (BDÖ) adıyla bir platform oluşturulmuştur. Biz Beytepe YDG olarak bu platformun oluşumunu yakından izledik ve kendi özgül durumumuzdan dolayı katılmadık. Ama bizce doğru olan eylemlerine destek vereceğimizi baştan belirttik. BDÖ, devrimci öğrencilerin eylem birliğini gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur.

Şimdi de Aralık ayında Beytepe'de yapılan forumları anlatalım:

17 Aralık'ta Edebiyat Fakültesi girişinde, TÖDEF'in Türkiye çapında başlattığı "Okullarda Polis-Jandarma İşgaline Son" adlı forumların bir parçası olarak AYÖDER'liler tarafından bir forum düzenlendi. Bizce formun duyurusu iyi yapılmadığından ve tarihi son vizelelere denk geldiğinden katılım beklenenin altındaydı. Yaklaşık 70-80 öğrencinin katıldığı forumda okullardaki polis-jandarma işgalini anlatan bir konuşma ve okunan bildiriden sonra alkışlarla jandarma maketi yakıldı. Bu arada geçen yıl devlet güçlerince öldürülen öğrenci arkadaşımız Birtan ALTUNBAŞ'ı anıldı ve "Birtan'ın katillerini aramızda istemiyoruz" yazılı pankart açıldı. Katılanların coşkulu bir şekilde haykırdığı "Jandama Defol", "Jandarma İşgaline Son" sloganlarından sonra forum marşlarla ve olaysız sona erdi.

23 Aralık'ta AYÖDER'liler ve DPG'li öğrencilerin katılımı ile Maraş katliamı başta olmak üzere diğer faşist katliamları protesto için bir forum düzenlendi. Yapılan saygı duruşundan sonra konuşmalarda başta Maraş katliamı olmak üzere tüm faşist katliamlar lanetlendi ve "Maraşların Hesabını Soracağız", "Sağ-Sol Çatışması Yok, Katliam Var" sloganları atıldı. Ayrıca AYÖDER'liler tarafından açılan "Güçlerimizi HÜÖD'de Birleştirelim" pankartı Beytepe'de bugün gelinen aşamayı yansıtmaması bakımından ilgi çekiciydi. Forum, Grup Temmuz'un dinletisi ile sona erdi.

24 Aralık'ta merkezi bir kantinde BDÖ adlı platformun düzenlediği "Faşist Katliamların Hesabını Soracağız" forumu yapıldı. Beytepe YDG olarak bu eyleme tam destek verdik. Yaklaşık 100-150 kişinin katıldığı forum bir 'diyalog'la başladı. Daha sonra bugüne kadar egemen güçler tarafından yapılan katliamlar lanetlendi; Dersim, 1 Mayıs 77 Taksim, Maraş, Çorum, Sivas, Şırnak, Göle, Kulp... okunan bildiriye tüm faşist katliamlar lanetlendi ve BDÖ imzalı "Faşist Katliamların Hesabını Soracağız" pankartı asıldı. Kısa ama coşkulu geçen forumda "Yaşasın Sosyalizm, Yaşasın Marksizm-Leninizm" sloganlarda atıldı, forum olaysız sona erdi. ■

Beytepe YDG

Ajan-Provakatörlere Karşı Kitleyi Harekete Geçirme Perspektifi Gözden Yitirilmemelidir!

Tarihsel süreçte gerici sınıflar, kendilerine karşı gelişen her türlü ilerici toplumsal hareketi çeşitli taktik-stratejik politikaları durdurmaya, geri letmeye ve yenmeye çalışmışlardır. Kimi zaman demagogik propandayla baş vurularak, kimde ortada ezen, ezilen çelişkisinin olmadığını ispatlamaya çalışmışlar, kimi zaman da yalanlarının ortaya çıkmasıyla zora başvurmışlardır. Kısmi tavizlerden tutun da, toplu kitle kıyımlarına kadar her yol denmiş, denenmektedir. Türkiye toprağında da komprador burjuvazi ve toprak ağaları kendi sınıfsal çıkarlarına ters düşen sınıf ve katmanların mücadelesini satın almaya çalışmış, başaramadığı ölçüde de ezmeye çalışmıştır. Bu politikaların temelinde ise, kendine karşı gelişen hareketlerin ve bunlara denk düşen örgütlenmelerin izlenmesi oturur. Faşist diktatörlük, bu amaçla çeşitli örgütler oluşturmuştur. Bu örgütleri istihbarat için halkın arasına ve örgütlerin içine sokmaya çalışmaktadır. Bunların başında Mit ve Polis gelmektedir. Jandarma'da bu uyumlu çalışmanın bir parçası olarak çalışmaktadır. Bu örgütler ajan-provakatörlerinin yanısıra halkı muhtarlara zorlamakta ve özendermeye çalışmaktadır (0155) uygulamaları).

Konumuz, onlar içinde Yüksek Öğrenim Gençliği ve bu alanda yapılan çalışmalar; ayrıca ODTÜ pratiğinden örnekler olacaktır. 92-93 öğrenim döneminin başlamasıyla faşist diktatörlük bu alana özgü yeni politikalarını belirlemiştir. Basında ve TV'de çıkan açıklamalarda, süre gelen polis-idare işbirliğine yeni boyutlar getirilmiştir. Genelkurmay, valiler ve rektörlerce açıklanan tedbirlerde, devrimci bilinen öğrencilerin albümlerinin çıkarılması, faaliyet gösteren örgütlerin birarına birifing verilmesi ve okulda muhbir ağının sistemleştirilmesi geçmektedir. Öğrenci dernekleri ve demokratik faaliyetler ısrarla terör odakları olarak gösterilmiştir. ODTÜ'de de jandarma-polis, idare üçlüsü çeşitli birimler oluşturarak öğrencilerin arasına ajan sokmaya çalışmaktadır. Bu birimlerin çalışmaları ve mensupları, üniversite gençliği tarafından açığa çıkarılmıştır. Son olayda, İç Hizmetler Birimi'nde çalıştığı söylenen ajan, üstünde bir tervis ve üst düzey bürokratların adres ve telefonları, (emniyet md.leri ve MÇP'li faşistlerin adresleri) ile yakalanmıştır. Kimliği olmayan bu şahsın kullandığı isim, başka bir hizmetliye aittir.

Okula trafik görevlisi, bekçi, hizmetli, sıfatlarıyla alınan bu faşistler, ileride kurulacak özel güvenlik birimlerinin çekirdeğini oluşturmaktadır. Öğrenci çarklık hazırlıklı olmalı ve bu uygulamayı boşa çıkarmalıdır.

Ancak açığa çıkarılan bu ajanların teşhir edilmesinde eksiklikler ve yanlışlıklar yapılmıştır. Öğrenci kitlelerinin haklı öfkelerini açığa çıkaracak eylemler yaratılmamıştır. Sadece dar bir çevrenin ilgisi ve haberi olmuştur. Sistemli bir teşhirden öte yakalanan ajan-provakatörlerin dövülmesi ile yetinilmiştir. Özellikle yaşanan son olayda Yeni Demokrat Gençlik'in uyarılarına rağmen küçük burjuva aceleciliği ve dar görüşlülüğüyle hareket eden grupların, olayı ajanın sorgulanmasıyla sınırlanmaları ve hatta cellat-papaz rollerine soyunmaları olayın öğrenci gençliğe doğru bir şekilde sergilenmesine engel olmuştur.

Son olarak, Çukurova Üniversitesi'nde geçen sene yaşanan olayı anlatmak doğru olacaktır. Çukurovalı arkadaşlar, muhbirlik yapan kişiyi bölüm bölüm dolaştırmışlar ve yaptığı şerefsiz mesleğini öğrencilere açıklamışlardır. İzlenmesi gereken Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin bize gösterdiği ışıklı yoldur. Sonuç, kitlelerin politikaya ve mücadeleye aktif katılımını sağlamaktır; onlardan ayrı mücadele etmek değildir. ■

ODTÜ YDG

Yaşasın Devrimci Enternasyonal Dayanışmamız!

Peru Halk Savaşı'nın başkanı, PKP'nin Genel Sekreteri, Peru halkının Başkanı Gonzalos'unun yakalanması ve katledilmek istenmesine karşı, Edirne YDG olarak Enternasyonal dayanışma ruhuyla iki birimde duvar gazetesi ve Afiş çalışmaları yapıldı. afişlerde Başkan Gonzalo kitlelere tanıtıldı ve düşünceleri aktarılmış oldu.

Emperyalizm ve bütün gericileri titreten 'Peru Halk Savaşı'nın zaferini hiçbir güç engelleyemiyectir.

Çabalarımız Sürece

Üniversitemiz öğrencilerinin çoğunluğunun kaldığı Edirne Selimiye Öğrenci Yurdu'nda yemek boykotu gelişti. Yaklaşık üç hafta süren boykot, yemek fiyatlarının ve kalitesinin düzeltilmesi vb. taleplerle başladı. Başlangıçta kitlelerin yoğun katılımıyla başlayan boykotta bize göre şer hatalar yapıldı. Boykot kararı mümkün olduğunca kitlelerden çıkarılmalı ve onları boykotun gelişiminden sürekli haberdar etmemiz gerekirdi; bu konuda çaba vardı ancak hazırlıksızlık ve koordinasyonsuzluk hakimdi. Gelişecek olaylara karşı (Polis müdahalesi, soruşturma, vs.) tavrı, önceden düşünülmeli belirlenmeli ve hayata geçirilmeliydi. Bu da yapılmadı. Ve süreçte sorun bitmemesine rağmen eylem kendiliğinden söndü. Boykotun olumsuzluklardan dersler çıkarırken, olumluluklarını da gözardı etmemek gerekiyor. Kitleler iyi bir noktadan yakalandı ve birlikteliğin gücü kitlelere gösterilmiş oldu. Kitleler nezdinde polis-idare işbirliği de teşhir edilmiş oldu.

En temel, en haklı eylemlere bile, baskı-soruşturma-tehditlerle karşılamak yeterli değildir. Birimcilerle kitleler; koparılmaya çalışılmaktadır. İnatla karşı çıkalm! Haklıyız ve kitlelerle kucaklaşacağız.

Edirne YDG.

Atatürk Lisesi Öğrencileri Öğrenci Birlikleri Yolunda...

Atatürk Lisesi öğrencilerinin toplanıp "Liseli Öğrenci Birliği" oluşturma girişimleri pek fazla katılım olmamasına rağmen, fena geçmemiştir.

Toplantıda öğrencilerin olaylar karşısında taktiksel tavırları konuşulmuş, L.Ö.B'nin öğrencileri doğru olarak yönlendirme, idarenin baskı ve disiplin cezası uygulamaları gibi durumlarda, imza toplama gerekliliği üzerinde durulmuştur. Daha sonra tüm üniversite ve lise öğrencilerinin ortak sorunu olan idare-polis işbirliği ve okullarda yapılan aramaların verdiği rahatsızlık konuşulmuş. Polisin okulun dışında kalmayıp, sıradan bir öğrenci gibi elini kolunu sallayarak okulda dolaşmasının öğrencilere verdiği rahatsızlık ve psikolojik durumu ele alınmıştır. Öğrencilerin dine olan eğilimleri, Türk-Kürt ayrımı öğrenciler bir tartışma yapılmıştır.

Kıscacı okuldaki sorunlar yüzeysel olarak ele alınmış, birliğin okuldaki faaliyetlerinin net olarak belirlenmesi işi başka bir tarihte toplanıp konuşulmak üzere toplantıya son verilmiştir.

Atatürk Lisesi öğrencileri olarak Liseli Öğrenci Birliğini kurmak ikinci toplantımızı yaptık.

Okulda faaliyet sürdüreceğimiz birliğin oluşturulmasıyla birlikte arkadaşlarımızın görevleri belirlendi.

Bütün birlik üyeleri kendi alt yapılarını oluşturacak, okulda meydana gelecek tüm anti-demokratik gelişmelere sessiz kalmayacak. En önemli konu diğer liselerle haberleşme sağlanacak ve liselerin herhangi birinde meydana gelecek olaylar karşısında öğrenciler desteklenecek, diğer arkadaşlarımız yanında yer alınacak.

Tüm liselerin ortak olarak, herhangi bir yardım organından yardım görmeden ve onlardan ayrı, sadece liseli öğrencilerin kendi çabalarıyla bir dergi çıkarıp bunu beslemek konusu gündeme geldi. Çoğunluk bu olaya olumlu bakarken, bazı arkadaşlar bunun imkansızlığına değindi. Öğrencilerin böyle bir dergi çıkarmasında maddi durumun yetersizliği özellikle tartışıldı. ■

Adana-Atatürk Lisesi YDG

İzmir YDG'nin Tavrı Karşısında Polisin Anten Savaşı!

Yeni demokrat gençlik; Ege ve Dokuz Eylül Üniversitelerinde "Bütün Milliyetlerden Öğrenci Gençlere," başlığı altında bir bildiri dağıttı. Bildiri de "Akademik demokratik mücadelenin önündeki engellerin kaldırılması kitlesele desteğin yolunun açılması öğrenciler derneklerde örgütlenmek ve kavgaya girişmek" olarak tespit ediliyor, savunuluyordu. Bunun yanısıra dar gurupçuluktan dolayı kitle ve devrimden umudunu kesen sapkın anlayışlar mahkum edilerek onlarada öğrenci dernekleri içinde doğru çizgiyi bulmaları için çağrı yapılıyordu.

İzmir YDG, bu bildiri de öğrenci kitlelerinin en temel haklarını savunan bir hat izlendi. Öğrenciler içinde, kantin, derslik, anfi ve kampüslerde bildiri dağıtıldı. İçeriği noktasında açık konuşma, tartışma yöntemi öğrencilere yönelik politika olarak benimsendi, hayata geçirildi. Polis ve diğer faşist güçlere karşı militan bir hat çizdi.

Ege ve Dokuz Eylül Üniversitelerinde aynı gün dağıtılan bildiri kitlelerin geniş ilgisi ile karşılandı. Eğitim Fakültesi, Faşist diktatörlük için, plot alan kapsamında olmasından dolayı bir gün sonraya bırakıldı. Alana varıldığında kapıda polis, kantinde Özel Güvenlik Birimi, görevini ifa(!) etmekteydi. Bildiri bu koşullar altında kitleye ulaştırıldı. Açık bir tavırla kitlelere güven veren bir ruh hali içinde öğrencilerle konuşarak, açıklama yapılarak dağıtıldı. YDG alandan çıkarken Özel Güvenlik Birimi tarafından "görevleri" gereği polise bildirdiler. Bunun üzerine sürekli kimlik kontrolü ile her an gençliği baskı altında tutan polis harekete geçti. YDG'lilerin kimliklerini almaya kalkışan faşistlere tavrı koyan komünist gençlere karşı polis saldırıya geçti. YDG'nin alanda insiyatifi ele alması ve meşru direniş koyması, polise insiyatif kaybettirdi. Halk ve öğrenciler YDG yi desteklemesi sonucunda itibarı yok olan polis arkadaşlarımızı silah çekerek, "beyinlerini dağıtmakla" tehdit ederek, katliamcı yüzünü gösterdi. Bunun üzerine komünist gençlerin tavrı ve ajtasyonuna destek veren halk ve öğrencilere silah döndü. YDG'li öğrenciler kitlelere dönüp; "Tanyım bunları.. Bunlar işkenceciler! Bunlar Faşistlerdir! Gözaltında devrimcileri kaybedenlerdir!.. diye haykırdı. Takviye güçler getirerek ancak on, onbeş dakika sonra alandan iki arkadaşımızı kopardılar. Halktan kaçırıcısına gözaltına aldılar.

Gözaltına alınan arkadaşlarımız çok tartışılan ama sonuç itibariyle faşist diktatörlükçe devrimcilerle zerresi bile yansıtılmak istenmeyen CMUK' a rağmen karakol ve Siyasi Şubede arkadaşlarımızı dayak, küfür ve boyun eğdirmeye yönelik işkence biçimleri uygulandı. Arkadaşlarımızın baskılara boyun eğmeyen tavrı bu alanlarda da sürdü. Bildiride savunulan görüşlerin meşruluğunu onurluca sürdürdüler. "Akademik mücadele, ezilen bağımlı ulusun anadilde eğitimi, fakülte ve üniversite açma hakkı, Demokratik Halk Üniversiteleri savunan arkadaşlarımızın inanç ve haklılığı karşısında geri adım atan işkencecilere, malzeme olarak polise mukavemet ve "anten" kırarak kamu malına zarar vermek kalmıştı. Bu suçlamalara karşıda polisin saldırısı karşısında kendilerini koruduklarını anteni de arbede polislerin kendisinin kirdiğini söyleyince bir gece tutulup bırakıldılar.

İzmir de 12 Eylül sonrası polise karşı haklarımızın savunulması noktasında YDG tarafından yükseltilen bu tavrı kitleler tarafından sempatiyle karşılandı.

Şimdi üstümüze düşen görev bu tavrı kitlelerle bölüşmek, kitlelere yaymak ve yükseltmektir. Kitlelerin örgütlenip gelişeceği proleterya ve halka dönük özgür üniversiteyi yaratacağı alternatif, öğrenci dernekleridir.

-Polisi üniversiteden defedelim! Polis-idare işbirliğini kuralım! Özel Güvenlik Birimlerini işlevsiz kılıp ortadan kaldıralım! Demokratik Halk Üniversiteleri ve (Kesintisiz olarak) sosyalist Üniversiteler için ileri! ■

İzmir YDG

Tanju Çolak'ın Affedilmesi, Yolsuzlukların Affedilmesidir! Affetmeyeceğiz!

Uzun süredir kamuoyunda yer alan Fener Bahçeli futbolcu Tanju Çolak'ın otomobil kaçakçılığı ve yolsuzluğundan sorgulanması, mahkemenin 9 yıllık ceza vermesiyle yeni bir boyut kazandı. Basında ve TV'de sansasyonel bir biçimde verilen haberin ardından boyalı basın ve A.Ş. futbol kulüpleri tarafından bol demagogji bir "affedilsün" kampanyası başlatıldı. Bu kampanyaya taraftarları "Tanju"da katıldı. Şunu da düşünmek gerekir, dev yolsuzluk ve hayali ihracat olayları açığa çıktığında bir çok burjuva dergi ve gazete bu olaylara doğru dürüst yer bile vermezken, Tanju olayını sansasyon yapmaları düşündürücüdür. Bir de şunu düşünmek gerekir tartışılan Tanju'nun suçluluğu ya da suçsuzluğu değil affedilip affedilmemesidir.

Bunun yanında "futbolcu Tanju Çolak'a verilen 9 yıllık cezanın yerinde olduğunu ve bu cezanın uygulanmasını; vatandaşlar olarak adaletin yerini bulduğuna inanıyoruz." diyen bir grup vatandaş Adalet Bakanlığına gönderdikleri imza mektubunda, "Basında duyduğumuz kadar ile bazı bakanlar halkın çıkarlarını koruyacakları yerde, kişilerin çıkarlarını korumaya çalışıyorlar. Bir Tanju Çolak'ın affedilmesi Türkiye'deki yolsuzlukları affedilmesi demektir" diyerek kamuoyunun bu konuda duyarlı olmasını istedikler. Şüphesiz ki, hayali ihracatların her türlü kaçakçılığın, türlü dalavere ve dolandırıcılığın yoğun biçimde sürdürüldüğü egemen sınıflar cephesinde, her geçen gün halkın daha da sömürüldüğü patron ağa düzeninde, Tanju'nunkiler devinin yanında kulak bile değildir. Fakat sembolik te olsa Tanju şahsında tüm yolsuzluklara tavrı almak kendisine insanın diyen herkesin görevidir. Bu duyarlılığı gösteren "Mihalicik'tan bir grup okurumuzu" duyarlılıkla karşıyoruz. Şunu unutmayalım ki en büyük soyguncu ve en büyük dolandırıcı devlettir. Tanju'nun yaptığını, sıradan bir emekçi vatandaş yaptığından on yıllarca cezaevinde yatıp, türlü eziyetler görürken, devletin kaşarlanmış bürokratlarının açığa çıkan türlü yolsuzlukları sonrası hiç bir soruşturmaya uğramaması, düzenin yüzünü açıkça ortaya koymaktadır. Gözardı etmememiz gereken bir diğer nokta da; Tanju'nun bu düzenin çocuğu olduğudur. Asıl suçlu, onu bu duruma getirenler, arabesk kişiliği sokanlar, yoz ve bireyci zihniyeti topluma empoze edenlerdir. Asıl suçlu ve suçun kaynağı burjuva-feodal düzendir. "Tanju"culara sesleniyoruz, suçsuz olduğu halde yıllarca cezaevinde yatan insanlara aynı duyarlılığı gösterdiniz mi? ya da Türkiye'de yaygın iğrenç insan hakları ihlallerine, hayali ihracat, kaçakçılık vb. olaylara tavrı gösteriyormusunuz? Daha refah ve daha özgür bir yaşam istiyorsak insan olmanın gereklerini yerine getirmeliyiz. Her türlü haksızlık ve baskıya karşı olmalı, haklarımızı almalı, dayanışmalı, mücadele etmeliyiz. ■

19 Mayıs Üniversitesi'nde Polis-İdare İşbirliği

Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesinde, Kantinde pano hazırladıkları ve kitap standı oluşturdukları için 16 öğrenci hakkında soruşturma açıldı. Dekan yardımcısının odasına çağrılan öğrencilere "izinsiz kitap masası oluşturarak, kantinde "polise hayır" "YOK'e Hayır" şeklinde döviz asarak, gazetelerde üniversitelerle ilgili çıkan yazı ve resimleri kesip duvar gazetesi halinde sergilemek ve öğrencileri kutuplaşmaya itmek" suçlarını işledikleri söylendi. Yapılan ön soruşturma sonucunda altı öğrenciden ayrıca yazılı savunma istendi. Sözlü ve yazılı savunma isteğini protesto eden öğrenciler, olayın polis-idare işbirliği sonucu tezgahtarlığını öne sürerek, "bu olay Devrimci-

B.D.S.M Devrimci Gençlik Dergisi Ankara Bürosunu Polis Basamadı!

Ankara

B.D.S.M. Devrimci Gençlik Ankara Bürosu 23 Aralık günü polis tarafından basıldı. Dergi çalışanlarının anlatımlarına göre dergiyi önce iki resmi polis geldi: "aramaya geldiklerine belirttiler. Polisler derginin yasal olup olmadığını tartıştı. Resmilerin ardından, 3 sivil polis gelip büronun belgelerini istediler. Onlar da gittikten onbeş dakika sonra iki sivil polis daha geldi. Polis tarafından sürekli rahatsız edilen dergi çalışanları ve yirmiden fazla dergi okuru kapıyı kapatıp içeriye barikat kurdular. Bu kezde 3 otobüsten oluşan çevik kuvvet ordusu çıktı karşılarına ve içerdekilerden kapıyı açmalarını istedikler. Dergi çalışanları avukatları gelmeden kapıyı açmayacaklarını belirttiler. Özgür-Der'li, Aileler ve Avukatlar telefonla arandı. Olay yerine gelen dergi avukatı "Basın kanunu var, aklınıza estikçe dergi basamamız" diye polisi uyarmasına rağmen, polis, ısrarla içerdekilerin dışarı çıkmasını istedi. Bu arada içerdekiler, slogan atıyor, marş söylüyordu. Polis sadece kimliklere bakılacağı, kimsenin gözaltına alınmayacağı sözünü verince, avukatlar içeri gidip kimlikleri getirdiler. Bu kezde "Yeni İnsan" varsaydıkları bazı dergi okurlarını polis sorgulamak istedi. Sorgulama ve kimlik tesbitinden sonra tutanak tutuldu. Aslında ortada, dışarı asılmış, yasadışı bir pankart bulunmadığı için polis tutanağa dergiye geliş gerekçesini "Gürültü Vardı" olarak yazdı. Dergi çalışanları son söz olarak "Bütün kurumlarımızın dayanışmasıyla, polisin aklına estiğinde dergi basamayacağını gösterdik, bu güzel bir örnek oldu" dediler.■

Ankara Haklar ve Özgürlükler Derneğinden, İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Kahraman'a Utanç Plaketi!

Ankara Özgür Der 25 aralık günü, basına ve kamuoyuna yaptığı açıklamada, Ankara'da yoğunlaştırılan devlet terörüne karşı tüm kamuoyunu birliğe davet etmeye çağırıyor. Açıklamada, Devlet terörü gitgide yoğunlaşarak sürdürülürken eli kolu bağlı oturan insan haklarından sorumlu devlet bakanı Mehmet Kahraman'a çalışmalarından ötürü hakettiği plaketi, özgür-der'li aileler tarafından makamında verileceği duyuruldu.

Aynı günün öğle sonrası Bakan Kahraman'a giden aileler tüm ülkede süren, katliam, işkence, yargısız infaz ve gözaltında kaybolmalar) üstüne bir de katliam seyirciliği yapmasını ve hala insan haklarından bahsedebilmesini "taktirle" karşılayarak kendilerine utanç plaketi vermeye geldiklerini söylediler. Tabi ki Bakan bey makamda yoktu. Görevliler de böyle bir plaketi kabul edemeyeceklerini söyleyerek almak istemiyorlar. Neseyle oyuca yüzleri kızardı herhalde. özgür Der'li ailelerin plaketi masaya bırakmasıyla son buluyor eylem. Etiket bir bakanlık kurarak insan hakları havarisi olmaya çalışan egemen sınıflara iyi bir yanıt verdi Özgür-Der. Siyasi iktidarın iğrenç yüzü bu olayla bir kez daha teşhir oldu. ■

demokrat öğrencilere karşı, polisin direktifleri sonucu idare tarafından tezgahlanmıştır. Bir süre öncesi ne kadar yüksek okullarda fiili olarak disiplin soruşturmaları açılmıyordu Şimdi idare bize soruşturma açarak üç aya kadar uzaklaştırma cezası verip, final ve bütünleme sınavlarına girmemizi engellemeye ve bir dönem kaybetmeye çalışıyor" dediler.■

Ankara Cumhuriyet Yurdunda Yemek Boykotu

Öğrenim yılı başında Yurt-Kur, genel olarak yemek fiyatlarına % 100 civarında bir zam yaptı. Çoğu yurtlarda olduğu gibi biz Cumhuriyet yurdu devrimci öğrencileri de buna tepki olarak boykotu düşündük. Ve bunun için diğer devrimci arkadaşlara ulaşmak amacıyla çeşitli yollar denendi. Örneğin yurda, bu konuyla ilgili bildiri dağıtıldı ve afiş asıldı. Ancak afişler öğrencilere ulaşmadan gece yarıya, bildiriler toplandı. Bu eylemi yapmakta kararlı olduğumuz için ikinci bir metod olarak 3 günlük uyarı boykotunu duymak için (alkışlı protestodan sonra) bir arkadaşımız kısa bir konuşmayla tüm öğrencileri boykota davet etti. Daha sonra süresiz boykot için çalışmalar başladı ve bir forum yapılması düşünüldü. Forum planlandığı gibi yapıldı ve başarılı oldu. Sonra kitle, kantinden alkışlar eşliğinde "yaşasın boykot" sloganıyla telefon santraline doğru yürümeye başladı. Bu sırada yoğun alkış ve gür sloganların yurdu sarması okuma salonundaki ve katlardaki diğer öğrencileri de eylemin merkezine çekti. Bu arada az da olsa başka katılımlar da oldu. Bu yönüyle eylem geniş kitleye ulaşmada başarılı oldu. Biz eylemle meşgulken memurlar ve faşistler isim tespiti yapıyorlardı.

Daha sonra 14 arkadaş idareye ifade vermeye çağırıldı. Yazılı ifadeler alındıktan sonra idare hiç bir delili olmamasına rağmen anlatımların doğru olmadığını ileri sürerek bir kağıda savunma yazılmasını istedi. Savunmalar da alınıp yine hiç bir delil gösterilmeden (çünkü itirazlarımızı cevap verilmeyen ceza uygulamaya kondu) tüm yasal haklar gaspedilerek, bildiriye okuduğu iddia edilen arkadaşlara 30 gün diğerlerine ise 10'ar gün uzaklaştırma cezası verildi.

Ceza alan arkadaşların isimleri ve işledikleri suçlar yurdun müracaat kısmındaki bir pencereye teşhir amacıyla asıldı. Teşhir metninde belirtildiğine göre öğrencilerin suçu BOYKOTA KATILMAK'tı. Çünkü bu gün nasıl ki işçinin, köylünün her eylemi suç ve fişlenme aracı ise, öğrencinin aç kalmamak için boykot yapması da suçtu Yemekhane işletmecisini korumak tabiki Yurt-Kur'un görevidir. Çobansız sürü olur muydu hiç? Sürüyü de kontrolsüz bırakmamak gerekiyordu.

Ama özde 4bir yanlısı kadere çağırılan 14 kişiden yarısı kadari eylemde yoktu, üstelik bu insanların içinde eylem gecesi yurtta kalmayanlar bile vardı. Bu devletin istihbaratının hiç de abartıldığı gibi olmadığını Cumhuriyet Yurdu özgülünde bir kanıttır. Kaldı ki doğru tespit edilen isimlerde ise "gönüllü ajan" ülkücüler etkili olmuştur. Ayrıca ülkücülerin tespit ettikleri isimleri idarenin süresiz çıkartması için yurt disiplin kurulundan biri memura öğüt verip, ısrar ettiklerine tanık olunmuştur.

Ve şuna inanıyoruz ki: Ekonomik taleplerimiz karşısında acizleşen ve komikleşen bir sistemin siyasi taleplerimiz karşısında direnme şansı yoktur.

Ankara Cumhuriyet Yurdundan
YDG

**TÜM CANAVARLARI VE
HORTLAKLARI
ORTALIKTAN SÜPÜRELİM!** başlıklı
**Radyasyon Konulu
Yeni Demokrat Gençlik
Özel Sayısı
Çıktı!**
büromuzdan isteyiniz

Bir Kez Daha; Kitle Örgütlerindeki Demokratik-Merkeziyetçilik Üzerine

Özellikle üniversite gençliği hareketi içinde uzun süreden beri tartışılan kitle örgütlerinde/derneklerde demokratik-merkeziyetçilik sorunu "Emeğin Bayrağı" dergisinin özel sayısı olan Gençlik Yıldızı'nın Kasım '92 tarihli 11. Sayısında "bir kez daha gündeme getirildi. Üniversite gençliği hareketinin bugün içinde bulunduğu durumun, şimdiye değin yaşananların incelenmesine ve sorgulanmasına yolaçması doğaldır ve doğrudur ve bunu belli oranda geçen sayımızda yapmaya çalışmıştık. Gençlik Yıldızı'nda aynı amaçlı bir çabayı kendi bakış açısı içinde gösteriyor. Ancak bu çabada kitle örgütlerinde/derneklerde demokratik-merkeziyetçilik sorununun bilinen yanlış anlayışını tekrarlamakla kalmıyor, demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin kitle örgütlerinde/derneklerde uygulaması gerektiği görüşünü üniversite gençliği hareketinin içinde bulunduğu olumsuz durumun önemli nedenleri arasında sayıyor. Herşeyin yeniden tartışıldığı ve konumlandırıldığı bu dönemde kitle örgütlerinde demokratik-merkeziyetçilik sorununu yeniden ele almak, açıklamaya çalışmak ve bu konudaki her türlü yanlış anlayışın çürütülmesini gerçekleştirmek gereklidir. Kaldı ki gençlik mücadelesi, yürütücülerinin sürekli yenilendiği bir mücadeledir. Bazı kavram ve olguların tekrar tekrar ele alınmasının, gözden kaçırılmaması gereken bir nedeni de bu gerçekliktir.

Gençlik Yıldızı Üniversite Gençliği Hareketinin Mevcut Durumunun Ne Olduğu ve Bu Durumun Nedenleri Konusunda Kendi İçinde Dahı Net Değildir, Tutarsızdır.

Gençlik Yıldızı'nın (GY) "Gençlik Hareketinin Bugünkü Durumu Işığında Gençlik Çevrelerinin Eleştirisi" başlıklı yazısının giriş paragrafında kendisine ışık tuttuğunu belirttiği bugünkü durum "görelî duraklama" ve "durgunluk ve görelî kriz" olarak "tespit" ediliyor. Aynı paragrafta yer alan bu iki durum "tespit" farklıdır, çelişiktir. "görelî duraklama" baz alın, karşılaştırılan döneme/dönemlere göre yavaşlamayı ancak ilerleyişin sürdüğünü ifade ederken, "durgunluk ve görelî kriz" esasta bir hareketin olmadığını, dağılmanın, erimenin olduğunu ifade eder. Somut durumun tespiti, yapılacakların, önerilerin üzerinde yükseldiği zemindir, temeldir. GY'de bunu bilmekte ve yazısına "Gençlik Hareketinin Bugünkü Durumu Işığında..." başlığını koymaktadır. Ancak bugünkü durum konusunda giriş paragrafında yapılan bu iki farklı/çelişik tespit "GY'nin kendisine yol gösterecek "ışığı" kendi içinde dahı netleştirmede gösteriyor. Net olmayan bir "ışık"la yola çıkınca çıkmazlara, yanlış yollara girmek büyük bir olasılıktır. "GY'de bu sonuçtan kurtulamıyor ve kendi içinde dahı net hale getirmediği ışığı, kitle örgütlerindeki demokratik-merkeziyetçilik (d.m.) sorununda ki yanlış anlayışıyla birleşerek onu üniversite gençliği hareketinin mevcut durumunun nedenleri sorununda yanlış yollara sokuyor. İlk olarak; "Bu durgunluğun bazı nesnel nedenleri bulunmakla birlikte gençlik hareketinin somut mücadele biçimlerini şekillendiren politikaları-

nın ve örgütlenmelerin tartışılması zorunlu hale gelmiştir" diyerek mevcut durumun nedeninin "nesnel nedenleri" mi yoksa "politikalar" "örgütlenmeler" vb. gibi "öznel nedenleri" mi olduğu sorusuna net bir yanıt vermeyip ayırım yapmadan iki tür nedeni de yanıt olarak sayarak GY bir netsizlik daha gösteriyor. (Geçen sayımızda üniversite gençliği hareketinin mevcut durumunun esas nedeninin öznel nedenler/hatalar olduğunu göstermeye çalışmıştık. Bu yazıda konu bu olmadığı için

tenmiyordur. Oysa Lenin yoldaşın bu konuda söyledikleri oldukça açıktır. "Pravdacıların talepleri nelerdir? Politik görüşleri kendilerinden farklı işçilere herhangi bir sendikanın veya örgütün kapılarını mı kapamışlardır? Sendikaların, tekine herhangi bir 'etiket' mi yapıştırmışlar? Herhangi bir örgütü mü bölmüşlerdir? Buna benzer hiçbirşey yapmamışlardır! Pravdacıların aşırı talepleri" ile Narodnik ve Tasfiyecilerin küçük burjuva yöntemlerine katılmak istemediklerini ve tek

bu soruna tekrar girmiyoruz. Bu noktadaki amacımız GY'nin mevcut durumunun ne olduğu konusunda olduğu gibi, mevcut durumun nedenleri konusunda da net olmayan tespitlere, tutarsızlıklara sahip olduğunu göstermektir) İkinci olarak da GY; mevcut durumun önemli nedenlerinden biri olarak derneklerde d.m. ilkesinin uygulanmaya çalışılmasını göstermeye çalışıyor. GY. bu konuda şunları söylüyor; "Bugüne kadar ki tartışmalarda siyasal gruplar bu ilkenin (demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin b.n.) akademik-demokratik ve politik örgütlerin örgütlenme ilkesi olduğunu savunmalarına rağmen, özellikle de akademik-demokratik kitle örgütlerinin/derneklerin örgütlenme ilkesinin kabulünde ve teorik temelini bulmakta zorlanırken, tutarsızlıkları da diz boyu" "Demokratik-merkeziyetçilik komünist partilerinin, komsomolun, temel örgütlenme ilkesidir. Demokratik,merkeziyetçiliğin uygulandığı örgütlerde ideolojik birlik esas alınır." "Demokratik-merkeziyetçilik ilkesi akademic-demokratik kitle örgütlerine uygun değildir, kitlelerden bir kopuş meydana getirmiştir, örgütleri dar sınırları içinde tutup ve kitle örgütlerini/dernekleri işlevsizleştirmiştir... Kitle örgütlerinde demokratik-merkeziyetçilik sistemine göre işleyiş, geri ve henüz politikleşmemiş yığınların saf dışı bırakılmasına neden olacaktır... Hatta farklı siyasal kümelerin çalışmalarını da doğrudan etkileyecektir" "geçmişten bugüne değin söylediğimiz şudur: Akademik-demokratik bir örgütün örgütlenmesinde demokratik-merkeziyetçilik ilkesi temel bir örgüt ilkesi değildir, olamaz"

Kitle Örgütlerinde Demokratik-Merkeziyetçiliğin Uygulanmasının Teorik Temelleri Yok Mudur?

GY'den yaptığımız alıntılarda görülüyorki GY kitle örgütlerinde (k.ö.) d.m.'nin uygulanmasının teorik temelini olmadığını iddia etmektedir. Eger bu iddia "cehaletten kaynaklanan cesaretle" ortaya atılmıyorsa ya okunanlar anlaşılmalıydur ya da anlaşılacak is-

bir sendika içinde işçilerin çoğunluk tavrına bağlı kalırken (abç) bir yandan da Marksist düşüncenin etki kazanması için döğüşüklerini kastediyorlar". (Marx-Engels-Lenin Sendikalar Üzerine syf.320- Lenin "Sendika Hareketinde Narodnikler ve Likidatörler") yine Lenin yoldaş tarafından kaleme alınan "RSDİP MK ve Parti Görevlileri Ortak Konferansı Karar Tasarısı"nda "...tüm sendika eylemlerinde azınlığın çoğunluğa, uymasını savunurken (abç) parti çizgisinin izlenmesinin, tüm sorumlu görevlere vs. partiyi destekleyenlerin seçilmelerinin "gerektiği belirtilmektedir. (M-E-L, S.Ü. syf. 316) görülüyor ki Leninizm'de kitle örgütlerinde/sendikalarda "kitlelerin/işçilerin çoğunluk tavrına bağlı kalma" "azınlığın çoğunluğa uymasını savunma" anlayışı yani d.m. vardır. Demek ki GY'nin kitle örgütlerinde d.m.'nin teorik temelini olmadığını iddiası boş bir iddiadır, yanlıştır.

Demokratik-Merkeziyetçilik yalnızca ideolojik birliğin olduğu örgütlenmelerde mi geçerlidir? yoksa herhangi bir temelde oluşturulmuş her örgütlenmede, biraraya gelinen temele ilişkin konularda geçerli olan bir ilke midir?

GY'nin iddiası d.m.'nin ancak ideolojik birliğin olduğu örgütlenmelerde (Parti, komsomol vb.) geçerli olduğudur. Yukarıda kitle örgütlerinde yani ideolojik birlik temelinde değil de ortak konuma ve sorunlara sahip olma temelinde (ekonomik/akademik vb. temelde) oluşturulan örgütlenmelerde de bu ilkenin Leninist bakış açısınca geçerli olduğunu anımsattık. Sadece Lenin yoldaşın bu belirlemeleri GY'nin bu iddiasının da boş, yanlış bir iddia olduğunu ortaya koymada yeterlidir. Ama biz yine de sorunu anlamamakta ısrar edenlere ve/veya yenilikleri, bilgi azlıkları nedeniyle tam olarak bilince çıkaramayanlara yardımcı olmak için konuyu biraz daha açmaya çalışalım.

Her çeşit örgütlenmenin varlık nedeni, oluşturulmasına temel olan amaçlara ulaşmak isteyenleri mücadele için birleştirmek. Yani mücadele birliğini sağlamaktır. Örgütlenmenin oluşturulmasına temel olan amaçlar

o örgütlenmenin niteliğini belirlerler. Eğer bir örgütlenmenin oluşturulmasına temel olan amaçlar ortak konuma ve sorunlara sahip olan belirli bir grubun yaşam koşullarını iyileştirmek ise o örgütlenme ekonomik/akademik bir örgütlenmedir. Eğer bir örgütlenmenin oluşturulmasına temel olan amaçlar siyasi iktidarı ele geçirme mücadelesini yürütmek, bu mücadeleye doğrudan destek vermek vb. ise o örgütlenme politik bir örgütlenmedir. Niteliği ne olursa olsun her örgütlenmenin belirli amaçlar için mücadele etme gerekliliği olmazsa olmaz bir koşuldur.

çoğunluğun kararlarına uyma zorunluluğu getirilemez" diyor. Böyle bir durumda kitle örgütlerinde ekonomik/akademik temelde mücadele birliği nasıl sağlanacaktır? Bu sağlanmazsa kitle örgütlerinin varlığının anlamı, işlevi nedir? Sadece varolmak mı yoksa mücadele için varolmak mı? Açıktır ki böyle bir anlayış kitle örgütlerinde ekonomik/akademik temelde mücadele birliğini sağlayamaz ve bu durumda da kitle örgütleri varolmak için varolmak konumundan kurtulamayacaklardır. Sınıf mücadelesinde bir taraf dursa dahi karşı tarafın durmayacağı aksine

merkeziyetçilik ekonomik/akademik sınırlar içinde zorunludur/geçerlidir. Bu örgütlenmelerdeki demokratik-merkeziyetçilik ideolojik-politik konuları kapsayamaz. İdeolojik-politik konularda d.m. ideolojik-politik örgütlenmelerde geçerlidir. Yani k.ö'nün herhangi bir üyesi ideolojik-politik bir konuda o örgütlenmenin kararlarına uymak zorunda değildir. Bu kitle örgütlerinde demokratik-merkeziyetçiliğin olmayacağı demek değildir, k.ö'lerdeki d.M'nin k.ö'nün sınıf mücadelesindeki konumuna, boyunun ölçüsüne uygun olması gerektiğinin, k.ö'nün partinin, komsomolun v.b. üzerine çıkartılmayacağı açık gerçeğinin ifade edilmesidir.

Bunların ışığında GY'nin "daha birkaç yıl önce çavuşesku'nun idam edilmesini protesto ederek sahip çıkan(lar)... olduğunu biliyoruz. Herhangi bir akademik-demokratik kitle örgütünde, herhangi bir siyasal gelişme karşısında alınan tavra (kitle örgütlerinde d.m.'yi savunanlar, kendilerine b.n) ters düşse de... uyacaklar" şeklindeki sözlerinin ve bu sözler ile kitle örgütlerinde siyasi konularda alınan yanlış kararlara uymamak için buralarda d.m.'nin olmamasını savunmanın gerektiğinin ileri sürmesinin tek anlamı olabilir, o da onun çokça tekrarlamasına rağmen k.ö'lerin ekonomik/akademik temelde oluşturulan örgütlenmeler olduğunu anlayamamış olmasıdır. Bu gerçeği kavrayamayınca GY'nin önünde ikisi de yanlış olan iki seçenek kalıyor. Ya siyasi görüşlerine ters gelse de k.ö'lerde siyasi konularda alınan kararlara uyacak ya da kitle örgütlerinde ekonomik/akademik kararlara dahi uymama hakkına sahip olacak yani buralarda d.m.'ye karşı çıkacak. GY bu iki yanlış seçenekten ikincisini seçiyor. Böylelikle k.ö'lerini partinin, komsomolun vb.'nin üstüne çıkarmama adına ekonomik/akademik mücadele birliğini reddediyor,

oysa yapılması gereken k.ö'lerinin ekonomik-akademik temelde oluşturulan örgütlenmeler olduğunu doğru bir tarzda bilince çıkartarak, onları hem ideolojik-politik mücadele temelinde oluşturulan partinin, komsomolun vb. üstüne çıkarmamak, hem de kitle örgütlerinin varlıklarının anlamlı, işlevli kılan ekonomik/demokratik konularda mücadele birliğini, d.m.'yi reddetmemektir.

Her örgütlenmenin varlığına temel olan konular sınırları içinde bir d.m.'ye sahip olması gerçeğinden hareketle, ekonomik/akademik konularda k.ö'lerinde çoğunluk tavrına uyarken, ideolojik-politik konularda politik örgütlenmelerin disiplinine uymak bu sorunun tek doğru çözümüdür.

Bu noktada ortaya çıkan bir sorunda k.ö'lerin politik örgütlerin disiplinleriyle çelişebilecek siyasi kararlar alıp alamayacakları sorusudur. Kitle örgütleri ekonomik/akademik temelde oluşturulan örgütlenmeler olduğuna göre politik örgütlerle çelişecek siyasi kararlar alamayacağı, bunun onların nitelikleriyle çeliştiği ileri sürülebilir. Ancak bu düşünce yanlıştır. Kitle örgütleri ekonomik/akademik temelde oluşturulan örgütlenmeler olmalarına rağmen salt ekonomik/akademik mücadele vermezler, politik mücadele de verirler/vermelidirler. Kitle örgütleri ekonomik/akademik temelde oluşturulan, kitlelerin ekonomik /akademik -politik mücadele örgütleridir. Kitle örgütlerinin hem ekonomik/akademik temelde oluşturulmaları hem de kitlelerin ekonomik-politik mücadele örgütleri-

Yığılşarak yükselen öğrenci mücadelesi, bürokratik merkeziyetçi anlayışlar yüzünden bugün çok daha geri noktalarda.

Herhangi bir örgütlenmede söz konusu örgütlenmeye katılanlar o örgütlenmenin varlığına temel olan amaçlar için mücadele etmek, bir mücadele birliği oluşturmak için bir araya gelmişlerdir/gelmelidirler. Aksi, yani o örgütlenmenin varlığına temel olan amaçlar için mücadele birliğinin olmaması, örgütlenme birliğini, belli amaçlar için ortak bir örgüt oluşturulmasını anlamsız kılar. Söz konusu örgütlenmede üyeler örgütlenmenin varlığına temel olan amaçlar için birlikte mücadele etmeyeceklerse, birlikte örgütlenmeye de gerek yoktur. Demek ki herhangi bir örgütlenmenin varlığına temel olan amaçlar için mücadele birliğinin, olması o örgütlenmenin varlığının anlamlı, işlevli bir varoluş olmasının önkoşuludur. Her örgütlenmede şu ya da bu boyutta farklı düşüncelerin olması kaçınılmaz olduğuna göre bu farklı düşünceler hangi yöntemle mücadele birliğine dönüştürülecektir? Bu yöntem demokratik-merkeziyetçiliktir. Yani her örgütlenmenin niteliğine ve içinde bulunduğu koşullara uygun olarak bir tartışma, eleştiri-özeleştiri süreci yaşandıktan sonra çoğunluğun görüşünün o örgütlenmede yer alan herkesin mücadele platformu haline gelmesidir.

Kitle örgütleri ekonomik/akademik nitelikte örgütlenmeler olduğuna göre, ekonomik/akademik temelde bir mücadele birliğini koşullarlar, onların varlığını anlamlı, işlevli olması bu mücadele birliğinin varlığına bağlıdır. GY "...(kitle örgütlerinde b.n.) azınlığın

saldırısını arttıracığı gerçeğinin hükmü altında böyle bir örgütlenme kaçınılmaz olarak dağılacak, tasfiye olacaktır.

Kitle örgütlerinin mücadele birliği onların niteliğine uygun olarak ekonomik/akademik konularda zorunludur ve bu konularla sınırlıdır. Bir kitle örgütüne üye olan kişi o kitle örgütünün varlığına temel olan amaçlar için (öğrenciyse öğrencilerin yaşam koşullarının düzeltilmesi, işçiyse işçilerin yaşam koşullarının düzeltilmesi için vb.) yani ekonomik/akademik bir kitle örgütüne girerken altına girdiği yükümlülük ekonomik/akademik alanla sınırlıdır. Mücadelenin diğer alanlarını (ideolojik ve politik alanları) kapsamaz. Bunun tersi kitle örgütünün varlığına temel olan amaçları ekonomik/akademik olmaktan çıkarmak, sınıf mücadelesi açısından bunlardan daha üst amaçlar olan ideolojik, politik amaçları da kapsamamasını istemek olur. Yani kitle örgütünü ideolojik-politik nitelikte bir örgütlenme olarak ele almak olur. Bu da sınıf mücadelesinin olmazsa olmaz araçları/silahları olan örgütlere içinden en önemli alanında (ideolojik-politik alanda) yeteneği, gücü yeterli olmayan bir aracı/silahı kullanmayı seçmek doğal ve kaçınılmaz olarak yenilgiye mahkum olmak demektir. İdeolojik-politik mücadele esasta bu nitelikte örgütlenmelerle yürütülür ve bu örgütlenmelerde üyeler bu konularda da mücadele birliğine katılma yükümlülüğüne girerler. Toparlayacak olursak kitle örgütlerinde demokratik-

ri olmaları kopmaz bir bütünün parçalarıdır. Kitle örgütlerinin ekonomik/akademik temelde oluşturulan örgütlenmeler olduğunu unutmak, reddetmek (bunun biçimleri k.o'lerine üye olmak için ekonomik-akademik mücadele istemi dışında koşullar getirmek, k.o'lerinin disiplinini ideolojik-politik alanlara da yaymak v.b.'dir) k.o'lerini politik örgütlerle aynılaştırmak, eş tutmak anlamına gelirken k.o'lerinin kitlelerin ekonomik-politik mücadeleye örgütleri olduklarını unutmak, reddetmek, onlara, dolayısıyla da kitleleri ekonomist/reformist sınırlar içinde tutma anlamına gelmektedir.

Komünistlerin amacı k.o'lerini siyasi iktidar mücadelesine doğrudan destek olan örgütlenmeler haline getirmek, k.o'yü KP'ye mümkün olduğunca yakınlaştırmak, KP'nin ideolojik rehberliğinin k.o.'ce kabul edilmesini sağlamaya çalışmaktır. Bunların tümü kitleleri devrime kazanmanın, dolayısıyla da devrimi başarıya ulaştırmanın olmazsa olmaz koşuludur. k.o'lerini bu düzeye vardırmanın yolu kitleleri ikna temelinde, onları devrimin tüm sorunlarında aktif birer taraf yapma çabısından geçmektedir, bunu sağlayacak olan da k.o'lerinin yaşamın, devrimin her alanına ilişkin konularda kararlar, eylemlilikler üretmesidir. Yani politik örgütlerle çelişebilecek olanlar da dahil siyasi kararlar alması, eylemlilikleri yaşama geçirmesidir. Bunda unutulmaması gereken nokta; kitle örgütüne üye olanların ekonomik/akademik konularda yükümlülükler altına girdiğini gözeterek siyasi konularda ki karar ve eylemliliklerde azınlığın çoğunluğa uymasını beklemektir.

Bu bölümün sonucu olarak özetlersek; d.m. sadece ideolojik birlik olan örgütlenmelerde değil hangi temelde oluşturulmuş olursa olsun, oluşturulduğu temel sınırları içinde her örgütlenmede geçerlidir. Kitle örgütlerinde ekonomik/akademik konularda d.m. gereklidir, zorunludur. Ancak siyasi kararlarda d.m. k.o.'lerde geçerli değildir.

Kitle Örgütlerinde Demokratik-Merkeziyetçilik Kitlelerin ve Azınlıkta Olan Siyasi Yapıların Kendilerini İfade Etmelerine Engel(Midir) Yoksa Bunun Güvencesi Midir?

GY'ye göre d.m.'nin uygulanması kitlelerin ve azınlıkta olan siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerine engeldir. Eğer onun bu iddiasının gerekçesi k.o.'lerde d.m.'nin değil bürokratik-merkeziyetçiliğin uygulanıyor olduğu olsaydı: bu iddiası haklı olurdu. Ama onun karşı olduğu k.o.'lerdeki d.m.'dir. k.o.'lerde d.m.'nin olması her kararın, kitlelerin aktif olarak katıldıkları, herkesin kendisini özgürce ifade edebildiği, tartışma, eleştiri-özeleştiri süreçlerinin işlediği en alt birimden başlayan toplantılarda alınması demektir. Bu işlemlerden sonra çoğunluğun görüşü yine seçimlerle seçilen yönetim organlarına uygulama sürecinde yönlendirilir ve tüm kitlelerce yaşama geçirilmeye çalışılır. Karar organları yönetici organlar değil kitle toplantılarıdır, yönetici organlar ancak acil durumlarda karar alırlar ve bu kararlar en kısa zamanda kitlelerin tartışmasına açılır. Bir sonraki süreç de aynı tarzda işler. Şimdi sormak gerek böyle bir işleyiş kitlelerin ve azınlıkta siyasi yapıların kendilerini ifade etmesini nasıl olur da

engeller? Bu soru Lenin yoldaşın Narodnik ve Tasfiyecilere karşı sunduğu "tek bir sendika içinde işçilerin çoğunluk tavrına bağlı kalan" yani k.o.'lerde/sendikalarda d.m.'yi savunan Pravdacıların "politik görüşü kendinden farklı işçilere tek bir sendikanın veya örgütün kapılarını mi kapadıklarını" "sendikaların tekine herhangi bir "etiket"mi yapıştırdıkları" şeklindeki sorunun aynısıdır. Anti-Leninizm'e düşmeden bu sorulara verilebilecek tek yanıt, k.o.'lerde d.m.'nin uygulanmasının kitlelerin ve azınlıkta olan siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerine engel olmadığıdır.

Gerçekte kitlelerin ve azınlıkta siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerini engelleyen işleyiş tüm kararların, eylemliliklerin kitlelerden kopuk bir şekilde yönetici organlarca alındığı ve kitlelere tepeden bildirimlerle yaşama geçirilmeye çalışıldığı, kitle toplantılarını işlevsizleştiren, kitlelerin iradelerini yok sayan bürokratik-merkeziyetçi işleyiştir. Bürokratik-merkeziyetçiliğin kendisini d.m. gibi sunmasına aldanmamalı ve bürokratik-merkeziyetçiliğe karşı mücadeleyi d.m.'ye karşı mücadeleye dönüştürmemeliyiz. Eğer bu hatayı işlersek, yine bürokratik-merkeziyetçiliğin vardığı yere yani, kitlelerin ve azınlıkta siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerini engellemeye varırız. Çünkü bir örgütlenmede d.m. yani azınlığın çoğunluğa uyması temelinde mücadele birliği yok edilirse, herkes bildiğini yapacaksa, o zaman tartışmanın, eleştirinin, yani kitlelerin kendilerini ifade etmelerinin gerekliliği, anlamı, işlevi ortadan kalkmaktadır. Tartışmak için tartışmak anlamsızdır. Mücadele birliğini sağlamak için tartışmanın bir anlamı, bir işlevi vardır ve bu tartışmayı mücadele birliğine vardiyecek yani onu anlamlı, işlevli kılacak olan yöntem, tartışma sonucunda azınlığın çoğunluğa uymasıdır, demokratik-Merkeziyetçiliktir.

Demek ki, k.o.'lerin de d.m. doğru olarak uygulandığı zaman kitlelerin ve azınlıkta siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerini engelleyen bir yöntem değildir, aksine kitlelerin ve azınlıkta yapıların kendilerini ifade etmelerini anlamlı ve işlevli kılan yani onu güvenceleyen yöntemdir.

Sonuç

Tüm yazı boyunca söylemeye çalıştığımızı kısaca özetleyecek olursak;

1) Kitle örgütlerinde demokratik,merkeziyetçiliğin varlığı Leninist bir ilkedir ve Lenin yoldaş tarafından çeşitli yerlerde dile getirilmiştir. Bunun aksini iddia etmek ya cehalettir ya da bilinçli anti-leninizm'dir. GY ya bu konudaki yanlışından vazgeçmeli ya da sorunu açıkladığımız halde hatasında ısrar edecekse, bu konuda bilinçli anti-Leninist olduğunu ilan etmelidir.

2) Demokratik-merkeziyetçilik mücadele birliğinin önkoşuludur. Mücadele birliği ise örgütün gerekliliğinin, anlamlılığının, işlevliliğinin önkoşuludur. Her türlü örgütlenmenin anlamlı ve işlevli olabilmesi kendisine temel aldığı konularda mücadele birliğine yani demokratik-merkeziyetçiliğe sahip olması ile mümkündür. Bir örgütlenmenin kendisine temel olarak aldığı konuları aşan kararlarına azınlık uymama hakkına sahiptir. Çünkü

bu türden kararlara uyma o örgütlenmenin üyesi olmasının getirdiği bir yükümlülük değildir. Bir örgütlenmeye üye olmanın getirdiği yükümlülükler o örgütlenmenin kendisine temel aldığı konularla sınırlıdır. K.o.'lerin ekonomik/reformist çerçeveyi aşabilmeleri, devrime verebilecekleri en yüksek katkıyı vermeleri siyasi kararları da almalarını gerektirir. Eğer bu türden kararlar kitlelerin mücadeleye katılımını, ilgisini artıracaksa, yükseltecekse alınmalıdır. Ancak bu siyasi kararlar k.o.'lerin kendilerine temel aldıkları ekonomik/akademik konuları aştığı için azınlığın bunlara uyma yükümlülüğü yoktur.

3) Kitle örgütlerinde demokratik-merkeziyetçilik karar organlarının kitle toplantıları olması, kararların, dileyenin kendini özgürce ifade ettiği, tartıştığı, eleştiri getirdiği süreçlerde alınması ve yönetim organlarınınca yönlendirilmesi şeklinde uygulanır. Bu işleyiş esas biçimdir. Tali durumlarda kararlar en kısa zamanda bu sürece sokulur. d.m.'nin bu uygulanışı kitlelerin ve azınlıkta siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerini engellemek bir yana bunun güvencesidir. Kararların yönetici organlarda, kitlelerden kopuk bir tarzda alındığı ve onlara tepeden bildirildiği, kitle toplantılarının işlevsizleştirildiği ve kitle iradesinin çiğnendiği bürokratik-merkeziyetçi işleyişte ve d.m.'yi yani azınlığın çoğunluğa uymasını reddeden ve böylelikle de mücadele birliğini engelleyerek, tartışma, eleştiri süreçlerini yani bürokratik-merkeziyetçilik gibi kitle toplantılarını, kitle iradesini anlamsızlaştıran, işlevsizleştiren sözde "demokratik" işleyişte ise kitlelerin ve azınlıkta siyasi yapıların kendilerini ifade etmelerini engellemektedir, anlamsızlaştırılmaktadır, işlevsizleştirilmektedir.

GY, d.m. uygulanmasına karşı çıkarak, hatta derneklerde bu ilkenin uygulanmaya çalışılmasını "kitlelerden kopuşun" "derneklerin darlaşmasının, işlevsizleşmesinin" "geri ve henüz politikleşmemiş kitlelerin saf dışı bırakılmasının" "siyasal yapıların aralarındaki sorunların" önemli nedenlerinden biri olarak sayarak, hem bu sorunların gerçek çözümlerinin bulunmasını imkansızlaştırmakta hem de d.m. gibi kitle örgütlerinin varlığını anlamlandıran, işlevli kılan bir ilkeye karşı çıkarak k.o.'lerin varlığını anlamsızlaştırmakta, işlevsizleştirmektedir. Geçen sayımızda açmaya çalıştığımız ve bu yazının konusu olmadığı için GY'nin saydığı bu sorunların gözlerden kaçırılmaya çalışılan nedenlerine bura da kısaca değineceğiz: "kitlelerden kopuşun" esas nedeni kitlelerden öğrenmeyi reddetmektir, "derneklerin darlaşmasının, işlevsizleşmesinin" esas nedeni bunların k.o. gibi değil siyasi örgütler platformu gibi işletilmesidir, "geri ve henüz politikleşmemiş kitlelerin saf dışı bırakılmasının" esas nedeni bürokratik-merkeziyetçi işleyiştir, "siyasi yapılar arasındaki sorunların" esas nedeni dar grupçu anlayışlardır. GY çözümleri, kitle örgütlerinde d.m.'nin varlığını ortadan kaldırma yerine sorunların gerçek nedenlerini kavramada ararsa doğrulara ulaşabilir. Aksi takdirde net olmayan durum tahlilleri yapmaktan, mevcut durumun nedenlerini net olarak ortaya koyamamaktan, gerçek sorunları unutup doğrulara saldırmaktan ne yazık ki kurtulamaz ve bu durumda da üniversite gençliği hareketine esasta olumlu bir katkıda bulunması imkansız olur. ■

Şehirsiz Mekanda Sınıfsal Savaşım - II

Türkiye özelinde yarı sömürge yarı-feodal ülkeler ve

Çarpık Kentleşme

"Kentteki sorunlar özünde kapitalizmin sorunlarıdırda" K.Marx

Kentleşme süreci, tarih boyunca ekonomik, sosyal ve kültürel süreçlerin bir bütünüdür. Ve günümüzde kentleşme hareketleri, geçen yüzyılın sanayiye dayalı kentleşme hareketlerinden bir çok noktada ayrılır. Bugün Türkiye gibi yarı sömürge-yarı feodal ülkelerin kentleşmesi söz konusu olduğunda, "hızlı", "çarpık", "sahte", "dengesiz" ve tek yönlü gibi kavramların sık sık kullanıldığı görülür. Bu aşırı, sahte, hızlı kentleşmenin yani yarı sömürge-yarı feodal ülkelerin kentlerinin belli başlı özelliklerine geçmeden önce yarı sömürge-yarı feodal üretim ilişkilerine kısaca değinelim:

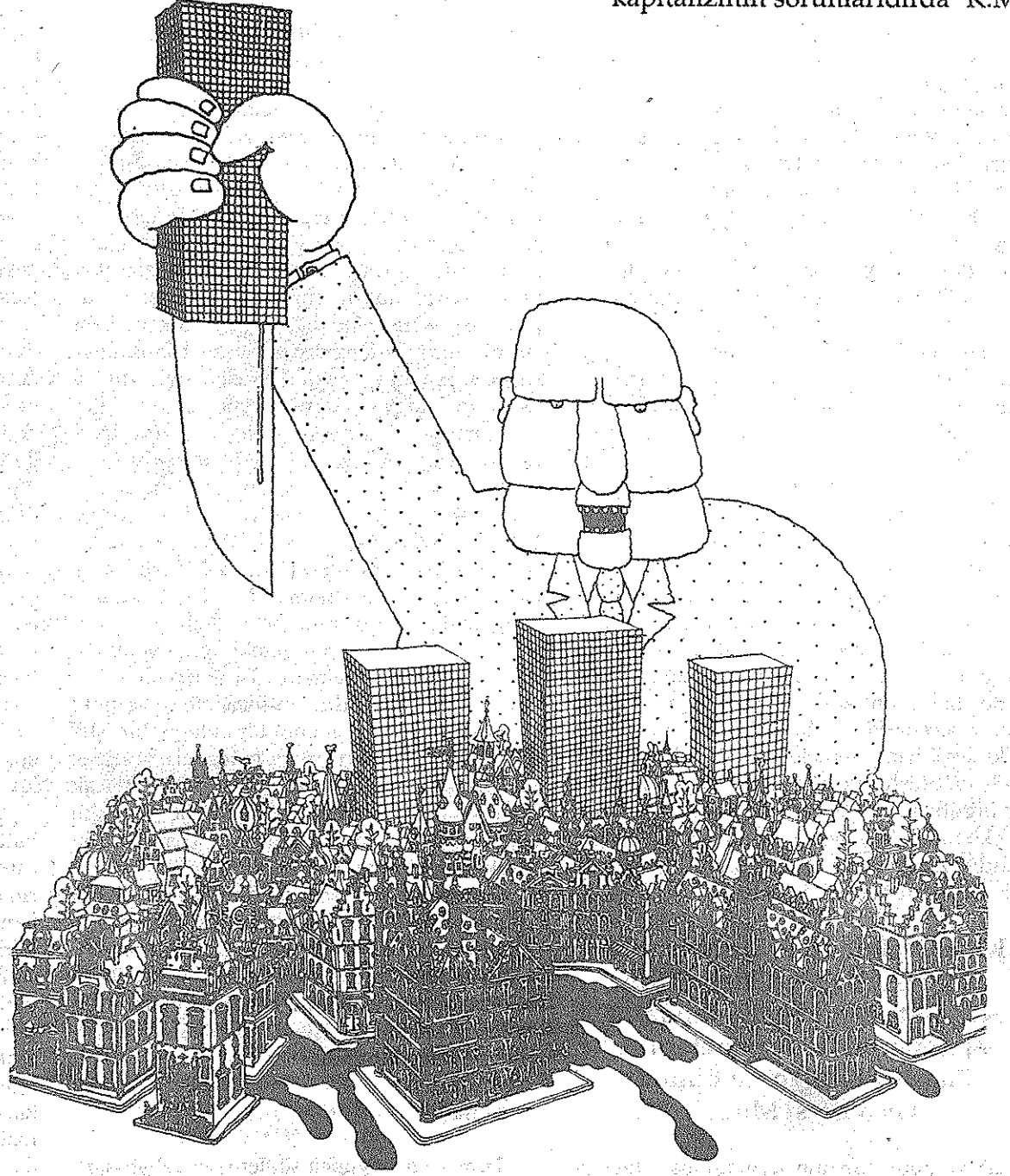
Tarihsel gelişim içinde bugünkü dünya ülkelerini iki gruba ayırabiliriz. Bunlar bir avuç kapitalist ve emperyalist ülkeler ile emperyalizm tarafından ezilen, sömürülen ve çoğunluğu teşkil eden ülkeler. Emperyalist devlet olan Amerika halkların baş düşmanıdır. Diğer taraftan gelişmemiş veya az gelişmiş ülkeler, emperyalizm tarafından ezilmekte ve onun yeni (ya da yarı) sömürge sistemine bağlı kılınmaktadır. Bu ülkeler şekilsel olarak bağımsız olmalarına ve burarlarda yerli hükümetler iktidarda olmalarına rağmen, gerçekte bağımsızlığa sahip değillerdir.

Üretim biçimindeki gelişmelerin aşama veya seviyesindeki farklılıklara rağmen, bu yeni (ya da yarı) sömürge ülkeler, bazı ortak özellikleri paylaşırlar. Bu özellikler şunlardır:

-Birkaçı hariç, bu ülkeler feodalizmi şu ya da bu oranda muhafaza ederler. Emperyalizmin işleyişi sonucu kapitalizmin belli oranda gelişmesinden dolayı ve daha genel anlamda, artan emperyalist nüfuzdan ötürü, feodalizm çözülmektedir bu çözülme ağır ve sancılı biçimde gerçekleşmektedir.

-Dolayısıyla, tarım yarı feodalizme indirgenmiş durumdadır. Feodaller devlet iktidarını yalnız başlarına ellerinde tutamazlar. Bunlar emperyalizmin araçları durumundadırlar ve emperyalist yağmanın başlıca dayanaklarından birini oluştururlar.

Bu ülkelerde gelişmekte olan kapitalizm, bağımsız milli kapitalizm değildir; aksine emperyalizme bağımlı "çarpık" bir kapitalizmdir. Karakteri komprador ve bürokrattır. Bu çarpık komprador-bürokrat kapitalizm, emperyalist sömürünün ana da-

yanaklarından biridir.

-Bu ülkelerin hükümetleri, komprador-bürokrat kapitalizmin ve feodalizmin temsilcileridir. Emperyalistlerin elinde kukladırlar ve onların çıkarlarına hizmet ederler.

-Emperyalizmin bu ülkeler üzerindeki hakimiyeti, milli kapitalizmin ve milli burjuvazinin gelişmesini engeller.

-Bu ülkelerde, halk kitlelerinin kurtuluşunun önündeki engeller: yabancı emperyalizm ve bunun yanı sıra emperyalizm ile ittifak halinde bulunan ve ona bağımlı olan komprador bürokrat kapitalizm ve feodalizmdir.

Üstte saydığımız özellikler, ülkelerin niteliğini genel olarak yeni (ve ya yarı) sömürge olduğunu belirler.

Yarı sömürge yarı feodal ülkelerin kent-

lerinin belli başlı özellikleri:

-Bu ülkelerde kentleşme dar anlamıyla ele alınır: Kentleşme üretim ilişkilerinde gelişmeye bağlı olarak değil, kentlerde yaşayan nüfus artması olarak anlaşılır. Ve bu köylerden, kasabalardan gelen göçlerle beslenir. Türkiye'de 1950 sonrası artan göç olayı burjuva araştırmacılar tarafından tarımda makinalaşma, traktörün girmesi olarak açıklanır. Oysa en fazla göçün olduğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesinde traktör Egeye oranla kat kat azdır. Buna rağmen tarımda makinalaşmanın olduğu, traktörün girdiği bölge olan Ege'de göç oranı Doğu'ya göre oldukça azdır. Doğu Anadolu'dan göçün en önemli nedeni kırların yoksullaşmasıdır. Cumhuriyet Tarihi boyunca köklü bir toprak reformu yapılamamıştır. Tarımda küçük köylü üretiminin egemen olduğu ülkemizde, milyonlarca topraksız köylünün, yoksullaşan köylünün bu-

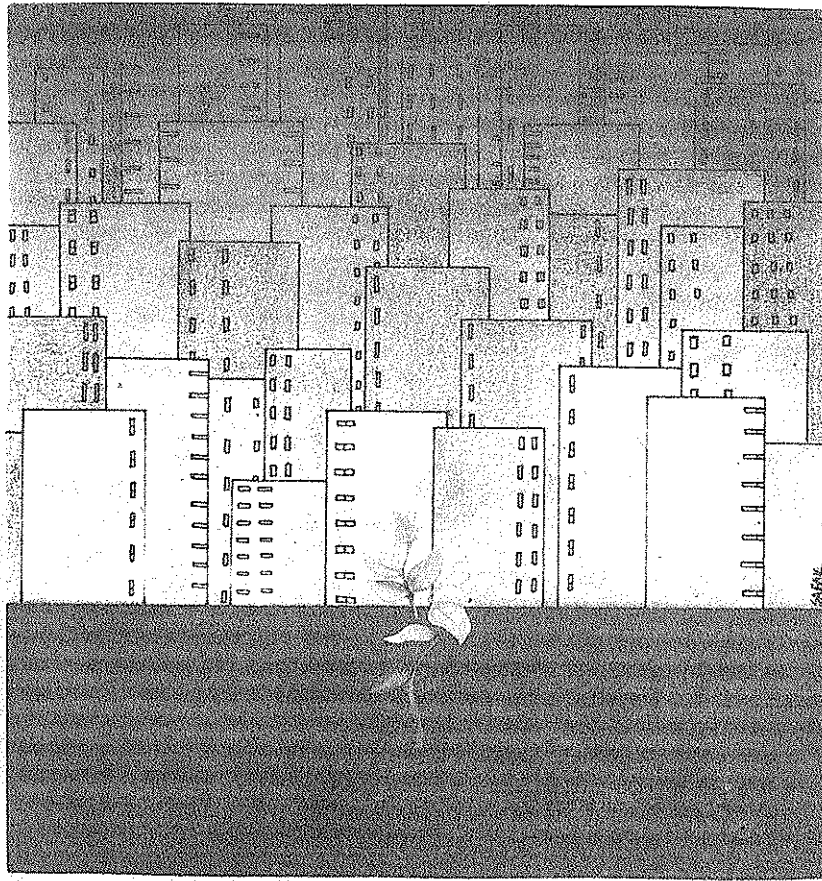
lanması büyük kentlere İstanbul, Ankara, Adana'ya göçü zorunlu kılmıştır.

Türkiye'de toprak dağılımının öteden beri en adaletsiz olduğu Doğu illerinde büyük toprak sahipliği geçmişten bugüne etkinliğini korumaktadır. 1977'de DPT'nin araştırmasına göre, Erzurum, Erzincan, Kars ve Ağrı'nın yer aldığı bölgede ağa köylerinin sayısı 93, Elazığ, Tunceli, Adıyaman, Malatya yöresindeki ağa köylerinin sayısı 71, Güneydoğu'da ağa köylerinin sayısı 360 olarak verilmiştir.

Türkiye'nin en çok toprak ağalığının olduğu illerin başında Urfa gelmektedir. Bugüne kadar bütün "toprak reformu" girişimleri öncelikle Urfa'dan başlatılmış, bu il hedef alınmıştır. 1973'de çıkarılan ve 1978'de yürürlükten kaldırılan 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Yasası, ülkemizde geniş bir kesimden oluşan yoksul köylülerin devlete olan tepkilerini nötralize etmek için kullanılan bir demogojiden ibaretti ve uygulamada toprak dağılımındaki dengesizliği büyük toprak sahipleri lehine güçlendirmişti.

Doğu'dan İstanbul'a gelen bir diğer göç de "sermaye göçü"dür. İlk birikimini Doğu'da sağlayıp İstanbul'a gelip, gelişen bir dizi sermayedar sayılabilir.

-Kentleşme hareketi kimi coğrafi bölgelerdeki kentlere yönelmiş olması nedeniyle, kimi bölgelerin kentleşme oranının düşük düzeyde kalması: Bölgesel dengesizliğin bir uçuruma ulaştığı ülkeler, emperyalizme bağımlı ülkelerdir. Bölgesel dengesizliğin yarattığı olumsuzlukları salt az gelişmiş bölgelerin insanları yaşamıyor. Dengesiz, aşırı

100.000'den fazla kentlere toplanmıştır.

-Tek büyük kenti (Primate City) ülkenin tüm ekonomik yapısına egemen: Gelişmiş ülkelerde kapitalizmin coğrafi gelişimini, kapitalizminin iç dinamikleri belirlerken, bağımlı ülkelerde ilk elde kapitalistlerin bölge, daha çok emperyalizm tarafından emti edilmiştir. (Bu nedenle kentler de ulaşımın rahat olması nedeniyle liman şehirleri oluşmuştur. Yarıömürge yarıfeodal ülkelerin ihmal edilen bölgeler, emperyalizm uluslararası çaptaki sermaye birikim ihtiyaçları neyi gerektiriyorsa ona göre biçim-

lar. İran'da Tahran, İsfahan ve Meşhed, Pakistan'da Karaçi, Lahor ve Faysalabad üçlüleri, Türkiye'nin İstanbul'u tek hakim şehirdir.

Kapitalizmin İstanbul'a girmesi Osmanlılar dönemine kadar uzanır. Azami kâr hedefiyle hareket eden dış sermaye, daha rahat sömürmek gelişmek için kıyı bölgeleri seçer. İstanbul'un Karadeniz kıyısındaki ülkelere, dünyanın öbür bölgelere deniz yolu bağlantısını sağlayan İstanbul Boğazının olması, Haliç gibi doğal bir limanın olması ve önemi tiret yolunun üzerinde olması emperyalizmin buraya girmesinin etkenleridir.

-Aşırı, sahte, dengesiz kentleşme sonucu kent sorunları had safhadadır: Aşırı gelişmenin yarattığı kent ve çevre sorunları bir yandan sermayenin verimliliğini azaltıcı sonuçlar yaratırken öte yandan gelişmiş bölgede yaşayanların gündelik yaşamlarını daha da zorlaştırıyor.

Aşırı gelişen bölgede arsa spekülasyonu yatırım maliyetini artırırken konut sorununu çözümü de güçleştiriyor. Türkiye'de

"büyük kent sorunlarını" en derinden yaşayan şüphesiz ki İstanbul'dur.

1985 Nüfus sayımı sonuçlarına göre, Türkiye'de kilometrekareye 63 kişi düşerken bu, İstanbul'da 1021 kişiye ulaşıyor. İstanbul'da konut sorunu güncelliğini korurken, özellikle 1980'li yıllarda dev spekülasyonların yaşandığı yıllarda emlak piyasasında, büyük holdingler ve bankalar olağanüstü rantlar sağladılar. Bu arada konut kiralari da sürekli tırmandı. DİE verilerine göre, 1985'te 1 milyon 293 bin ailenin yaşadığı İstanbul'da 803 bin aile "apart-

Türkiye ve İstanbul'da Özel Sektör Kuruluşları ve Yabancı Sermayeli Kuruluşlar

	Kuruluş Sayısı		Yatırılan Sermaye	
	Özel Sektör	Yabancı Sermayeli	Özel Sektör (Milyon TL)	Yabancı Sermayeli (bin \$)
Türkiye	4.168	112	7.659	68.620
İstanbul	1.769	98	3.664	55.253
İstanbul/Türkiye(%)	38.3	80.3	47.8	80.5

(Kaynak Baran Tuncer, Türkiye'de Yabancı Sermaye, 1968)

gelişmiş büyümüş kentin insanları da bir başka sorunu yaşıyor. Hava kirliliği, yoğun trafik ve gürültü, iş ile ev arasında geçen verimsiz zamanın artan trafikle birlikte uzaması, gecekondulaşma, göçlerle kente gelenlerin sosyal bütünleşme sağlama çabalarının getirdiği kültürel iletişimsizlik, çevre kirliliği, vs... Bütün bunlar bölgesel dengesizlik madolyonunun öbür yüzündeki sorunlar. (Bilimsel sosyalizmin kurucuları olan Marks ve Engels, sorunu "kır ve kent arasındaki uçurum"u olarak ifade etmişler ve sosyalizmin nihai hedefleri arasında bir çok eşitsizliğin yanında, bu farklılığın kaldırılmasını da eklemişlerdir. Bu farklılık sosyalizmin ileri aşaması olan komünizmle birlikte son bulacaktır.

Türkiye'de toplam nüfusun %29'u, Ürdün ve Suriyede %25'i, Irak ve Lübran'da %40'ı, Kuveyt'de ve İsrail'de 70'i nüfusu

lenmektedir.) Bu ülkelerde bir ya da iki kent, ülke nüfusu ve ekonomisinin egemen durumdayken diğer bölgelerinin yüzde tamamen bu kutup kent(ler)e dönüktür. "Brezilya endüstrisinin %80'i güneydoğu üçgenini oluşturan Sao Paulo, Rio de Jenerio, Belo Horizonte'de yoğunlaşmıştır. Açlık yöresi kuzeydoğunun, ulusal endüstri üretimine katkısı ise giderek azalmaktadır. Arjantin endüstrisinin üçte ikisi Rosario ve Buenos Aires'de kurulmuştur. Uruguay'da Montevideo, Şili'de Santiago ve Valparasio, endüstrinin dörtte üçünü barındırır. Peru endüstrisinin de %60'ı Lima'da yoğunlaşmıştır." (Galeano S.244)

Aynı durum Kuzey Afrika, Ortadoğu, Asya için de geçerlidir. Mısır da Kahire ve İskenderiye ülke ekonomisinin kiblelerini oluştururken, Cezayir ve Tunus'ta da aynı adlı kentler "egemen kent" durumundadır-

man dairesin'de, yaklaşık 490 bin aile de "ev ya da gecekonduda" yaşıyor.

İstanbul'da ürkütücü nüfus artışını göğüsleyemeyen su rezervleri, kentin bir diğer sorunu. İstanbul'da yoğunlaşan sanayileşmenin yol açtığı hava ve deniz kirliliği, gürültü bir diğer "çevre kirliliği" türü haline geldi. 1990'larda serbestleştirilen ithalat ve tüketici kredileri kamçıktan özel oto sahipliği, ulaşımı çıkmaza soktu. Haraç pazar satışa çıkarılan İstanbul, beton bloklardan; apartmanlardan, gökdelen ve otellerden oluşan yeşilsiz ağaçsız bir kent oldu.

Özetlemek gerekirse İstanbul, nüfusun, sanayinin, ticaretin, finansın merkezi olmakla sağladığı "egemen kent" statüsünün bedelini, yaşanması giderek güçleşen bir kent olarak da ödüyor. Kuşkusuz herşeyde olduğu gibi bu güçlükleri daha çok yoksul kesim yaşıyor. ■

DÜZENİN YARATTIĞI SUÇ YA DA SUÇUN YARATTIĞI ÇOCUK

malı ihtiyaç haline getirir. Bi-reyle televizyon ile, gazeteyle, filmlerle, ve okunan dergi kitaplar, sokaktaki tabelalar... Velhasıl başımızı çevirdiğimiz her yerde birmalın tanıtımı ile karşılaşmaktayız. Tüketim mallarının yelpazesi ise her geçen gün genişlemektedir. Bugün kullandığımız kağıt mendilden, kolumuzdaki saatkadar çeşitlenmiştir. Kağıt mendili kullanır atarız, saatin pili biter atarız. Kapitalizmin gelişmiş olduğu ülkelerde ise bu daha da üst boyuta çıkmış, bozulan televizyonlarını, arabalarını atar yenisini alırlar.

Tüketim toplumu yaratmada, toplumu tüketime yönlendirmede en etkin aracın reklam olduğunu söyledik. Bu reklamlardan en fazla etkilenen ise çocuklardır. Üretici firmalar bunu çok iyi bildiği için reklamlarda çocuklara yönelmiş, onların istek ve ih-

tiyaçları kabartılmaya çalışılmıştır. Bu hal çocuğun, ailenin büyük fertleri üzerinde baskı oluşturmamasına neden olur. Firmalar ailenin "çocuğumu rahat ve mutlu etmeliyim" düşüncesinden istifade etmekte, çocukları koz olarak kullanmaktadır. Elinde olmasa bile ana-baba reklamlara kanan çocuğun istek ve ihtiyaç duyduğu malı almak istecektir. Burjuvazi reklamları o denli önemsemektedir ki, sosyolog ve psikologların bu konuda araştırmalara yönelmiş, artık kaba reklamları aşan, işin detayına inen yöntemler geliştirmiştir. Örneğin bir filmdeki sahne, görüntüde herhangi bir malın reklamını yapar gibi değil, kişide (özellikle çocukta) o malı alma ihtiyacı doğurmaktadır. Okuduğumuz kitap ve dergide de durum böyledir.

Bir mala ihtiyaç duyan çocuk amacına ulaşmak için elinden gelen herşeyi yapacaktır. Aslında elinden fazla birşey de gelmez. a) O malı veya bedelini yakınlarından alacaktır. b) Küçük olmasına rağmen kendisine uygun bir işte çalışacaktır. c) O malı fiili olarak ele geçirecektir.

Devlet çocuk eğitimine başlarken verdiği ilk nasihat "mülkiyete saygılı ol" dur. Mülkiyet hakkı düzenin temelidir. Mülkiyete saygılı olunmasını isteyen düzen aynı zamanda çocuğa birçok reklama gidip "şunu al, bunu da al" demektedir. Reklamlara dayanmayan çocuk gördüklerine sahip olmak ister. İsteklerin sonu yoktur. Ama çoğu zaman bu isteklerini karşılamaya ne kendisinin ne de ailesinin gücü yeter. İstek ve ihtiyaçları bir sefere mahsus olsaydı belki sorun bu denli kötü olmazdı. Oysa ihtiyaçlar reklamlarla sürekli hale getirilmekte alınan mal kısa sürede tükenmekte tekrar ihtiyaç haline gelmektedir. İşte suç olarak tanımlanan davranışının en önemli sebeplerinden birisi: Karşılanmamış ihtiyaçlardır.

Devlet çocuğu kendi değer yargılarına göre eğitip yetiştirmektedir. Bunun sonucunda düzene bağlı, tanrı korkusu olan, sadakatli aynı zamanda hırslı, bencil, bireyci, hircinslerine rakip bir insan tipi yaratır. İs-

DIŞ FAKTÖRLERİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

a) Devletin etkisi

Yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre kişi üzerine daha küçükken yapılan müdahaleler onun kişiliğinde, gelişmesinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu müdahaleler sonucunda bağrında taşıdığı tohumlar filizlenir. Ama açan bir çiçek olabileceği gibi yaban otu da olabilir. ABD'de yapılan bir araştırmaya göre düzene bağlılık açısından belirleyici müdahale henüz çok küçükken yapılandır. Erken öğrenilen politik ölçütler daha sonra öğrenilen politik değerler için "filtre" işlevi görmektedir. Türkiye'de bunun en güzel örneği olarak CHP ve DP taraftarlarını örnek gösterebiliriz. Küçükken öğrenilen değerlerin daha sonraki aşamada "filtre" görevini üstlenmesini çok iyi bilen devlet, çocuklar üzerinde daha bir önlemlerle durmakta kendi değer yargılarını aşılamaya çalışmaktadır.

Her düzen kendi varlığının devamı için gereken tedbiri alır. Gençliğin kazanılması ise varlığının garantisidir. Gençliğin gelecek olduğu sadece bir slogandan ibaret değildir, hakikatin ta kendisidir. Bunun içindir ki daha işin başında, çocukken ele alacak, istediği gibi işleyecek, "çocuğu patron gibi düşünen ama patron olmayan" bir hale getirecektir. Çocuk artık bu temel üzerinde gelişecektir. Bilmek gerekir ki devlet sadece çocuğu değil gençleri, yetişkinleri bir bütün olarak toplumun tümünü zaten denetimi altına almaya çalışmaktadır. Beşikten mezara herkes devletin baskısını, etkisini, yönlendirmesini, üzerinde hissedecektir. Ama sınıfın en zayıf elemanı olan çocukta bu daha belirgindir.

Devlet, çocukları kendi ideolojisine göre eğitme ve yönlendirme politikasını her şeyden üstün tutar. Bu yönlendirmeyi yaparken televizyon, gazete, kitap, dergi, okul gibi doğrudan elinde bulundurduğu araçlar ve aile, toplum gibi doğrudan etkilediği araçlardan yararlanır. Bütün bu imkanları

ile çocuk üzerinde muazzam bir baskı oluşturmakta, düzene bağlı, tanrı korkusu olan, sadakatli birer kişi yaratmaktadır. Bu çocuk aynı zamanda bencil, hırslı, hircinslerine rakiptir de. Bu değerleri alan çocuk insan ilişkilerinde acımasızdır. O kendi çıkarları için her türlü madrabazlığı yapacaktır. Hakim sınıf bu değerleri tüm sınıfa benimsetmeye çalışırken onları kendi sınıfına almada o denli hevesli davranmamaktadır. Statü olarak kendisi gibi olmasa da, düşünce olarak kendisi gibi insanlar yetiştirmek onun hayat varlığıdır. İşte eğitimi bu denli önemseyen devletin amacı büyüyen çocukların kişiliğini, niteliğini belirleyebilmektir.

Devletin suçu önleme iradesi olmasın rağmen bunu önleyememesi tam bir çelişkidir. O ne kadar suç işlemeyin dese de hastalığı bağrında taşır. Getirdiği yaşam koşulu ile insanları suça yönlendirmektedir. Zaten çalışanların emeğinden çalarak suçun en büyüğünü işlemektedir. Devletin içinde bulunduğu kısır-döngüyü, bizzat kendisinin suçun kaynağı olduğunu yakından inceleyelim.

Kapitalist üretim tarzının ayakta kalabilmesinin koşulu yaratılacak toplumun özelliğine bağlıdır. Toplum tüketim toplumu olmadığı sürece üretilen mallar satılamaz, mallar elde kalır. Üretim durur. Fabrikalar kapatılır. Peşinden ekonomik bürhan ve ihtiharlar gelir. Tüketimin durması halinde en son çare olarak savaşırlara girilir. Tek amaç talebin açılmasıdır. Burjuvazi tüketim toplumu yaratmak ister dedik. Bu da tüketim mallarının varlığı demektir. Tüketim malları kullanıldıktan bir süre sonra atılacak ya da kullanılmayacak türdendir. Birey tükenen, bozulan ya da fonksiyonunu tamamlayan mal yerine, yenisini almak zorundadır. Bu tür mallar yaşamın her alanına yayılacaktır/yayılmalıdır. Sürekli talep olan bu malları üretenler kazançlı olmakta, fabrikalar çalışmakta ekonomisi de rayında gitmektedir. Burjuvazi hayatını başka hangi alanında sürekli tüketime yönelik bir ihtiyaç doğurabileceğini araştırmaktadır.

Burjuvazi reklamın gücü ile ürettiği yeni

tediği insan tipini çizmiştir. Kesinlikle devlete bağlı, iktidara sadakatli... sınır budur. Fakat bu insanın hırs, bencillik ve bireyci yanından dolayı ilişki içinde olduğu insan ve toplumla çelişmesi mümkün ve hatta kaçınılmazdır. Ama düzen bunu sineye çekecektir. Yeter ki sınırı aşmasın. Yukarıda belirtilen nitelikte bireylere ihtiyaç vardır. Ama bu tipin suç işlemesi ise kaçınılmazdır. Oysa ki devlet suç olarak tanımladığı davranışları istememektedir. İşte düzenden kaynaklanan ve onun istemediği bela: suç.

Ailesi tarafından ihtiyacı karşılanmayan/karşılanamayan ve çalışmayan çocuk, bu ihtiyacını hırsızlık denilen davranış biçimi ile gidermeye çalışacaktır. Düzenin mülkiyet hakkına önem verdiğini ve bu hakkı ortadan kaldıracak davranışlara tahammülü olmadığını belirtmiştir. Ama korktuğu davranış türü bilinçsizce çiğnenen bir mülkiyet hakkı değil tam tersine bilinçli, ne yaptığını bilen bir davranışa olan tahammülsüzlüktür.

Özetleyecek olursak burjuvazi yaptığı reklamlarla tüketimi arttırmaya çalışmakta ürettiği tüm malları ihtiyaç haline getirmektedir. Devlet aracılığı ile de hırslı, paragöz, herkese rakip, bencil, bireyci çocuklar yetiştirmektedir. Bir tarafta ihtiyaç diğer tarafta düzenin şekillendirdiği hırslı çocuk.

b) Genel Olarak Çevrenin Etkisi

Buridan kastedilen çocuğun yaşam koşulu, ailesi, toplum, basın ve yayın araçlarıdır. Aslında bu sayılanlar devletten ayrı ele alınamaz. Devletin nasıl çocuk üzerinde etkisi varsa çevresi üzerinde de etkisi vardır. Hatta bazı araçları bizzat kendisi yönlendirmektedir. Bunun için çocuk-çevre ilişkisi incelenirken, Devlet-çevre ilişkisi göz ardı edilmemelidir. Devletin dış çevreyi kendi hattına uygun hale getirme gibi bir çabası vardır. Devletin ideolojik ve siyasi bombardımanı altındaki ana-babanın düşünce sistemi devletin istediği tarzda işlemektedir. Buysa çocukları tehlikeli bir yola sokmaktadır. Bugün için ailelerin durumu içler acısıdır. Düzenin ağız ile konuşmakta çocuklarının iş bitirici, tek amacı para kazanan, sadece kendisini düşünen, insanlara acımayan birer insan olmasını istemektedirler. Ama bir yanda da suç olarak kabul edilen davranışları yapmamasını isterler. Oysa ki bu davranışlara sahip bir çocuğun yapacağı şey yoktur. O amaçlarına ulaşmak için (bu amaç her hangi bir şey olabilir) her yol mübahdır diyecektir. Ve bir gün ana-babasının karşısına bir suçla çıktığında aile hatanın nerede olduğunu bir türlü anlamayacak "yemedik yedirdik, içemedik içirdik, bir tek çocuğumuz iyi bir yere gelsin diye elimizden geleni yaptık" diyecek, sorunun verilen değerlerden değilde, çocuğun "içindeki kötülükte" arayacaktır. Ailenin çocuk üzerindeki etkisi yadsınamaz. Ama görülen odur ki devlet aileyi dahi ikinci plana itmiştir. Çocukla doğrudan temas kuracağı araçlar yaratarak çocuk üzerinde daha etkili bir konuma geçmiştir. Gerçekten de okul, televizyon, radyo, kitap, gazete... ile devlet günlük işler içinde debelenen aileyi arka plana itmiştir. Devletin etkisinden kendisini koruyabilen aileler bile devletin çocukları üzerinde ki etkisini tam olarak kıramamaktadırlar. Aile ortamının olumsuz olması ise meselenin tuzu biberi olmaktadır. Ailedeki bireyler arasındaki ilişkiler, yaşama biçimi, karşılıklı ilişkiler, şiddet, ilgisizlik, vb. gibi durumlar çocuğun suça yönelmesinde etkili olan hallerdir.

Devletin bir an için olumlu bir hatta çekildiğini farzetsek bile bu defa ailenin ve

toplumun var olan olumsuzlukları çocuğu suça yönlendirebilecektir. Aile ve toplumun genel olarak olumluya dönüştürdüğümüzü kabul etsek, bu defa çocuğun psikolojik özelliklerinden dolayı suça yöneleceği düşünülebilir.

Suça yönelmede belirleyic olan dış faktörler, ancak düzenin değişmesi ile ortadan kaldırılır. Dış faktörlerin ortadan kalkması, suçunda ortadan kalkacağı anlamına gelmeyecek, olsa olsa günümüzde anladığımızı tıpte suçların kalkacağı anlamını taşır. Yoksa komünist aşamada dahi suçların olacağını düşünmekteyiz. Sorun günümüzden başlamakta üzere meseleye yönelik ne tür tedbirleri alacağız.

NE YAPMALI

Kapitalist düzende düzen içi suçlarda, suçun oluşmasında devletin birinci derecede rol oynadığını söyledik. Yapılacak tek şey ise kaynağı kurutmaktır. Karşımızda kurumlaşmış ve alanında uzmanlaşmış, alabildiğine imkanlara sahip bir güç var. Sorunun çözümünde basitten başlayacak, adım adım ilerleyecek, kurumsallaşacak ve alternatif bir güç olarak karşısına dikilmek gerekecektir. Daha açık bir söylemle devletin çocuğa yönelik faaliyetlerine alternatif faaliyetle, alternatif kitap, dergi, okul, televizyon yayını ile çıkmak gerekiyor.

Suça yönelmiş çocukların kurtarılmasında bu alanda uzmanlaşmış alternatif bir kuruma ihtiyaç vardır dedik. Devletin sahip olduğu araçlarla ve sunduğu yaşam biçimi ile sağlıksız büyümeye itilmektedir. Gelişmesi için gerekli koşullar yaratılmamaktadır. Çocuk üzerindeki ailenin baskı, kısıtlama, ve şiddeti ise suça yönelmesinde bir başka önemli etmendir. toplumun olumsuz etkileri ise her ikisinden sonra gelen bir faktördür. Sınıfın en zayıf elemanı olan çocuğun bu ağırlık altında tek başına kalkması mümkün değildir. Üzerindeki olumsuz etkileri tek başına aşması, kendisini koruması yaşı ve tecrübesi itibarı ile zordur. Bazen tüm bu olumsuzluklar içinden sıyrılıp düzene muhalif çocuklar çıktığı gibi, çoğunluk gücü yoksa duyarsız, kendi halinde, edilgen, pasif bir tip olmakta, kendinde o gücü görüyor ise suça yönelmektedir.

Oysaki çocukların güçlerini toplayabileceği, sorunlarıyla ilgilenen, haklarını arayan, suça yönelenleri kazanmaya çalışan bir örgütlülüğe ihtiyaçları vardır. Bu örgüt sayesinde üzerlerindeki, başta devlet olmak üzere aile ve toplumun baskısını ortadan kaldıracak, özgürleşeceklerdir. Suçun temel kaynağını devlette gören bu örgütlülük bütün gücünü devletin tasfiye edilmesine Demokratik Halk İktidarının kurulmasına aktaracaktır. Bilinçlenen çocuklar, örgütlerinin gücü ile akranları arasında çalışacak üzerlerindeki hertürden baskıya karşı olan tepkilerini bir sapma olan suça değil, bilinçli bir tavır olan devrime kanalize edeceklerdir. Çocuk haklarının savunulmasında, sorunlarına eğilmede (bu suça yönelimi de önleyecektir) en kararlı tavır kendi öz gücü (örgütlülüğü, yerine getirecektir.

Çocuğun tüm sorunlarına eğilecek ve kendisinin oluşturacağı bir örgütten başka düzen içi alınacak tedbirlerde vardır. Bu tedbirler, yasalar alabildiğine zorlanarak ve boşluklardan yararlanarak alınabilir.

- Okullar, bugün devletin kendi kafasına göre adam yetiştirdiği yerlerdir. Ailelerin eğitim ve öğretim fonksiyonunu yerine getiren bu kurumları yakından takip etmesi gerekir. Okul-aile birlikleri, okul yardım dernekleri devlet tarafından içeriği boşaltılmış

yılda bir iki defa toplanan (bu da sadece bağış almak içindir) göstermelik yapılarıdır. Ciddiyetten yoksundurlar. Oysa bu araçlar sayesinde eğitim ve öğretim, öğretmenlerin çocuk üzerindeki baskısı kontrol edilebilir. Yardıma (maddi ve moral açıdan olabilir) ihtiyacı olan çocuklara gerekli yardımı sağlayabilir. Çocukların okula teslim edildikten sonra "eti senin kemiği benim" mantığı bir kenara itilmeli, olabildiğince denetleyici olunmalıdır. Oysa bu tür kurumlara ilgili gösterilmemekte, hatta ve hatta yılda iki defa çocuğun başarı durumunu öğrenmeye giden ailelerin sayısı bile o kadar fazla değildir.

- Devletin en büyük propaganda malzemesi olan televizyon yayınları konusunda seçici olmalı, saatlerce çocuğun televizyonun başına geçip izlemesine mani olunmalıdır. Televizyonkolik olan çocuklar sosyallikten uzaklaşmakta (uzaklaştıkça televizyona sarılmakta) insan ilişkileri bozulmaktadır. Bundan dolayı çocuğun özellikle grup oyunlarından uzaklaşmasına engel olunmalıdır. Günümüzde özel televizyon istasyonlarının kurulmasına yasal engel yoktur. İlerici yayınlar yapan bir istasyon kurulabilir. Ve çocuklara yönelik Burjuva Kültürü yerine Proletarya Kültürünü veren programlar hazırlanabilir.

- Düzenin boşluklarından iyi yararlanmalı burjuva zihniyetinin aşılandığı okullara alternatif, Proleter sınıf kültürünün verildiği yurt, kreş, okullara (ilk, orta, lise ve hatta yüksek okul) yönelmeli, bu tür kurumların açılması için çalışmalar yürütülmeli. Bugün çok iyi bilinmektedir ki devlet bünyesinde yer alan yurt ve yuvalarda yetişen kimsesiz çocuklar geleceğin birer işkencecisi, kontrgerillası olmaktadır.

- Kültür Evleri

Daha çok ana-babaya yöneliktir. Ailenin bilinçlenmesinde, çocuğa yaklaşım biçiminde ve eğitiminde yardımcı olacak, düzenin etkisinden nasıl kurtarılacağı, suçtan nasıl uzaklaştırılacağı konusunda yardımcı olacaktır. Ayrıca bu kurumlar çocuk suçları konusunda araştırma inceleme yapacak, çocuğu tanımadık yetkinleşecektir.

- Rehabilitasyon Merkezleri

Suç işlemeye yatkın çocukların (yapılacak testlerle önceden suça meyilli ortaya çıkarılabilir) suç işlemiş çocukların ya da devletin aklınca cezalandırdığı çocukların tedavi edilebileceği yerler kurulmalıdır.

Bugün devlet bünyesindeki cezaevleri, ıslahevleri çocukları kazanmaya yönelik olmamakta onları ezen, kişiliksizleştiren, kışla disiplinine tabi tutan yerlerdir. Bu yerler çocukları kazanmak bir yana tamamen kaybettirmektedir. İslahevi denilen yerlerin cezaevinden farkı yok gibidir. Öyleyse devlet tarafından ruhsal dengesi mahfud edilen bu çocukların tedavisi bu merkezlerde sağlanacaktır.

Tüm bu kurum ve faaliyetler devletin çocuklar üzerinde rahatça at oynatmasını engelleyecek, onu sınırlayacaktır. Fakat şunu hiçbir zaman unutmamak gerekir ki düzen içi bu kurum ve faaliyetlerin ömrü iktidarın ağzından çıkacak iki lafa bağlıdır. Gerçekten de hakim sınıfın damarına basıldığı an o azgın boğalar gibi sağa sola saldıracak, her şeyi yerle bir edecektir. Bundan dolayı gerçek muhalefetin kendini koruyabilecek zırha ihtiyacı vardır. Boğanın azması halinde boynuzlarını kırarak o zırhı, her an kullanabileceğidir.■

Bitti

İŞÇİ GENÇLİĞİN ÖR

Giriş:

Ülkemizdeki devrimci hareketin yeniden dirilmeye başlaması olarak adlandırabileceğimiz 60'lar ve 70'lerin ilk yarısı arasındaki döneme esas olarak damgasını vuran yüksek öğrenim gençliği olmuştur. Hatta o dönemde halk kitleleri devrimcilerle öğrencileri neredeyse özdeşleştirmişti. Devrimci faaliyetin olduğu birçok bölgede sıradan insanlar devrimci terimini kullanmak yerine talebe terimini kullanmışlar; "devrimciler geldi" yerine "talebeler geldi" diyerek bu iki terimi birbiriyle özdeşleştirmişlerdir.

Devrimci hareketin kitleler arasında kök salmasına, kitlelerin bu hareket içerisinde yer almasına koşut olarak, bu özdeşleştirme de yavaş yavaş terk edilmiş, artık devrimci terimi kitleler için daha kapsamlı ifadeleri olan bir aşamaya gelmeye başlamıştır.

Günümüzde devrimci terimi kitleler nezdinde devlete karşı bayrak açmış, iktidarı yıkmayı hedefleyen vb. kişiler, kurumlar olarak anlaşılmasına başlanmış, birçok bölgede kitleler de devrimci saflarda iktidarı yıkmayı hedef alan faaliyetlere girişmiş bulunmaktadır.

Genel devrimci hareket nezdinde devrimci teriminin öğrenci teriminden ayrı olduğunu kitleler görmektedir; ancak bugün devrimci-demokrat gençlik faaliyeti denilince hala devrimci saflarda bile bunun öğrencilerle özdeş tutulması eğilimi güçlüdür. Kuşkusuz bunun nedeni vardır. Bugüne değin "gençlik faaliyeti" hemen hemen bütünüyle öğrenci faaliyeti olarak kalmıştır. Bu objektif durum kendisini bilince "gençlik faaliyeti" eşittir "öğrenci faaliyeti" olarak yansıtmış, devrimci örgütlenmenin bu sorunda görünüşle yetinmelerinden dolayı da görünüş esas alınarak hareket noktaları ve alanı belirlenmiştir.

Devrimci saflardaki bu yanlışlama sıradan kitlelerin bir zamanlar devrimcilerle öğrencileri özdeş olarak görmelerinden özü itibarıyla bir farkı yoktur. İkisi de aynı bilincin (ya da bilinçsizliğin) ürünü, yani görünüşle yetinmenin ürünüdür.

Kuşkusuz bilimsel açıdan geçmişte devrimci hareketin çıkış yerinin öğrenci çevreleri (ya da aydın çevreleri) olması doğaldır. Çünkü MLMZD bilimine ilk kavuşacak kesimlerin entelektüel çevreler olacağını, bu bilimin işçi sınıfının yada başka sınıf ve tabakaların kendiliğinden mücadelelerinden çıkmayacağını bu

bilim ortaya koymuştur. Lenin, Ne Yapmalı adlı eserinde özellikle bu nokta üzerinde durur.

Günümüzde gençlik faaliyeti denilince, devrimci çevrelerin bir çoğunda öğrenci gençlik içerisindeki gençlik faaliyetinin anlaşılması yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız nedenlerden dolayı "anlaşılır" olmasına rağmen bu mantıkla savaşılması durumunda gençlik faaliyetinin öğrenci gençlik içerisindeki faaliyetle sınırlandırılması gibi önemli bir tehlikeli anlayışı daha da sistemli hale getirir. Bu anlayış gençlik faaliyetinin ülkemiz açısından son derece önemli olan işçi gençlik ve köylü gençlikten soyutlanmasını beraberinde getirir. Devrimimizin öncü ve temel sınıflarından, gençlik faaliyetinin soyutlanması, gençlik faaliyetinin güdük, sallantılı, hatta kalıcı olamamasını da beraberinde getirebilir.

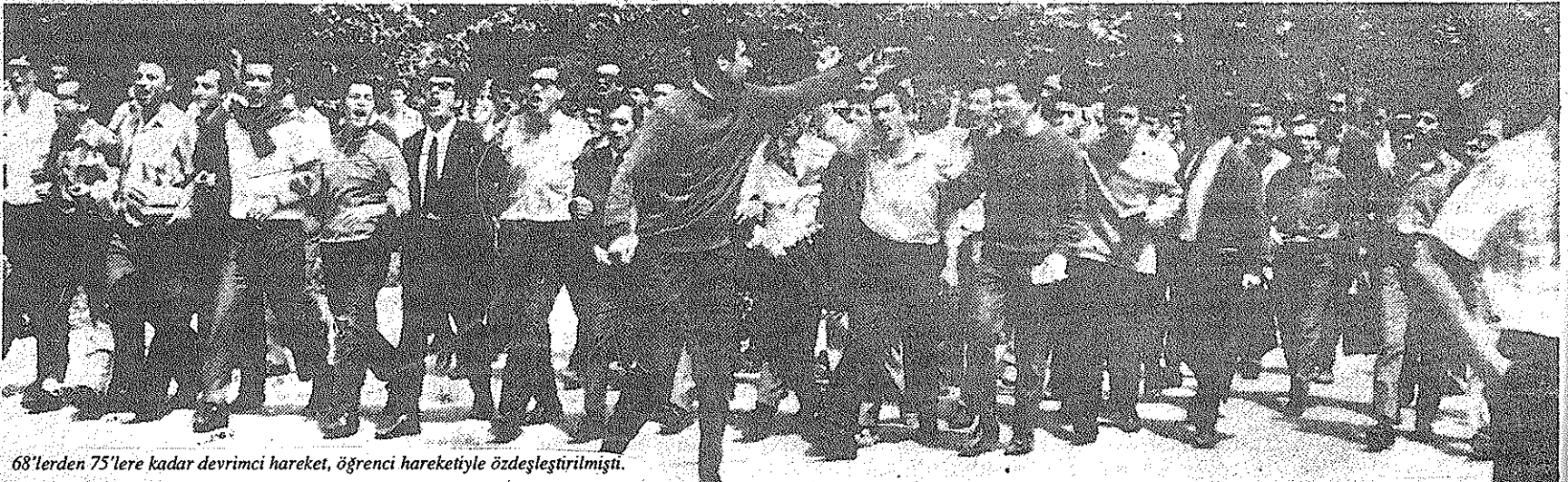
Genel çerçevede her komünist örgütün "sınıfa" yönelmesi, "sınıfla bütünleşmesi" onun varlık koşullarından biridir. Çünkü çağımızın en ileri sınıfı olan işçi sınıfı olmaksızın komünist örgütler varolamazlar.

En ileri sınıf olan proleterya çağımızda tarihin ileri doğru devrimine önderlik edebilecek ve onu başarıya ulaştırabilecek tek sınıftır, komünist partisinde somutlaştırdığı ideolojisi doğrultusunda bütün halk kitlelerini birleştirebilecek tek sınıftır. Komünizme doğru ilerlemek soyut bir şey olmadığına göre, komünizme doğru ilerleyebilmeyi teminat altına alabilmek için komünist örgütlerin özel olarak sınıfla, genel olarak da tüm halk kesimleriyle giderek mümkün olan en üst düzeyde bütünleşmesi denebilir ki giderek kitlelerin "malı" haline gelmesi gerekir, bütün bunları başka bir ifadeyle söyleysek komünist örgütün, komünist niteliğini koruması gerekir.

Sınıfla bütünleşmek salt geleceğin sorunu değilse, bu günün de - kapsam ve biçimleri değişse de - sorunuysa, ki öyledir; bugünden bütünleşmenin adımları atılmalıdır.

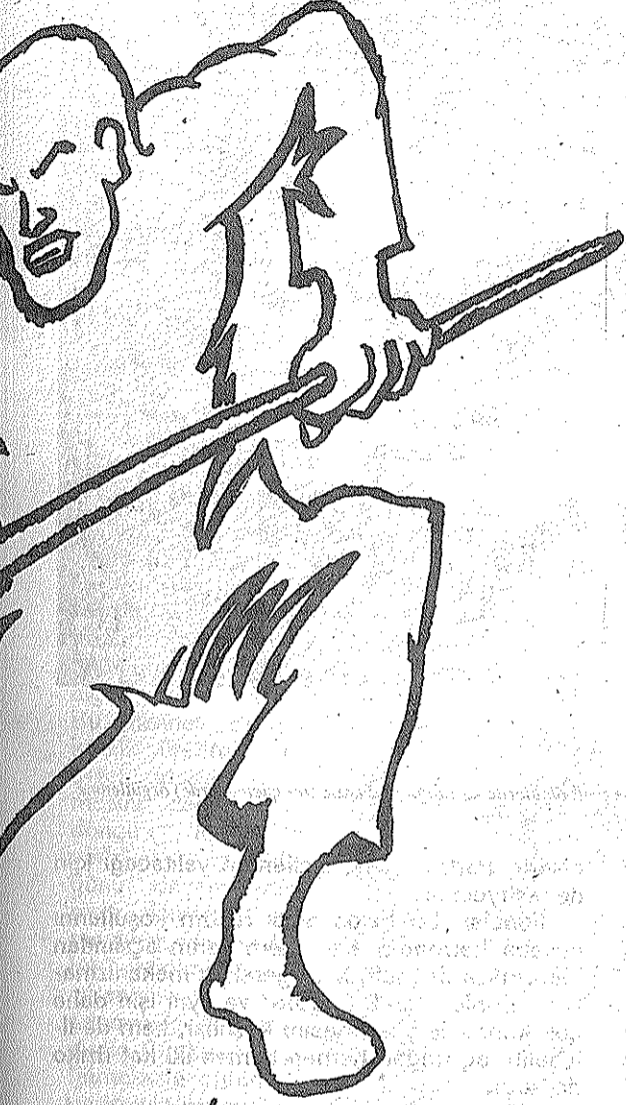
Sorunun genel çerçevede konuluşu böyledir; ancak özel olarak genç komünistler örgütü genç işçilere neden, nasıl ve hangi kesimlerine yönelmelidir? Sorusuna yanıt verilmeksizin sorunun genel çerçevede konulmuş olması hiç bir şey ifade etmeyecektir. Şimdi bu sorulara yanıt vermeye çalışalım.

1 KOMSOMOL NEDEN İŞÇİ GENÇLİK FAALİYETİ YÜRÜTMELİDİR?

68'lerden 75'lere kadar devrimci hareket, öğrenci hareketiyle özdeşleştirilmişti.

ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE

YDB/AB

sık yapılır. Bu doğru belirleme bizim de en temel sorularımızdan birisidir; işçi gençlik faaliyeti hangi gereksinimin ürünüdür?

Hemen akla gelen yanıt, işçi gençlik faaliyeti, işçi gençliği örgütlenme gereksiniminin ürünüdür, şeklindedir. Bu yanıt görünüşe göre doğru olarak kabul edilebilir. Ama gerçekte, öze doğru inildiğinde bu yanıtın komsomolun oluşturulmasına yukarıda belirttiğimiz temel teşkil eden iki nedeni ayaklar altına almaktadır ve tamamıyla mekanik bir bakış açısının ürünüdür.

Bu bakış açısı soruna düz bir mantıkla baktığı, gerçekleri olguda aramadığı görünüşle yetindiği için mekanik, komsomolun varlık nedenlerini ortadan kaldırdığı için Parti tasfiyecisi bir mantıktır.

Böylesi bir mantıkla hareket ettiğimizde sınıfsal bakış açısı yerine kuşaksal bakış açısını geçirir ve doğal olarak Parti'yi orta ve yaşlı kuşağın örgütü derecesine indirgemiş oluruz. Buda Parti'yi gereksizleştirmek doğrultusunda kocaman bir adım demektir. Çünkü bütün dünyada ve ülkemizdeki bunca yıllık devrim için verilen mücadeleye baktığımızda, bu mücadelenin yürütücülerinin esasta genç kuşaktan geldikleri gerçeğini apaçık karşımızda görürüz.

Şu gerçek gözden yitirilmemelidir: Parti komsomolu, halk gençliğini komsomol bünyesinde toparlamak için değil, halk gençliğini taparlama bir araç olarak ve bu aracı da gençliği kendi bünye içinde daha kapsamlı, daha etkin taparlama için kurar. Bunun için ki kendi başına genç komünistlerin örgütü (komsomol) oluşturulmaz, Parti'nin bir yan örgütü olarak, onun bir takım gereksinimlerine yanıt olarak komsomol oluşturulur. Bundan dolayı da komsomol gençliğin, gençliklerinden kaynaklanan bir takım sorunlarına yanıt vermek için kurulmadı ve kurulamaz da. O gençliğin bir takım bileşenlerini devrime kanalize etmede daha çok iş göreceği ve bu kesimler içerisinde Parti'ye kadro yetiştirmek için oluşturuldu.

Devam edelim:

Gençliğin bir takım özellikleri karakteristiktir. Gençlik, kendini feda ruhunun ve kavrama yeteneğinin daha gelişkin olması, daha dinamik olması, idealist duygulara daha yakın olması gibi karakteristik özellikler taşır. Bu özellikler daha coşkulu, daha atak, yeniliğe daha açık olmak ve benzeri olarak kendilerini yansıtır. Bunlara bir KP şiddetle gereksinim duyar. Denebilir ki bir KP'de bu özellikler ne ölçüde etkinse, o KP görevlerini o ölçüde layıkıyla yerine getirebilir. Çünkü, bu özelliklerin getirdiği azim ve kararlılık bütün amatörükleri aşabilecek kudrete sahiptir. Komsomol gençliğin daha coşkulu, daha atak, idealist duygulara daha yakın olan bu yönlerinin en üst düzeyde Parti'ye yansması göreviyle de donatılmıştır. Dolayısıyla genç işçilerin bütünü Parti komsomolunda anlayışı tasfiyeci olmakla kalmaz Parti'nin dinamizmini öldürmeye kalkar ve sonuçta Parti ile komsomolu karşı karşıya getirme güzergahına girmekten kendisini alamaz. Çünkü bütün niyetlerin ötesinde bu anlayış objektif olarak bu yönelime sahiptir.

Toparlarsak, Parti açısından genç işçilerin kazanılması görevi hayati değerdedir; ancak

Parti kendi sınıfının bir parçası olan genç işçilerin kazanılması görevini - yukarıda ortaya koyduğumuz nedenlerden dolayı - bütünüyle bir yan örgüt olan komsomole bırakmaz/bırakamaz.

Komsomol genç işçilerin işçi niteliğini kendisinde en az bulduranlarını, başka bir deyişle genç işçilerin küçük burjuva karakterini kendisinde en az bulduranlarını Parti'ye havale eder. Yani genç işçiler daha coşkulu, daha atak, yeniliğe daha çok açık ve benzeri oldukları için bunların kazanılması görevini Parti komsomole bıraktığı durumda kendi dinamizmine kendi elleriyle darbe vurmaya kalkar. Komsomolun Parti'nin bir yan örgütü olması ve bundan dolayı Parti'nin komsomolu siyasi-ideolojik olarak kendisine tam bağlı kılması sorunun özünü değiştirmez.

Evet komsomol başlı başına ve bütünüyle işçi gençliği komsomol saflarında örgütlenme perspektifiyle değil, işçi gençliğin küçük burjuva karakterini kendinde en çok taşıyanlarını örgütlenme perspektifiyle hareket eder.

Komsomolun temel bir görevinin "partinin elinde gençlik kitlelerini etkileme gücü olan bir araç" olduğu perspektifini işçi gençlik alanına uyarlamış bulunmaktayız. Şimdi de komsomolun ikinci temel görevini, "partinin yedek güçler sağladığı bir kaynak" görevini işçi gençlik faaliyeti açısından ele alalım.

Parti açısından büyük şehirlerde işçi faaliyeti temel faaliyet olarak ele alınmaktadır. Parti işçi faaliyetini de büyük ölçekli işletmelerde ve özellikle de bunların ülke ekonomisi ve yaşamı için oldukça önemli olanlarında odaklaştırma perspektifine sahiptir. Ülke ekonomisi ve yaşamı açısından çok önemli olan işletmelerin hizmet sektörü dışında kalanları ağır sanayi kategorisine girerler. Bunlar demir-çelik, petro-kimya, madencilik gibi işletmelerdir. Bu işletmelerdeki faaliyetin profesyonelce ele alınması gerekir. Büyük ölçekli işletmelerden bir güç olarak ortaya çıkmak oldukça kapsamlı görevleri yerine getirmeye bağlıdır. Bu görevle de, ancak işçi faaliyetinin içerisinde çıkmış onun her türlü deneyimleriyle bezenmiş kadrolarla mümkündür. İdeolojik-siyasi-örgütsel olarak MLMZD hattını yaratıcı bir şekilde işçi sınıfının mücadele deneyimleriyle kaynaştırmayan, bu noktalar da deneyim ve bilgi birikimi olmayan, bu deneyim ve birikimlerini işçi sınıfının her türlü istem ve talepleriyle bütünleştiremeyen, işçi sınıfının mücadelesiyle yoğurmayan kadroların bu faaliyet alanlarında başarılı olabilmeleri genellikle mümkün olmaz. Onun içindir ki öğrencin öğrenci faaliyeti içerisinde pişmiş burada başarılı faaliyetler yürütmüş biri işçi faaliyetine verildiğinde, hele hele büyük ölçekli işletmelerde örgütlenme faaliyeti ile görevlendirildiğinde başarı oranı -hem nicel, hem de nitel olarak- düşmektedir. Bu arkadaşlar sendelemektedir ya da bunların girip mücadeleyi bile bırakabilmektedir. İşçiler arasında faaliyet yürütmek, öğrenciler arasında faaliyet yürütmeye benzemez. İşçilerin sorunları ele alış tarzları, algılama yetenekleri ve biçimleri, yaşama tarzları vb. öğrenci gençlikten tamamiyle farklıdır. (Genel olarak komsomol k.burjuvazinin istem ve taleplerine daha iyi yanıt verebilir. Bunun da etkisiyle işçi gençlik faaliyetine gereksinim vardır. Çünkü ülkemizde bir yığın genç işçi k.burjuva karakterini işçi

Komsomolun oluşturulmasının iki temel nedeni vardır:

Birincisi; komsomol, "partinin elinde gençlik kitlelerini etkileme gücü olan bir araç"tır.

İkincisi; Komsomol, "partinin yedek güçler sağladığı bir kaynak"tır.

Komsomolun genel olarak bütün alanlardaki, özel olarak da işçi gençlik içerisindeki faaliyeti onun varlık nedenleri olan bu iki temel perspektif ışığında ele alınmalıdır. Çıkış noktası budur ve bu halka sağlamca elde tutulmalıdır. Bu temel halka kavrandığı ve sağlamca elde tutulduğu ölçüde faaliyette bir netlik, tersi durumunda bir karmaşa yaşanacaktır.

Bir yan örgüt kendine has görevler yüklenmek durumundadır. Kendine has görevler yüklenmeyen bir örgüt kendi varlık nedenini de ortadan kaldırır ve dolayısıyla kendi varlığını yok eder. Bunun içindir ki aynı görevleri aynı biçimde yerine getirmek için farklı örgütlenmeler oluşturulmaz. Bunun içindir ki "her örgüt bir gereksinimden doğar" belirlemesi sık

karakterine göre daha yoğun yaşamaktadır.)

Parti'nin büyük ölçekli işletmelerde etkin bir güç olarak çıkabilmesi için işçi faaliyeti içerisinde her açıdan pişmiş kadrolara gereksinimi vardır. Komsomolun en temel görevlerinden birisi Parti'ye kadro yetiştirmektir. Bu görevin işçi gençlik açısından ifadelerinden birisi Parti'ye işçi faaliyeti için kadro yetiştirmektir. İşçi gençlik faaliyetinin çeşitli noktalarında faaliyet yürüten, bu faaliyet içerisinde pişen genç komünistler Parti'nin işçi faaliyetinde çok iş göreceklidir. İşte bu görev (işçi gençliğin Parti'ye işçi faaliyeti için kadrolar yetiştirmesi görevi) işçi gençlik faaliyetini gerektiren bir başka nedendir.

Şimdi işçi gençlik faaliyetinin hangi gereksinimlerin ürünü olduğu sorusunu yanıtlamış oluyoruz: İşçi gençlik faaliyeti, genç işçilerin küçük burjuva karakterini yoğun olarak taşıyanlarını kazanmak, onları devrim mücadelesine kanalize etmek ve bunlar içerisinde Parti'ye kadrolar yetiştirmek görevlerini yerine getirme nedeninin bir ürünüdür.

Komsomolun işçi faaliyeti genç işçilerin, küçük burjuva karakterini daha yoğun olarak taşıyan kesimlerine yönelik olmalıdır, dedik. Bu soyut bir belirleme değil, tersine üretimin ve dolayısıyla işyerlerinin karakterinden doğan somut bir belirlemedir. Ülkemizde işçilerin küçük burjuva karakterini sürdürme niteliğine sahip işletmeler, bütün işletmeler içerisinde oldukça fazla bir yaygınlık taşırlar. Bu esas olarak küçük üretimin yaygınlığından kaynaklanır ve küçük üretim topluları, k.burjuva sınıfsal şekillenişin en yoğun olduğu toplumdur. Bunun içindir ki ülkemiz için sınıfsal karakteri tanımlanırken, "iki ucu ince, ortası kalın" belirlemesi yapılır.

Ülkemizde k.burjuva karakterini taşıyan işçilerin yoğunlaştığı işletmeler orta ve küçük ölçekli işletmelerdir. Bundan dolayı da işçi gençlik faaliyeti buralarda odaklaşmak durumundadır.

Küçük işletmeler - nispetende orta çaplı işletmeler- ve buralarda çalışan işçilerde karakteristik özellikler vardır. Bu işletmelerde yoğun bir "doldur-boşalt" taktiğine başvurulur. (Büyük çaplı işletmelerde bir çok nedenden kaynaklı olarak "doldur-boşalt" taktiği küçük ve orta çaplı işletmelere göre daha az yaşanır.) Bu durum bu işletmelerde hem işverenlerin "ekonomik yükten kurtulma", buna bağlı olarak da işçileri sefalet ücretiyle çalıştırmanın bir sonucuyken hemde rekabet olanaklarının hemen hemen olmaması ve sık sık iflasla yüz yüze gelmelerinin bir sonucudur. Bu tür işletmelerde küçük üretim yapıldığı için bu da gününbirlik, rastgele vb. bir karakterde olduğu için buralarda çalışan işçilerde işçi disiplini, birlikte hareket etme gibi özellikler pek gelişkin olmaz. Tersine büyük işletmelerde kolektif üretim olduğundan ve diğer nedenlerden dolayı işçi disiplini, birlikte hareket etme ve benzeri özellikler genellikle gelişkin olur.

Diğer taraftan burada çalışan işçilerin çalışma koşulları kötü olduğu için, bunlar da kendilerini -salt bu yüzden de- kalıcı görmezler. Bu işletmelere girdikten hemen sonra bir işçi kendi olanaklarını zorlayarak, torpil peşine düşerek büyük ölçekli ya da kalıcı işletmelere girmeye çalışır. Elebette ki bu durum tek başına bile, buralarda çalışan işçilerin küçük burjuva karakterinin kırılmasını da zorlaştırır.

Bunlara ek olarak küçük işletmelerde çalışan işçilerin gönlünde kendilerine ait işyeri açma sevdası yatar.

Üretimin k.burjuva karakterinin işçi üzerindeki yansımaları, işyerinin çalışma koşullarından dolayı daha iyi bir iş peşinde koşuşturma çabaları yoğun olarak yaşanan "doldur-boşalt" taktiğinden dolayı işçilerin kapı önüne konmayı beklemesi, burada çalışan işçilerin bazı kesimlerinde kendilerine ait bir işyeri açma düşüncesi ve toplumun k.burjuva karakterinin etkileri vb. sonucu orta ve küçük ölçekli işletmelerde çalışan işçilerde k.burjuva

Küçük ve orta işletmelerde, (işçiyle birlikte patronun da üretime belli ölçülerde katıldığı ya da aile tipi işletmelerde) örgütlenme görevi esas olarak komsomol gençliğininindir.

karakteri yoğun olarak bulunur.

Öte yandan orta ve küçük ölçekli işletmelerde çalışan işçilerin esasları işçilerdir. Bu oran genellikle yüzde yetmişleri-seksenleri bulmaktadır. Bu tür işletmelerde genç işçilerin yüksek bir orana sahip olmasının yanısıra yukarıda belirttiğimiz etkenlerin de sonucu olarak bu işçilerde gençliklerinden kaynaklanan bir takım karakteristik özellikler oldukça etkindir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalışan genç işçilere göre, büyük işletmelerde çalışan genç işçilerin işçi olmalarından kaynaklı özellikleri daha etkindir. Dolayısıyla da k.burjuva karakteri büyük ölçekli işletmelerde daha az önem teşkil eder.

İşçi gençlik faaliyetinin orta ve küçük işletmelerde yoğunlaşması gerekir. Bu en başta işçi gençlik faaliyetinin varlık nedenidir. Diğer taraftan işçi gençlik faaliyetinin büyük ölçekli işletmelerde etkin olabilmesi de hemen hemen mümkün değildir. Çünkü bu işletmelerde faaliyet yürütmek oldukça kapsamlı ve profesyonelce bir çalışmayı gerektirdiği için işçi gençliğin bu yükün altından kalkması genellikle mümkün değildir.

Bu getirdiğimiz nedenlere karşılık, o halde hem Parti, hem de Komsomol büyük işletmelerde birlikte örgütsel faaliyet yürütsünler; Gençlik Birliği, genç işçilere, Parti de diğer işçilere yönelsin, önerisi getirilebilir. Bu bakış açısı esas olarak iki noktada hatalı bir bakış açısıdır.

Birincisi: Bu bakış açısı bütün genç işçiler komsomola, şeklinde özetlenebilecek mantığın ürünüdür. Bunun Parti tasfiyecisi bir anlayış olduğunu yukarıda ortaya koymaya çalıştık. Dedik ki; bu anlayış Parti'yi orta ve daha yaşlı kuşağın öncü müfrezesi olarak görmektedir; bunun da sonucu olarak Parti'nin dinamizmini önemli ölçüde öldürür, coşkusu, ataklığını zayıflatır, onu hasta bir organizmaya

çevirir, Parti'yi genç işçilerden yalıtacağı için de tasfiyecidir.

İkincisi: bu bakış açısı faşizm koşullarını hesaba katmadığı için, hem verim açısından yararımıza değildir, hem gereksiz mekanizmaları zorunlu olarak doğurur ve aynı işin daha çok kadro ile yapılmasını koşullar, hem de illegalite açısından hemen hemen iki kat riziko doğurur.

Diğer taraftan hem komsomol hem de Parti aynı iş yerinde birlikte çalıştığında hemen hiçbir yarar sağlanamaz. Komsomol buradaki genç işçilerin gençliklerinden kaynaklanan hangi sorunlarına yanıt verecektir, onları hangi özgül politikalarla kendisine çekebilecektir? Büyük ölçekli işletmelerde çalışan genç işçilerin işçi karakteri şekillenmiş olduğundan buradaki faaliyetin odağına her somut durumda -diğer kuşaklardan işçilerle genç işçiler arasında biçimsel olan önemsiz farklılıklar dışında- her kuşaktan işçilere aynı politikalar sunulmalıdır. Genç işçilerin daha coşkulu, daha atak ve daha dinamik olmaları işletmede Parti faaliyetini zedeleyici değil, tam tersine sağlamaştırıcı bir rol oynayacaktır. Genç işçilerde daha yoğun olabilecek k.burjuva özellikler bu işletmelerde Parti tarafından da dönüştürülebilir. Unutmayalım ki; Parti'de bir okuldur. Bu okulda da çok yönlü eğitim vardır. Parti alt örgütlenmelerinde -ki bunlar esas olarak sempatizan örgütlenmelerdir- bu unsurları dönüştüreceklerdir. Genç işçilerde küçük burjuva eğilimler bir parça daha fazladır. O halde komsomol onlara daha iyi yaklaşabileceği için daha iyi sonuçlar elde edilebilir, şeklindeki bir anlayışın bütünlüklü değerlendirme içerisinde yarardan çok zarar getireceği açıktır.

Komsomol başlı başına bir işçi faaliyetini amaçlayamaz, işçi faaliyetini gençlik faaliyetinin bir parçası olarak ve Parti'nin yedek gücü olarak gerektiği her durumda devreye girmesi

gerektiği bilinciyle, işçi gençlik faaliyetini ele alır. Bu anlayış sonucu hangi işletmelerin temel alınacağını genel çerçevede ortaya koyduk. Ancak "yedek güç" olma özelliği komsomolun işçi gençlik faaliyetini mutlaklaştırmasını gerektirir. Parti'nin ve komsomolun her bir somut koşuldaki durumu yöneltilecektir. Yani o somuttaki şartlar komsomolun büyük ölçekli işletmelere girmesini gerektirir, girip faaliyet yürütülecektir. Buradaki örgütlenme belli bir düzeye getirildiğinde Parti'ye devredilecektir. Aynı şekilde Parti'de komsomolun faaliyet alanına giren alanlarda komsomol örgütülüğü yoksa oralarda örgütlenme faaliyeti yürütecek ve onu belli bir düzeye getirdikten sonra devredecektir. Bu mantık genel olarak bütün alanlar için geçerlidir. Ancak işçi faaliyeti açısından değerlendirdiğimizde, Parti bütünlüklü bir işçi örgütlenmesini yaratmak perspektifiyle de soruna yaklaştığı için ve tersi komsomolun böyle -kendi başına- bir görevi olmadığı için küçük ve orta işletmelerdeki örgütlenmelerini komsomole devretmek perspektifinde olmayacaktır. Bu perspektif esas olarak somut durumda o işletmeye güç yitirip yitirmeme, yani somut durumdaki subjektif gücün ölçütüne tabi tutulacaktır.

2- KÜÇÜK İŞLETMELER VE BURADAKİ FAALİYET PERSPEKTİFİMİZ ÜZERİNE

Küçük işletmeler, ülke ekonomisi ve yaşamı açısından bir önem oluşturmamayan küçük çapta üretimin yapıldığı ve çok az sayıda işçinin çalıştığı işletmelerdir.

Küçük işletmeler ülkemizde oldukça yaygındır. Ülkenin sosyo-ekonomik karakteri küçük üretim bir yandan yıkıma uğrattırırken, diğer yandan yeniden yeniden üretmektedir.

Bu nesnel durum küçük üretimin giderek ortadan kalkmasını değil, aynı döngü içerisinde varlığını ve "güçlülüğünü" devam ettirmesi demektir. Bu yaygınlık ve "güçlülük" iktidar için yola çıkanların gözardı edemeyeceği önemdedir. Çünkü, bu işletmelerde onbinlerce işçi çalışmaktadır ve bunlarında devrim ekmek ve su kadar gereksinimleri vardır. Bizler bu işçileri kazanmalıyız ve kazanacağız, varlık nedenimiz ve iktidarı ele geçirme mücadelesi bunu gerektirmektedir.

Küçük işletmelerin niteliği ve bu niteliğin belirlediği üretim ve de her ikisinin birlikte belirledikleri koşullar, bizim buralara yönelik olarak yürüteceğimiz faaliyete yansıtacak ve özgül örgütlenme biçimleri ve çalışma tarzları yaratmamızı gerektirecektir.

Küçük işletmelerde çalışan işçi sayısı azdır ve işçilerin işverenle şu ya da bu düzeyde feodal ilişkileri vardır. Bunların bir kısmı esas olarak - çalışanlar

Proletaryanın yığınlar halinde bulunduğu alanlar, parti çalışmasının yürütüldüğü yerlerdir. Buralarda parti örgütlenmesi esas olduğundan komsomol gençlik, faaliyetini bu alanlardan küçük ve orta işletmelere kaydırmalıdır.

Ülkemiz devriminin müttefikleri açısından da küçük işletme sahiplerini direkt hedeflememelidir. Çünkü bunlar da stratejik olarak devrimin müttefikleri durumundadırlar.

Tüm bu belirlemeler küçük işletmelerin dar çeperine sıkışıp kalınmamasını gerektirmektedir. Bu da tek tek küçük işletmeleri yada sanayi siteleri dışındaki küçük işletmeleri işçi gençlik faaliyetinin temel çalışma alanlarına dahil edilmemesi demektir. Bizim küçük işletmelerde temel faaliyet alanları olarak belirlediğimiz işletmeler sanayi sitelerindeki küçük işletmelerdir.

Sanayi siteleri esas olarak bir dalda (örneğin tekstil, oto tamirciliği vb.) üretimde bulunan küçük ve orta çaplı işletmelerin yer aldığı sitelerdir. Buralardaki küçük işletmelerde faaliyet tek tek işletmeler temelinde yürütülemez.

Böyle olursa geçmişte düşülen olumsuzluklar yeniden yaşanır. Küçük işletmelerde çalışan ve dağınık küçük küçük gruplar halinde üretimde bulunan site işçilerini örgütsel olarak toplamak buralardan bir güç olarak çıkmamanın en etkili yoludur. Buralardaki faaliyet sanayi sitesi hücresi/hücreleri temeli üzerine oturulmalıdır. Buralardaki küçük işletme işçilerini bir yada birden fazla fabrikanın işçileriymiş gibi ele alacak örgütlenmeler oluşturulmalı, hücreler ise bunların içerisinde yerleşmelidir. Bunun tersi durumunda istense de istenmese de binlerce işçi yerine birkaç on işçi ile uğraşmaktan, onlarla yetinmekten kurtulunamaz.

Küçük işletmelerin dağınıklığı faaliyeti de dağıtma eğilimini taşır yada bu anlamıyla bir çekim merkezi oluşturur. Tek tek küçük işletmelere yönelmek bu dağınıklığı -önemli ölçüde- kendi haline bırakmak demektir. Bu da yine -önemli ölçüde- boşa kürek çekme anlamına gelecektir. Sitelerdeki işçiler her site özgülünde bir ya da birkaç büyük grup halinde bir araya getirilmelidir. Bunun da tek bir yolu vardır; legal dernekler ve yarı-legal siyasi kitle örgütleri oluşturmak (legal dernek kurmanın olanakları zorlanmalıdır). Bu olanaklar yaratılıp küçük işletme işçileri için çekim merkezleri haline getirilmelidir. Legal derneğin kurulma olanaklarının olmadığı ya da kurulan bu derneklerin kapatılması durumunda yarı-legal siyasi kitle örgütleri hayata geçirilmelidir. Yanlız yarı-legal siyasi kitle örgütleri legal derneklerin varlığı yokluğu temeli üzerinde ele alınmamalıdır. Zira ülkemiz koşullarında legal olanaklar oldukça kısıtlı ve olanları da hiçbir şart altında kalıcı olamaz. (Elbetteki legal olanakların yaratılması için uğraş verilmelidir. Bu ayrı konu olduğu için değinip geçiyoruz.) Ancak yarı-legal siyasi kitle örgütlerinin özel-

Proletaryanın yığınlar halinde bulunduğu alanlar, parti çalışmasının yürütüldüğü yerlerdir. Buralarda parti örgütlenmesi esas olduğundan komsomol gençlik, faaliyetini bu alanlardan küçük ve orta işletmelere kaydırmalıdır.

likle ağır yenilgi dönemleri hariç sürekliliği mümkündür.

Yukarıda kastettiğimiz "fabrikalar" işte bu legal dernekler ve yarı legal siyasi kitle örgütleridir. Buralar birer fabrika gibi ele alınmalı ve hücreler bunların içerisine oturtulmalıdır. Bunu yapmakla işçi gençlik faaliyeti işletmeler temelinde yürütülen bir çalışmanın dışına çıkarılmış olunmaz. Zira işletme çalışması yapmak, her ne olursa olsun fabrika ya da işletme binasında toplantılar yapmak anlamına gelmez. (Bunun olanağının olduğu yerde elbetteki bundan yararlanılmalıdır.) İşletme çalışması yapmak daha çok ve herşeyden önce işletmeye/işletmelere yönelik ajitasyon/propaganda yapmak, oralara yönelik örgütsel çalışma yürütmektir. Amaç işletmelerdeki işçileri örgütsel etki altına almaktır. Yalnız küçük işletmelere yönelik faaliyet yürütülürken yukarıda belirttiğimiz nedenlerden kaynaklı olarak onları "patronlara" karşı yönlendirmenin, harekete geçirmenin hem olanağı pek yoktur, hem de çoğunlukla siyasi açıdan da yanlıştır. Hatta birçok işletme açısından bu "patronları" sözkonusu kitle örgütlerine çekmek de olasıdır ve böyle bir ferspektif olmalıdır. Küçük işletme işçilerini küçük işletme "patronlarına" karşı yönlendirmekten (bazı durumlarda bu da gerekmektedir) ziyade genel olarak sömürüye, özel olarak da küçük işletmeleri de esas olarak tahakkümü altına alan arka plandaki gerçek patronlara karşı yönlendirilmelidir. Böyle bir faaliyet, başarısı oranında küçük işletme "patronları"nın da desteğini alabilecektir.

Pilot bölge olarak seçilen siteye/sitelere yönelik olarak kurulacak derneklerin her şart altında site içerisinde olması gerekmektedir. (Bunun olanağının olduğu yerde site içerisinde kurulmalıdır.) Sitenin yanındaki semtlerde semt dernekleri kurularak bu derneklerin site işçileri için çekim merkezi haline getirilmesi mümkündür. Derneklerin kurulması ya da kurulu derneklerde etkin olarak çalışmasına önem verilmelidir. Legal dernekler ve yarı-legal siyasi kitle örgütleri kitle faaliyeti için son derece önemli araçlardır. Bu araçların etkin bir şekilde kullanılması son derece önemlidir.

Yine pilot bölge olarak seçilen siteye/sitelere ya da tek tek işletmelere yönelik dışardan sistemli ajitasyon/propaganda faaliyetleri de pratiğe geçirilmelidir. Hem dışarıdan hem de içeriden yapılacak ajitasyon/propaganda faaliyetleri bir işyerinden ya da bir siteden bir güç olarak çıkmanın en etkili yollarıdır.

Bir işletmeye yönelik ya da bir bütün olarak bir siteye yönelik hem içeriden hem de dışarıdan yukarıda belirttiğimiz perspektifle bir faaliyet yürütmek oldukça güçtür. Bu esasta içeriden oluşturulmuş sağlam hücrelerin olmayışından ya da hiç hücre olmayışından kaynaklanır.

3- ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERDEKİ FAALİYET PERSPEKTİFİMİZ ÜZERİNE

Sanayi sitelerindeki orta ölçekli işletmeler ve genel olarak orta ölçekli işletmeler farklı tarzda ele alınmalıdır. Buralarda -her işletme açısından- işyeri hücreleri temelinde bir faaliyet yürütülmelidir. Orta ölçekli işletmelerdeki faaliyette somut durumda da ilk görev işyeri hücreleri oluşturulmasıdır. Bir işletme hücreleri oluşturmak o işletme açısından hem ilk, hem de en zor adımdır. Bir yandan pilot olarak seçilen işletmelere adam sokmaya çalışırken diğer yandan da sözkonusu işletmede çalışan işçilerle bağlantı kurmak için çaba harcanmalıdır. Bu çaba mümkün olan her tarzda ilişkiye geçmek şeklinde olmalıdır. Buna özellikle semt çalışanları dahil edilmeli, semtlerde faaliyet yürütenlere işletmede çalışan işçilerle bağlantı kurmaları için görev verilmelidir.

Yine işletme gazeteleri bu görevde önemli fonksiyonlar oynayabilir. İşletmenin özgül so-

runlarını kavramaya, koşullarını tanımaya başlamalı; ardından bu sorunlar ve koşullar çerçevesinde hazırlanmış gazetelerin en geniş bir şekilde işçilere ulaştırılmasının uğraşı verilmelidir.

İşletmede çalışan bir işçi ile örgütsel bağlantı kurulduğunda ona günlük çalışması konusunda tek tek ne yapacağı öğretilmelidir. Öncelikle söz konusu kişi kendi bölümünden işe başlamalıdır. Bunun içinde işletmede çalışan işçileri tanıması gerekir. Kimin devrimci-demokrat, kimin işbirlikçi vb. olduğunu bilmesi gerekir.

Bundan sonra işletmede bir hücre kurmaya çalışılmalıdır. Bunun için hem işyerinde her fırsatta hem de iş dışında örgütsel olarak kazanılmaya çalışılan işçi/işçilerle her vesileyle birlikte olmak için çaba harcanmalıdır. Birlik-telik döneminde işyerindeki sorunlar ve bunların çözümüne yönelik ekonomik ajitasyonun yanı sıra bundan daha da önemli olan siyasi ajitasyon ve propogandaya son derece önem verilmelidir. MLMZD bilimi bu işçilere ulaştırılmalı, bu yönlü eğitilmelidir. Bu sayede işletmede çalışan işçi yoldaş etrafında işçiler toparlayabilecek ve bu şekilde bir devrimci çekirdek oluşturma noktasına gelebilecektir. Bu devrimci çekirdek daha ileride işletme hücrelerine dönüştürülmeye çalışılacaktır.

İşletme hücreleri oluşturulduğunda en zorlu görev başarılmıştır. Bundan sonra bu hücre faaliyet yürütecek ve faaliyetini en ileri işçileri işverene sendika ağalarına, reformistlere karşı eylemler içine çekme temelinde yürütecektir. Bundan sonra ise işveren ve polis ajanlarını vb. işletmeden bir bütün olarak kovma görevi gündeme gelir. Bu görev başarıldığında ya da bunlar etkisiz kılındığında artık çalışmalar çok daha kolay hale gelecektir.

İşletmede amaç bir bütün olarak örgütlü güç olarak çıkmaktır. Buna nasıl ulaşılabilir? "Buna ancak işletme hücrelerinin çalışmasını işçi sınıfının güncel talepleri ve güncel çıkarları temelinde inşa etmesi koşulları altında, işçi sınıfının güncel mücadelesinden doğan tek tek sorunlar temelinde her komünistin ..... işçileri örgütlemesiyle ulaşılır." Bu diğer öğelerin yanı sıra hücrenin işyeri temelindeki sendikal çalışmaya bizzat önderlik etmesi de demektir. Sözkonusu işletmede varsa sendika, sendikada etkinlik kurulmaya çalışılmalı, yoksa bizzat hücrenin sendikalaşma mücadelesine önderlik etmesi gerekir.

Yine işletmedeki bütün devrimci-demokrat işçilerin sürece katılması noktasında işyeri hücrelerinin kafası açık olmalıdır. İşletmedeki herhangi bir etkinliğe, eyleme ne kadar çok işçi çekilebilirse o işletmedeki etkinlik o ölçüde olanaklı olur. Amaç -aynı zamanda- devrimci-demokrat işçilerin insiyatif altına alınmasıdır. Bunun için işletmede işyeri komiteleri kurulmalı ve devrimci-demokrat işçilerin eylem birliği bu komite nezdinde sağlanmalıdır. Komite ise insiyatif altına alınmaya çalışılmalıdır. Ancak bu noktada dar grup çıkarları genel faaliyetin önüne geçirilmemeli, bu yolla işletmedeki işçi hareketi sekteye uğratılmamalıdır. Bu durumda hem işletmedeki işçi hareketi zarar görecektir -kısa vadede birtakım grup çıkarları olsa da- hemde buna bağlı olarak uzun vadede bu alehte bir durum yaratacaktır.

İşletme hücreleri, bir devrimci işyeri komitesi oluşturduğunda artık hücreyi işyerinden kovmak için, ya işletme kapatılacak ya da tüm çalışanların işten atılması gerekecektir bu da oldukça zor bir iştir.

4- İŞÇİ GENÇLİĞİN SENDİKAL FAALİYETİ VE İKTİSADİ MÜCADELE

Bu bölümde işçi hareketinin iktisadi örgütleri olan sendikaları, onun içinde bulunduğu muz koşullardaki aldıkları biçimleri, grev, grevin stratejisi ve taktiği vb. sorunlarını ele almayacağız. Bu yazımızda sendikal faaliyet

açısından işçi gençliğe düşen görevler üzerinde duracak, bu konuyu açmaya çalışacağız.

İşçi gençlik bir bütün olarak işçi sınıfı ya da genç işçileri örgütleme görevine soyunmuş değildir, o gençlik faaliyetinin bir parçası olarak işçi gençlik faaliyetini ele almakta, bu faaliyeti en sağlıklı şekilde mümkün olan en üst düzeylerde Parti faaliyetine bağlamayı hedeflemektedir.

Parti'nin işçi gençlik faaliyeti ile komsomolun gençlik faaliyetinin en önemli farklılıklarından birisi sendikalar konusundadır. Parti bir bütün olarak işçi hareketi (merkezi göreve bağlı ve onunla birlikte) yaratmayı hedefler; bu bağınıta devrimci-demokrat ya da kızıl sendikal hareket yaratmayı hedefler. Parti'nin bir yan örgütü olarak komsomolun bir bütün olarak - işçi hareketi yaratmak ve bu bağınıta da sendikal hareket yaratmak diye bir hedefi yoktur. O Parti'nin işçi hareketini yaratmada olduğu gibi, sendikal hareketi yaratmada da mümkün olan her tarzda araç ve kadro kaynağı olma göreviyle donatılmıştır.

Komsomolun sendikal faaliyeti bununla sınırlı kalmakla birlikte, onun bağımsız sendikal çalışma yapmayacağı sonucu çıkarılmamalıdır. Çünkü her işçi faaliyeti kendi çapında bir işçi hareketini ve dolayısıyla da bir sendikal hareketi yaratır. Komsomol işçi gençlik faaliyeti yürüteceği için, sendikal faaliyet de yürütecektir. Ama bu sendikal faaliyet örgütsel çalışmanın yürütüldüğü işletme ya da işletmelerle sınırlı kalacaktır. Komsomolun sendikal faaliyeti işletmenin sınırlarını aşmaya başladığında Parti devreye sokulmalı, giderek de sendikal faaliyeti tamamiyle Parti'nin direkt denetimine verilmelidir. Elbette ki bu durumda sendikal faaliyetle birlikte işletme faaliyeti de Parti'ye devredilmelidir. Yaratılacak "Sendikal hareketin" Parti'ye devredilmesinin gerekliliği işçi gençlik faaliyetinin sendikal faaliyeti önemsememesi tehlikesini taşır. Bu tehlikenin bertaraf edilmesi için özel çaba harcanmalı, sendikal faaliyetin öneminin bütün işçi fonksiyonerlerine kavratılması için çaba harcanmalıdır. Zira bir işletmede işçilerin iktisadi taleplerini gözönüne almayan hiçbir örgütsel faaliyet başarı kaydedemez. İşçilerin iktisadi talepleri onların iktisadi örgütlenmelerinden ayrı olarak ele alınamayacağı için, işçi gençlik faaliyeti bu halkayı da yakalamak zorundadır.

İşçi gençlik faaliyeti iktisadi mücadeleyi önemsemelidir. Bu salt işçilerin bir takım maddi çıkarları için değil, aynı zamanda işçileri özel olarak işveren, genel olarak da düzene karşı harekete geçirebilmek için önemlidir. Çünkü iktisadi mücadele "belirli bir işletmenin yahut sanayi dalının işçilerinin maddi çıkarlarını doğrudan ilgilendiren bir dizi talebin işveren tarafından gerçekleştirilmesini yada alınmış maddi çıkarların işverenlerin saldırısına karşı korunması amacıyla güden işçilerin kolektif eylemidir." (A.S. LESOVSKY Sendikalar Üzerine 1.Cilt sy:14-15)

İktisadi mücadele en alt aşamalarda bile işverenerleri sınıf olarak etkiler, onları sarsar, işçileri örgütlemeye sevkeder, bu bilinç gelişir. İktisadi mücadele proleteryanın genel sınıf taleplerini ve çıkarlarını ileri sürer ve savunur.

İktisadi mücadele işçi faaliyeti açısından son derece önemlidir. Bu mücadeleyi küçümseyen anlayışlara karşı sistemli ve etkili mücadele yürütülmelidir. Bütün işletme hücreleri, iktisadi mücadelenin ve iktisadi örgütlenmelerin içinde ve başında olmalıdır. İlegalite vb. adına bu noktada kendi kendisine prangalar vurarak, kendini yarıltı sığınaklarına hapsetmemelidir. "İllegal, yarı-legal ve legal çalışmanın bütün biçimlerini birbiriyle birleştirmek ve işçileri herhangi bir vesileyle, herhangi bir isim altında örgütlenmesini becermek gerekir." (age syf.162) Ancak bütün çalışma biçimlerini yürütürken, illegal çalışmanın esaslığı, gözden yitirilmemeli ama bunun dogmatik kavranmasına karşıda etkili mücadele verilmelidir. ■

Küba'nın Politik-Ekonomisi Üzerine Notlar

"Şeker Kamışı Tarlalarını Ateşe Ver!"

"Pratikte her türlü genel demokratik meselenin ortaya atılmasında, öneminin belirtilmesinde ve çözüme bağlanmasında herkesin önüne geçme yükümlülüğünde olduğunu unutan kimse, sosyal-demokrat değildir." (Lenin, Evren Yayınları, Ne Yapmalı St 108)

Emperyalizmin "yeni dünya düzeni" politikası çerçevesinde tüm "sosyalizm öldü" yaygaralarına inat Peru'da Marksizm, Leninizm, MaoZedung düşüncesi hattında yürütülen Halk Savaşı bütün ihtişamıyla gelişmeye devam ediyor. Peru'daki bu süreç kısa sürede PKP önderliğinde, demokratik halk diktatörlüğü'nün kurulmasıyla taçlanarak dünya halklarına büyük moral, "yeni dünya düzeni" savunucusu emperyalizm ve onun yarı-sömürgelerdeki gerici uşaklarına büyük bir şamar olacaktır.

Emperyalizm kendisi için büyük tehlike olarak gördüğünü "dünyanın en tehlikeli terörist örgütü" ilan ederek itiraf ettiği PKP'ye darbe vurabilmek için en iyi eğitim görmüş "anti-terör" uzmanlarıyla her gün yeni yeni planlar tezgahlamaktaydı. CIA ve onun Peru'daki yerli uzmanlarının uzun süreli çabasıyla Peru'daki halk savaşı stratejisinin ustası (PKP genel sekreteri -burjuva uzmanlarının bile dünyanın "en uzman Marksist strateji ve taktik ustası" olarak niteledikleri- Abimael Guzman (Başkan Gonzalo) 12 Eylül 1992'de Lima ve çevresinin Parti Komitesi toplantısının yapıldığı eve faşist kolluk güçlerinin gerçekleştirdiği baskında bazı önder PKP kadrolarıyla birlikte düşmana esir düştü. Başkan Gonzalo'nun esir düşüşü usta bir stratejisyen ve taktisyen olmasından dolayı Peru Halk Savaşı'nın gelişimini önemli ölçüde etkilemekle beraber; emperyalizmin bütün karşı çabalarına rağmen Başkan Gonzalo'nun 24 Eylül 1992 de yaptığı tarihi konuşmasında da belirttiği gibi Peru'daki "Halk Savaşı mutlaka zafere ulaşacaktır!". Başkan Gonzalo'nun yakalanışı bütün Emperyalistler ve yarı-sömürgelerdeki gerici uşakları tarafından büyük bir sevinçle karşılandı Emperyalist ve bütün gerici medya Gonzalo'nun yakalanışını "25 bin kişinin ölümünden sorumlu dünyanın en azılı teröristi yakalandı" vb. söylemlerle verdi. Küba yönetimi de Granma'nın* konuya ilişkin açıklamasıyla Gonzalo'nun yakalanışıyla ilgili olarak memnuniyetlerini dile getirdi. Her açıklamasında kendini dünyanın "tek sosyalist ülkesi" olarak tanımlayan, bizce sosyalist olmadığı tartışmasız bir gerçek olan Küba yönetiminin dünya proleteriyasının büyük önderi Başkan Gonzalo'nun yakalanışına emperyalist ve bütün gericilerle aynı cephede yer alarak memnuniyetini dile getirmesi kendisine devrimciyim diyen ve dünyanın "tek sosyalist ülkesi" diye umut bağlayan herkesi DÜŞÜNDÜRMEKTEDİR!

Güncel bir konu olması ve yararlı olacağını düşündüğümüz Kazanılacak Dünya adlı dergiden aldığımız Küba'nın Politik Ekonomisinin irdelendiği "Şeker Kamışı Tarlalarını Ateşe Ver" başlıklı yazıyı iki bölüm halinde yayımlıyoruz.

Kazanılacak Dünya'nın notu: Aşağıdaki yazı, iki bölümlük bir makalenin ilkidir. Bu bölüm, Küba'nın nasıl şekere bağımlı hale geldiği ve şekerin nasıl Kastro'nun asilerini kendi silahlı bekçisine dönüştürdüğü üzerinde odaklanıyor. İkinci bölüm, bunun neticelerini ele alarak son otuz yıl boyunca Küba ekonomisindeki gelişmeleri, Sovyet "yardımı" sorununu, ve "bağımlı sosyalizm" kavramını inceleyecektir.

Rudi Mambisa

I. Giriş: Kastro'nun "Turistiroikası"

Bugün Küba'da karamsar bir ruh hali hakim. Sorun, Küba'nın sıkıntılı günlerden geçiyor olmasının ötesindedir, ancak sıkıntılı günler yaşandığı da doğru. Gündemde ülkenin nereye gittiği sorunu da var.

Üç milyon iş kuralı (toplam işçi sayısından fazla) ve işletme veya üretim-ekibi kârlılığına göre belirlenen parçabaşı ücret ve maaş kademeleri kördüğümü ile sonuçlanan on yıllık "rasyonelleşme", Küba ekonomisinin başına bugün bir kez daha çöreklenen iktisadi durgunluğu önlemeyememiştir.(1) Yabancı kreditorlere olan borçları ödeyebilmek için ithalatın kısıtlanmasını ve ihracatın teşvik edilmesini içeren IMF buyruklu standard tasarruf tedbirlerine olan benzerliği, "manevi teşviklerle sosyalizm inşa etme" şeklindeki demagogji maskesiyle dahi gizlenemeyen Kastro'nun "rektifikasyon" (değişim) kampanyasını, süt ve et tayınlarında kısıtlılarla ulaşım ve diğer ihtiyaçlara zamalar takip etmiştir.

Gorbaçev'in Nisan 1989'da yaptığı Küba ziyareti sırasında, Kastro'nun suratının asık olduğu söyleniyor. Gorbaçev ise gayet keyifli görünüyormuş. Aralarındaki sohbetin detayları fazla bilinmemesine rağmen, genel düşünce şu: bundan böyle Küba, Sovyet işletmeleri ile, "maliyet muhasebesine" tabi tutulacak olan belirli sözleşmelere girecek, neticede Sovyetlerle Küba arasındaki ekonomik düzenlemeler tek tek gözden geçirilerek her bir bileşkeni kâr temelinde değerlendirmeye tabi tutulabilecek.

Küba ekonomisinin işleyişi şöyledir: Küba şeker üretiyor ve Sovyetler Birliği bunun büyük bir bölümünü kısmen Sovyet petrolüyle ödeyerek sabit bir fiyattan satın alıyor. Küba ise, bu petrolü ve şeker üretiminin

*Zagıp Zarakoğlu'nun Gündem'deki Peru izlenimleri yazı dizisinden.

arta kalanını dünya piyasasında satıyor. Daha sonra Küba, elindeki ruble ve dolar karışımı dövizini, gıda ve diğer malzemeler ithal etmek ve daha çok şeker üretmek için kullanıyor. Bugün, şeker ve petrol fiyatlarının aynı anda düşük olmasından ötürü, Sovyetlerin Küba'daki sermaye yatırımının daha hızlı devri daim yapabilmesi için daha fazla dolar gerekeceğe benziyor. Kastro geçenlerde, mükemmel bir keşifte bulunmuş gibi şu beyanatta bulundu: "Turizm petrolden çok daha kârlıdır."(2) Bu, birçok Küba'lıya tekrar tekrar gördükleri bir kabus gibi gelse gerek. Bir zamanlar Küba'nın şekere bağımlılığına takviye olarak "ikinci hasar" adı takılan turizm, ABD hakimiyeti ile birlikte güya son verilmişti. Havana'da, 1959'da 100,000 kadın -başkentten toplam nüfusunun yüzde 10'undan fazlası- fahişe olarak çalışıyordu, ve Amerikan işadamlarını, turistlerini ve denizcilerini bekleyen binlerce dolmuş şoförü, dilenci ve diğerleriyle birlikte mal pazarı gibi sokakları dolduruyorlardı. Adanın en büyük gelişme sanayisi kumar idi. 1959'da, şeker ekonomisinin "artıkları", 300,000 ABD'li, Kanada'lı ve Avrupa'lı ziyaretçiyi ağırlıyor, eğlendiriyor veya başka yönler hizmet ediyordu.(3)

Nitekim 1988'de, plajlara biraz daha ağırlık verilince, Küba 225,000 Kanada'lı ve Avrupa'lı turist çekti. Küba hükümeti, 1990'ların sonlarına doğru yılda iki milyon turist çekmeyi ümit ediyor. Bir zamanlar siyah Kübalıların dıştalandığı, daha sonra Kastro'nun hem emperyalist ABD'yi hem de devrimci Çin'i knadığı 1966'daki Üç-kıtasal Konferans için sembolik olarak kullanılan dev Hilton hoteli, bugün yeniden Milano ve Montreal'den gelen iyi-besili, güneş-sersemi çiftlerle dolu. Bir zamanlar Küba'nın boyunduruk altında oluşunun nefret edilen bir sem-

bolü olan Kabare kızları, bol paralı sarhoş yabancıların eğlencesi için Küba'lı kadınların parıltılı bir şekilde horlanışını bugün yeniden sergiliyorlar. Club Med ile kontrat görüşmelerine başlandı bile.(4) Otuz yıl boyunca çok az yeni konut inşa edildikten sonra, önümüzdeki beş yıl içerisinde onbinlerce otel odası ve tatil köyü, ayrıca yepyeni bir uluslararası havaalanı inşa edilecek, finansmanını ise Avrupalı yatırımcılarla kurulan ortak firmalar üstlenecek.

Popüler bir türkü, "Dolar, Küba halkından çok daha önemli" diye yakınıyor. Birçok Küba'lı'nın kesinlikle gerçekleştirilmiş sandığı tek şey, ülkelerinin ABD'nin elinde horlanışına son verilmiş olmasıydı, oysa bugün ülke yeniden satışa çıkarılmış gibi görünüyor. Kübalılar, Kastro'nun kendine has bir perestroikası olduğunu söylüyorlar: "turistiroika".

Küba partisinin 1988'de yayınlanan bir belgesi, Küba halkı arasında "hoşnutsuzluk, endişe, kavraysızlık ve asabiyeti yansıtan düşünceler arasında ve toplumsal alanda süregelen disiplinsizlik tezahürlerini" kontrol altına alma tedbirlerini büyük bir dikkatle vurguluyor.(5) Kastro, can sıkıcı uzun konuşmalarında halk arasındaki moral ve şevk yetersizliğine çatıp duruyor. Küba'yı son zamanlarda ziyaret edenelerin izlenimleri hükümete yönelik alaylı havayı oldukça etkili bir şekilde yansıtır.

SSCB'nin yaklaşık otuz yıldır Küba'ya yaptığı "yardım", ilerde de göreceğimiz gibi, Küba'nın ruhunu yitirmesine mal oldu, ama aynı zamanda ona (içeriğini daha sonra inceleyeceğimiz) belirli bir istikrar da kazandırdı. Ancak, Gorbaçev'in perestroikasının Küba'nın zorluklarını daha da arttıracağına inanmak için her türlü nedenin mevcut olduğu bugün, artık bu bile kuşkulu. Küba partisinin geçen-

lerde yapılan kapalı bir toplantısında, Castro, "Dünyada sadece tek bir sosyalist ülke kalmış olsa" diyordu, "o ülke Küba olur"(6) Ama bu palavra, onu atanın kendisini ele vermektedir. SSCB'nin sosyalist olmaktan çıkmış olma ihtimali bir kez itiraf edildiği takdirde, Castro'yla elele verdiği sıralar Sovyetler Birliği'nin kapitalizmi zaten restore etmiş olduğu şeklindeki Maoist savımı reddedenlerin bile, adanın SSCB'ye tabi kılınmasını içeren otuz yıllık Küba politikasının ne kadar akla yatkın olduğunu sorgulamaları gerekir. Adı verilmeyen bir "yabancı diplomatın" (muhtemelen Sovyet) işaret ettiği gibi, "Castro'nun Gorbaçev'e ihtiyacı, Gorbaçev'in ona olan ihtiyacından daha fazladır."(7) Bugün ülkenin hem içinde hem de dışında su yüzüne çıkmakta olan Küba'nun geleceğinin iğrençliği, akla bu durumun kökünde yatan bir soru getiriyor: peki Küba bu hale nasıl geldi?

II. Şeker Küba'yı nasıl yarattı?

Allah olmadığına göre, Küba'yı yaratmak şekerle nasip oldu.

Şeker gelmeden önce de adada insanlar vardı, ama ada henüz Küba değildi. Şeker onun çehresini değiştirdi, ve tarihi, gelişen üretim ilişkilerine, ve bundan kaynaklanan ve şekerle o korkunç kudretini veren diğer sosyal ilişkilere karşı isyan ve savaşın tarihi olan halını yarattı.

Avrupalılar, şeker kamışını ve onu kesecek olan Afrikalı köleleri, Hindistan'dan Amerika kıtasının doğusundaki Batı Hint Adalarına onaltıncı yüzyılda getirdiler. Neticede, bu iki metanın ticareti, Avrupa'da kapitalizmin gelişmesinde ve siyasi zaferinde itici bir güç rolü oynadı.

1793'te köleler Haiti'de ayaklanarak Fransız köle sahiplerini dışarı sürdü. Sömürgeci güçler arasında bu adanın hakimiyeti için uzun süren siyasi kargaşa ve çatışma, çok sayıda sömürgeci beyazın kaçıp Küba'ya gelmesine yol açtı, ve bu göç o güne dek oldukça yavaş giden adadaki gelişmeye muazzam bir hız kazandı. Ondokuzuncu yüzyılın bütünü, Küba için uzun ömürlü bir şeker patlaması idi. Şeker tropik ormanların kesilmesini gerektiriyordu, tıpkı daha önce angaryaya karşı direnen Karay'li yerlilerin imhasını talep ettiği gibi. Adalarını aldıkları manzaralarla benzerliklerini artık yitiren bazı yer adları haricinde, adanın orijinal yaşamından pek bir eser bırakılmadı.

Meta şeker Avrupa'ya gönderilip orada paraya çevriliyor, bu para Afrika'ya giderek kölelere dönüşüyor, bu köleler de, daha çok şeker üretmek için ölesiye çalıştırıldıkları Küba'ya ve Yeni Dünya'nın diğer bölgelerine gönderiliyordu. Ondokuzuncu yüzyılda, beyazların eline düşme şanssızlığına sahip olan Afrika'lıların gönderildiği esas yer Küba idi. 1512 ile 1865 arasında Küba'ya yaklaşık 600,000 Afrikalı getirildi, çoğu da uluslararası

"Batı Hint Adaları'nın kaderi kahve ve şeker üretimidir gibi gelebilir insana. Ama ikiyüzyıl önce ticaretle uzakta-yakından ilişkisi olmayan doğa, buraya ne bir kahve ağacı, ne de bir şeker kamışı dikmiştir." Karl Marx, 1848'de bu saptamayı yaptığında, Batı Hint Adaları'nın en büyüğü Küba, tek ürüne mahkum olma yolunda hayli yol katetmişti.

köle ticaretinin güya yasaklanmış olduğu 1820'den sonra. Bununla birlikte, Küba'nın siyah ve "mulatto" nüfusu 1800'lerde bu sayının yarısından azdı." Şeker kamışı tarlaları, yedi ile on yıl arası çalışmadan sonra Afrikalıları öldürüyordu. O zamanlar yazılmış olan bir rapora göre, erkek ve kadın köleler günde 19-20 saat, haftada altı-yedi gün çalışıyorlardı. Köle sahiplerinin çoğu, kölelere nesil üretimi amacıyla haftada birkaç saat izin vermektense, onları sürekli alımlarla yenilemeyi daha kârlı buluyorlardı. Köle analar, köleliğe mahkum çocuk doğurmaktansa, çoğu zaman kürtaj veya bebekleri öldürme yoluna başvuruyorlardı.(9)

Yoksul beyazlar, genellikle kahvede, bilhassa tütünde çalışıyorlardı. Avrupalılar ve beraberlerinde getirdikleri Çin'li köleler, ancak ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısına doğru büyük sayılarda gelmeye başladı. Yirminci yüzyılın başlarında, Jamaika ve Haiti'den daha çok köle, ayrıca Meksika'dan Yucatan Kızılderilileri getirilmisti. Bugün Küba nüfusu bazı komşu adalar kadar siyah tenli değildir (tahminler, yazarların kullandığı kıstasa göre, nüfusun üçte birinden çoğunluğuna kadar değişmektedir). Fakat Küba nüfusunu yenilmek için Afrikalı kölelerin getiriliş hızı, köle ticaretinin uzun ömrü (1880'e kadar), köleliğin geç ortadan kalkması (1886), ve daha sonra çoğunluğun siyah olan Küba'ya beyazların da yerleşmesi, oluşan Küba ulusunu, köle sahipleri tarafından işgal edilmiş olan Afrika'nın bir çocuğu yapmıştır. Bugün bile, Küba kitlelerinin, özellikle yoksulların, ve herşeyden önce de kırsal alanların dil, din ve diğer kültürel özelliklerinin bazı yönlerinde, Yoruba ve diğer Batı Afrika halklarının kültürlerinin etkisi kolaylıkla görülebilir. Nitekim, bu kültürel özelliklerin izine, bir dereceye kadar, her renkten Kübalı arasında rastlamak mümkündür.

İspanyol kanunları ve Katolik dini altında öküzleri dövmek yasaktı, ama köleleri değil. İsyan ettikleri için kölelerin dövülmesi gerekiyordu. Köleler sık sık şeker kamışı tarlalarını ateşe verip dağlara kaçarlardı. (Hasas kahve çekirdeklerinin ve bilhassa tütün yapraklarının bakımının özgür emeğe veril-

mesinin bir nedeni de buydu.) 1795'te ve 1844'te örgütlü büyük isyanlar oldu. İspanyol destekli köle-sahibi rejim devrilmenden kölecilikten kurtuluş düşünülemezdi. 1868'de, Kübalılar bağımsızlık ve özgürlük için on yıl süren bir savaş başlattı. İspanya, bir milyon Küba'lıyı bastırmak için, çeyrek milyon asker gönderdi. 1880'de büyük bir isyan daha patlak verdi ve o da bastırıldı. 1895'te, siyah bir general önderliğindeki siyah ve beyaz gerillalar yeni bir savaş daha başlattılar ve bu kez başarıya ulaştılar... ne var ki zaferin arifesinde, ABD İspanya'ya savaş açarak İspanyol sömürge-leri olan Küba, Porto Riko, Guam ve Filipinler'i kapdı.

Amerikan ordusunun Küba'yı işgalinin iki amacı

vardı: İspanya'ya son merhamet darbesini indirmek ve adanın bir "Zenci Cumhuriyeti" haline gelmesini önlemek. Kübalıların muzaffer asi ordusu şehirlere girmekten men edildi, ardından tamamen dağıtıldı. ABD ordusu adayı 1898'den 1902'ye dek işgal altında tuttu. Ayrılmadan önce, bu sözde bağımsız ülkenin anayasasına, ABD'ye istediği zaman müdahale etme yetkisi veren bir koşulu, Platt Yasasını kaydettiler. Küçük köylülerin kişisel veya müşterek topraklarda tapusuz tarımla uğraştığı bir ülkede yazılı tapu talep eden yeni bir kanun sayesinde, şeker plantasyonlarını satın alan Amerikan şirketleri, yeni-makinalaştırılmış şeker fabrikalarını beslemek için gerekli olan şeker topraklarının canavar gibi genişlemesinin önüne çıkanları topraktan ihraç edebildiler. Bu yaşam tarzını korumak için, Amerikan ordusu 1906'da adayı bir kez daha işgal etti ve üç yıl orada kaldı. Üçüncü kez 1912'de ve bir kez daha da 1917'de işgal ettiler. Bu sefer beş yıl kaldılar, ta ki bir Küba Ordusu kurup ülkeyi kendileri için yönetecek siyasi şahısları yetiştirene dek. Daha sonra, Küba şekerine ABD pazarında öncelikli bir yer tanıma karşılığında, Küba, ABD ithalatları üzerindeki tüm kısıtlamaları ve gümrükleri kaldırdı. Ayrıca, ABD, adanın doğu ucunda yer alan Guantanamo'yu kapdı, bugün hala orada büyük bir deniz üssüne sahiptir. ABD Guantanamo'yu, daha sonraları Kastro'nun asilerine karşı savaştan Küba hükümetine bomba ve napalm tedarik etmek için kullanıyordu; bugün, Guantanamo'daki ABD savaş uçakları adanın ikinci büyük şehri olan Santiago de Cuba'ya üç dakikada varabilmektedir.

Şekerin kârlılığı yüzyıllardır köleciliğe bağlı kalmıştı, ama bu, şekillenmekte olan kapitalist dünya pazarının hizmetinde bir kölecilik idi, ve neticede kapitalizm, köle Küba'ya derin bir şekilde nüfuz etti, 1800'lerin ortalarına gelindiğinde, Küba'nın başkenti Havana, Amerika kıtasının, New York ve Philadelphia'nın hemen ardından gelen üçüncü büyük şehri durumundaydı. Küba, dünyanın ülke çapında demiryolu sistemine sahip ilk ülkeleri arasındaydı, bu konuda ABD ile hemen hemen aynı seviyede, sömürgeci efendisi İ-

panya'dan ise epeyce öndeydi. Nitekim, on-dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru akmaya başlayan ABD yatırımları ile şişen Küba'nın şehirleri, dünyanın elektrik ışığı ile aydınlanan ilk şehirleri arasındaydı. Ancak demiryolları, halkı değil şeker kamışını taşımak içindi; ışıklar, kırlardaki evleri ve barakaları ya da penceresiz fabrika koğuşlarını değil, plantasyon sahiplerinin, tüccarların ve diğer şehir memurlarının yaşadığı şehir semtlerini, Amerikalıların spor ve eğlence kulüplerini, yat kulüplerini ve gece kulüplerini aydınlatacaktı.

Küba'daki sermayenin kârlılığı nihayet şeker fabrikalarının makinalaştırılması uğruna köleciliğin ortadan kaldırılmasını gerektirdiğinde, adada yaşanan hızlı gelişme, Küba sermayesinin değil, Küba'daki ABD sermayesinin gelişmesiydi. Küba, sanayi işçilerini besleyecek ve sanayinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir tarım, ve tarımın ve iç pazarın geri kalanının ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir sanayi oluşturamadı. Bunun yerine, giderek, nerdeyse hiçbir şeyin imal edilmediği, hatta stoklanmadığı bir ülke haline geldi. Hemen hemen bütün ihtiyaçları 150 kilometre ötede bulunan ABD'den şilep, bot ve uçaklarla geliyor ve hemen hemen ürettiği her şey tekrar gemilere yüklenip geri ABD'ye gönderiliyordu. Küba'nın imalathanelerinin New York'ta, ambarlarının ise Miami'de olduğu, ve Havana ile ABD arasındaki telefon hatlarının Havana ile Küba'nın herhangi bir yeri arasındaki hatlardan çok daha sık işlediği söyleniyordu.

1920'lerde göçmenler beraberlerinde devrimci Marksizm'i getirdiler. Komünist Enternasyonal'in bir parçası olan bir Komünist Partisi kuruldu. 1930'larda, şeker fabrikası işçileri arasında sovyetler (devrimci işçi konseyleri) örgütlenmesi için çağrı yapan Parti, grev ve diğer mücadelelere, hatta ayaklanmalara önderlik etti. Ancak, şeker fabrikalarında, tütün fabrikalarında ve limanlardaki nispeten küçük endüstriyel işçi sınıfına müttefik olarak köylüler ve tarlalardaki emekçiler üzerinde odaklaşmak yerine, Parti gözlerini başka yerlere dikti. Sonunda da, faşizme karşı ittifak adı altında, bizzat ABD tarafından iktidara getirilmiş olan bir kuklayı, eski çavuş yeni general Fulgencio Batista'yı destekledi. 2. Dünya Savaşında faşist güçlere karşı uluslararası birleşik cephe döneminde, Komünist Partisi Batista hükümetine katıldı. ABD, savaş kazandıktan sonra, Batista'ya bu ittifakı bozdurttuğunda, parti artık devrimci bir güç olmaktan çıkmıştı. Küba'da silahlı mücadeleyi başlatma ve ona önderlik etme sorumluluğunu partinin üstlenmesi gerekirken, Batista hükümetini devirmek için silahlara sarılan, kendisini "Jefferson'cu demokrasinin" takipçisi olarak ilan eden Fidel Kastro oldu.(10)

Küba'daki statükoya, farklı sınıflar farklı nedenlerle karşı çıkıyordu. Batista hükümeti ve onun temsil ettiği plantasyon sistemi ile keskin bir uyuşmazlığa düşen sınıflardan biri de, kiraladıkları veya satın aldıkları topraklarda amele çalıştırarak fabrikalara şeker kamışı tedarik eden (serbest üreticiler durumundaki) *colono*'lardı. Bunların birçoğu, geniş arazi parçalarını doğrudan elinde bulunduran, toprağı tekelleştirmeyi çoğu zaman işletmekten daha önemli gören, ve topraklarının büyük bir kısmını boş bırakan şeker fabrikası sahiplerine kıyasla, toprağı çok daha verimli işleten kırsal kapitalistlerdi. Ama *colono*'lar, en büyük plantasyon ve fabrika sahiplerinin empoze ettiği çeşitli kısıtlamalara maruzdu. Tarım ve sana-

yninin diğer alanlarında ortaya çıkan Küba sermayesi de abluka altındaydı. Bir İspanyol göçmeni olan Kastro'nun babası, başarılı bir *colono* idi. Fidel Kastro'nun kendisi bir avukatı -istibdatçı bir tarım avukatı Küba'da tarım uzmanlarının on misli avukat vardı- ve burjuva muhalefet partisinin bir önderiydi. Küba'da farklı muhalefet akımları arasında bir birlik oluşmuştu. Şartlar farklı olsaydı, yani emperyalizme ve ona bağlı Kübalı toprak ağaları ve kompradorlara karşı mücadeleye önderlik edecek çizgi ve yeterliliğe sahip bir komünist partisi varolmuş olsaydı, bu parti, böylesi burjuva muhalefetten yararlanabilirdi. Oysa tersine, burjuva muhalefet Küba Komünist Partisi'nden yararlandı.

Parti, ilk başta Kastro'ya karşı çıktı, ama daha sonra, savaşın son aylarına doğru, ona katıldı. KP'nin başı ve kasap Batista kabinesinin "Komünist" bakanı Carlos Rafael Rodriguez, Kastro ile görüşmek üzere dağa çıktı. Bugün kendisi Kastro tarafından, kendi önderliğindeki 26 Temmuz Hareketi'nin kadroları ile Rodriguez gibi diğer eski KP'liler arasından 1965'te inşa edilen "yeni" Komünist Partisi'nin "ideologu" olarak görülmektedir.

Şeker, Batista'yı hem yarattı hem de bitirdi denebilir: Küba'nın şeker ticaretinin savaş sonrası durgunluğu ve çöküşü, Küba'nın mülk sahibi sınıflarının bazı kesimlerinin temsilcilerinin ayaklanmasına sahneyi hazırladı... Ne için mi ayaklandılar? ABD hakimiyetine ve başta şeker karşı. Daha sonra ise, ilerde de göreceğimiz gibi, şeker lehine döndüler: Şeker Hazretlerine karşı çıkmışlardı, sonunda onun bakanları olup çıktılar.

Devrimin kendisine gelince, eğer bildiklerimizle kıyaslarsak pek de görkemli değildi. Batista hükümeti, devrilmekten çok kendi kendine çöktü denebilir. Kastro'nun güçleri 25 ay boyunca dağlarda güç biriktirdiler. Bunlar, erişilmesi oldukça zor ve تنها nüfuslu Sierra Maestra'yı sadece savaşa açısından iyi bir yer olarak gören şehirliilerdi. İlk günlerde, Sierra dağlarındaki küçük kahve üreticilerinin yardımına dayandılar, ama bundan başka, geniş köylülerin, tek tek bireyler haricinde, katılımını sağlamaya pek çalışmadılar. Şehir ve ovalarda Nisan 1958'de yapılan genel grev girişimi, bugün birçok tarihçi tarafından sonuçları dengesiz olduğu için başarısız olarak değerlendirilmektedir, başkaları ise bunu emekçi halkın Kastro'yu desteklediğinin kanıtı olarak görmekteydi. Kitleler, en iyi ifadeyle, taraf tutan seyirciler durumundaydılar. Savaşın büyük bir bölümünde, son birkaç ayına kadar, asilerin sayısı sadece birkaç erkek ve kadından ibaretti. Batista'nın ordusu hiçbir zaman muharebede tayin edici bir şekilde mağlup edilmedi. Asilerin bombalanması ve napalmlanmasına yardım etmiş olan ABD, bahsini Kastro'dan yana da oynuyordu. CIA kendisine para aktarıyordu, ancak paranın nereden geldiğini kestirmek Kastro'ya bırakılmıştı.(11)

Kastro'nun güçleri Santiago de Cuba şehrine girer girmez, Batista adanın öteki ucundaki başkentten kaçtı. Kısa bir süre sonra, ABD, Kastro'nun yeni hükümetini tanıyan (Venezuela'dan sonraki) ikinci ülke oldu. Batista'nın yakın bir dostu olarak tanınan ABD elçisi geri çekilerek, yerine "her iki ülke yararına işlerlik sahibi bir ilişki tesis edilebileceği konusunda ikna olmuş olan" yeni birisi getirildi. O sıralar, hem Kastro'nun hem de ABD'nin tavırları buydu, ancak Kastro'nun

iktidara gelişinden bir kaç gün sonra, ABD yine ikili oynamaya başlamış, gerektiğinde Kastro'yu öldürmek için plan hazırlamaya koymuştu.(12)

Kastro, radikal olmadığına dair ABD'ye güvence vermeye başından beri büyük özen gösterdi. Sierra'da, popüler bir ABD dergisinin muhbirine, "İlk olarak ve her şeyden önce, Küba'daki diktatörlüğü devirmek ve gerçek temsilci hükümetin temelini atmak için savaşıyoruz... Buradaki yabancı yatırımlara el koymak veya millileştirmek gibi bir planımız yoktur" diyordu.(13) 1959'da, zafere sonra koşuş geldiği New York'ta şu beyanatta bulundu: "Komünist olmadığımızı açık ve kesin bir tarzda belirttim... Küba'nın endüstriyel gelişmesine katkıda bulunan özel yatırımlara kapımız açıktır... Amerika Birleşik Devletleri ile iyi geçinmezsek, ilerleme kaydetmemiz kesinlikle mümkün değildir."(14)

Fakat, Kastro hükümeti en büyük şeker işletmelerinin topraklarının bir bölümüne el koyduğunda, ABD küplere binerek adayı abluka altına aldı. Sovyetler Birliği, Batista hükümeti zamanında Küba şekerinin müşterilerinden: Kastro bu kez, SSCB'ye almını iki kat arttırması talebinde bulundu. İlk görüşmelerinden sonra, Kruşçev'in "Kastro, muknatisa yapışan demirden bir ege gibi bize meyil etmek zorunda kalacaktır" dediği bildiriliyor.(15) Nisan 1961'de ABD, rezaletle sonuçlanan alçak bir işfal başlattı. Kastro daha sonraları, "devrimin sosyalist karakterini" Amerikan gemileri Küba sahillerine yaklaşırken, "Giron'daki (Bay of Pigs-Domuzlar Körfezi) muharebelerden önce ilan etmişim." diyecekti.(16) Daha da anlamlısı, Kastro, Küba'nın, kendisini Sovyet silahlarıyla koruyacağını belirtti. 1 Mayıs'ta, o güne dek hep göğsünde Meryem ananın madalyonu ile fotoğraflanmış olan Kastro, kendisinin ve rejimin "Marksist-Leninist" olduğunu ilan etti. Küba halkı, Kastro'dan anti-komünizm haricinde bir şey ilk kez işitiyordu.

Sonraki yıllarda Kastro, kendisini birçok röportajda izah etmeye çalıştı. Amerikalı gazeteci Tad Szulc'a, Küba'yı 1 Mayıs'ta sosyalist ilan etmeyi planladığını, ABD işgalinin, planlarını sadece birkaç hafta hızlandırdığını söyledi. Ayrıca, kendisini, gizliden, uzun zamandır bir Marksist olarak görmesine rağmen, bir ABD işgali ile yüz yüze gelene dek sosyalizmin Küba için "acil bir sorun" olduğunu düşünmediğini söyledi. Bunun için gizli tuttuğu sorulduğunda, gayet direkt bir yanıt verdi: "Belirli şeylerin başarılabilmesi için gizli tutulmaları gerekir, (çünkü) ne olduklarının ilan edilmesi, sonunda gerçekleştirilmelerini imkansızlaştıracak büyük zorluklar çıkarabilir."(17) Daha önceleri, devrimci savaş sırasında, Kastro'nun, açıktan Sovyet-yarınası olan kardeşi Raul'a ve Che Guavera da dahil çevresinde bulunanlara şöyle dediği belirtiliyor: "Küba'nın en yüksek dağı olan Turguino'nun doruğundan sosyalizmi pekala ilan edebilirim, ama ondan sonra dağdan inip inemeyeceğimin garantisi yok."(18)

Eğer Kastro, kendisini her zaman bir "Marksist-Leninist" olarak gördüğünü söylediğinde yalan söylüyorduydu, o tarihten sonra da Marksist-Leninist olduğuna inanmak için pek neden yok. Eğer doğru söylüyorduydu, o zaman, amaçlarını ve ideallerini halktan gizleyen bir "devrim" ne denir -sahtekarlık değil mi?

Kastro'nun hemen hemen yetkili biyog-

rafi yazarlarından biri sayılan Szulc, asilerin savaşının bitimine doğru, Kastro'nun, Sovyetler Birliği'ni Küba'nın yararına nasıl kullanabileceğini düşünmeye başladığını, ancak ABD ile SSCB'yi birbirine karşı kullanmaya çalışmanın doğuracağı sonuçları tahmin edebilmiş olamayacağını düşünüyor. Szulc ayrıca, Kastro'nun o sıralar ya da ondan hemen sonra Sovyet-Çin tartışmasından ve Mao'nun, Kruşçev'i SSCB'de sosyalizmi yıkmak, diğer her yerde de devrime karşı çıkmakla mahkum edişinden muhakkak haberdar olması gerektiği kanısında. 1960'a gelindiğinde, SSCB, Çin'deki Sovyet-yanlısı güçleri teşvik etme çabasıyla, Çin'in ekonomisini sabote etmeye kalkışmıştı; ertesi yıl ise, SSCB- Kongo'da Patrice Lumumba önderliğindeki anti-sömürgeci mücadeleye ihanet edecekti. Kastro, kiminle iş yaptığını muhakkak biliyordu. Yoksa bu durumun, Küba'nın devrimci prestijinin ışığı altında güneşlenmek için SSCB'nin ödemeye razı olacağı fiyatı yükseltmeye yarayacağını ni hesaplamıştı?

Geriye bakıldığında, şayet Sovyetler Mao Zedung'un temsil ettiği siyasi ve ideolojik çizgiye karşı -dünyadaki devrimci mücadeleleri Sovyet sosyal-emperyalizmi için sermayeye dönüştürme amacını da içeren- savaşlarında Küba devriminin prestijini kullanamamış olsalardı acaba ne olurdu sorusu pekala sorulabilir. Küba, Sovyetler için, ezilen ülkeler, özellikle de o güne dek Batılı emperyalistlerin hegemonyası altında olan dünyanın Batı yarı-küresindekilere, kilit bir sıçrama tahtasını temsil ediyordu. Kruşçev, Küba'yı ele geçişini, en büyük başarısıolar görüyordu.

Genelde Küba devriminin radikal kanadının temsilcisi olarak görülen Che Guevara'nın, 1957'de, Sierra'larda savaşırken, bir arkadaşına, kendi düşüncelerini Kastro'nunkilerle karşılaştıran şöyle bir mektup yazdığı söyleniyor: "Ben, ideolojik geçmişimden ötürü, dünyanın sorunlarının çözümünün Demir Perde arkasında yattığına inanan grubun bir parçasıyım, ve bu hareketi (Kastro'nun 26 Temmuz Hareketi'ni) kendisini emperyalizmin iktisadi zincirlerinden kurtarmak isteyen burjuvazinin şevki ile körüklenen birçok hareketten biri olarak görüyorum. Benim açımdan Fidel her zaman gerçek bir sol-kanat burjuva önderi olarak kalacaktır."(19) Daha sonra, CIA'nin emriyle katledilmesinden dolayı yarım kalan, Latin Amerika'da ABD'ye karşı savaşmak üzere gizli bir ordu kurma çabasının bir parçası olarak Boliviya'ya gitmeden önce Kastro'ya yazdığı veda mektubunda, Guevara şunları söylüyordu: "Ciddi sayılabilecek tek kusurum, Sierra Maestra'daki ilk anlardan itibaren size güvenmemiş, bir önder ve devrimci olarak niteliğinizi yeterli hızla kavrayamamış olmamdır."(20)

Oysa aslında Guevara'nın Kastro hakkındaki ilk değerlendirmesi daha doğrudu. Her halükarda, Guevara'nın öz-eleştirisinin özü, Kastro ile sonunda ne kadar uyuşacaklarını ilk başta görememiş olmasıdır. Guevara her zaman revizyonist SSCB'nin bir savunucusu olmuş, ölümüne dek de devrimci Çin'in azılı bir muhalifi olarak kalmıştır.

Kastro'nun "Marksizm-Leninizm'e iltihak edişini ilan etmesi karşısında ABD emperyalistlerinin kapıldığı dehşeti Küba'lı kitlelerin paylaşmamış olması şaşırtıcı değildir. Fakat Kastro ve Guevara için bu terim, ABD'ye muhalefetten gayri pek bir anlam taşımıyordu. Onlar için Marksizm'in, tüm sınıf-

ların ve tüm sınıf ayrılıklarının, bu sınıf ayrılıklarının dayandığı tüm üretim ilişkilerinin ve bu üretim ilişkilerinin sonucu olan tüm sosyal ilişkilerin ve fikirlerin ortadan kaldırılmasında (21) devrimci proletaryaya rehberlik edebilecek ideoloji şeklindeki Marksist tanımlama ile pek bir ilişkisi yoktu; onlar için Marksizm, ABD emperyalizminden kaçarken Sovyet emperyalizminin koynuna sığınmaktan ibaretti. Bu, onların gözünde, Küba'nın ekonomik ilişkilerini dönüştürmeyi gereksiz kılıyordu, gerçekte ise böyle bir dönüşümün imkansızlaştırdı. Mao'nun uzun süreli halk savaş stratejisine alternatif olarak daha sonra başkalarına da satmaya çalıştıkları Küba devriminin askeri stratejisi bu makalenin kapsamını aşmaktadır ve kendi başına incelenip reddedilmesi gerekir.(22) Burada, politik ekonomi açısından vurgulanmak istenen, siyasi iktidar savaşının nasıl verildiği ile, Kastro ve çevresinin neyi başarmaya çalıştıkları ve iktidar ellerine geçtiğinde neler yapabileceği konumunda oldukları arasındaki bağlantıdır. Çinli devrimcilerin, Kübalılar sokakta para dolu bir cüzdan buldu, herkese de böyle bir şansa bel bağlamalarını tavsiye ediyorlar, dedikleri bilinir. Maalesef Kastro ve takipçileri, bu para dolu cüzdanı, ancak, kuralları kendi subjektif düşüncelerinden bağımsız olarak varolan özgül sosyal ilişkiler içine girerek harca-yabilirlerdi. Tezimiz, Kastro'nun usta bir dolandırıcı olduğu değildir. Bir komünist olduğunu öne sürmesinden gerek önce gerekse de sonra, siyasi kariyerinde bir tutarlılık vardı: istediği, ABD'nin Küba'nın sırtına vurduğu yükü hafifletmek ve Küba için bir çeşit gelişme elde etmektir. İlk başlarda bunu ABD yardımı ile yapmayı umdu. Bu beyhude ve çelişkili beklentinin temelinde, amacını gerçekleştirmek için başka bir pratik yol göremeyen bir bakış açısı yatıyordu. Daha sonra, bu yolun imkansız olduğu ispatlanınca, Kruşçev'in teklif ettiği yuları, kabul etti (Kruşçev'in Kastro'dan "ehlileştirilmemiş genç bir at" diye sözettiği bilinir).(23)

Kastro, pişkin bir kendini beğenmişlik ile emperyalizme uşaklığı otuz yıldır birarada götürmüştür. Bir anlamda, Kastro "Marksizm-Leninizm"ini ilan ederken, konuşan Kastro değil, şekerdi: sağlam bir ot olarak kalmaması için şekerin satılması gerekiyordu, ve SSCB şekerini satın almaya gönüllüydü. Sosyalizm, Küba'ya işte böyle geldi. Üzerine bir parka geçiren Şeker Hazretleri, sakal bırakarak puroyu ağzına taktı. Kastro, ABD'nin empoze ettiği şekliyle şeker sisteminden bir kopuş istemiş olabilir, fakat şeker o kaçınılmaz gücünü kazandıran üretim ilişkilerinden kopmak istememiş, nitekim kopamamıştır da.

III. Kastro'nun Devraldığı Küba

Kastro devriminin arifesinde, 1959'da, "şeker olmadan, ülkenin varlığı son bulur" görüşü epey yaygındı. Toplam üretimin üçte birinden fazlası -tam olarak GSMH'nin yüzde 36'sı- ihracata ayrılmıştı, ve şeker, tüm ihracatın yüzde 84'ünü teşkil ediyordu.(24) Sermayenin en yoğun olduğu alanın ihracat üretimi olduğu akıldaki tutulursa, bu rakamların ehemmiyeti daha iyi kavranabilir. Devrimden önceki beş yıl içerisinde, şeker sanayii gübre tüketimini üç misli arttırmıştı ve toplam makinelerin muazzam bir yüzdesini işgal ediyordu.(25) oysa kitlelerin temel gıdasını teşkil eden kökler ve diğer yiyecekler topraktan

hala elle sökülüyordu.

Küba'nın kırsal arazisine 161 tane şeker fabrikası damgasını vuruyordu. Bunların yalnızca 36'sı doğrudan ABD şirketlerinin mülkiyetindeydi (26), ama şeker ticaretini kendisi -Küba'nın hemen hemen bütün ticareti gibi- Amerikan sermayesinin hakimiyetindeydi. Kullanılan toprakların yarısından biraz fazlasında şeker ekiliydi, toprakların büyük bir kısmı ise kullanılmıyordu, ve muazzam (ve nispeten verimsiz) sığır çiftliklerine bırakılmıştı. Yirmi sekiz aile, işletme ve şirket, şeker kamışı tarlalarının yüzde 83'ünü ve toplam toprağın yüzde 22.7'sini ellerinde bulunduruyordu.(27) Doğrudan şeker şirketlerinin mülkiyetinde olan geniş arazilerin yanı sıra, *colono*'ların sahip olduğu veya işlettiği genellikle orta çaplı çiftlikler de vardı.

Şeker kârlı bir şekilde üretmede kilit sorun, sadece birkaç ay süren bir hasat için büyük miktarda emeğin elde hazır bulunması gerekmesidir. Yaklaşık 100,000 kişi bütün yıl şeker fabrikalarında çalışıyordu; bunlar kırsal alandaki kitleler arasında en iyi durumda olanlardı. Bir diğer 400,000'i ise senede iki veya üç ay şeker kamışı kesme ve yükleme işinde çalışıyordu. Bunlar çoğunlukla siyah veya "mulatto" idi.(28) 1955'de averaj bir emekçi, gündeliği 1 dolara senede 64 gün çalışıyordu, oysa dükkanda satın aldığı birçok şeyin fiyatı, o sıralar ABD'de ödenen fiyatlardan pek az değildi.

Toprak sahipleri bu insanlara işgüçlerinin değerinden (yani onları çalışabilecek ve yeni bir emekçi nesil üretebilecek durumda tutmanın bedelinden) daha az ödediklerine göre, bu sistem varlığını nasıl sürdürdü? Kölecilik zamanlarının tersine, bu insanların yeri kolaylıkla doldurulamazdı, her ne kadar Karayiblerin diğer yerlerinden sürekli akın eden emekçiler köleciliğin bu özelliğini andırıyorsa da. Fakat sistem kendi kendisini üretebildi, çünkü bu insanların ve ailelerinin geçimlerini sağladıkları gelir sadece kısmen ücretle ödeniyordu. Köle sahiplerinin köleleri beslemenin maliyetini düşürmek (ve kaçmalarını veya plantasyonları ateşe vermelerini önlemek) amacıyla onlara işlemleri için küçük parseller bahşetmesi gibi, yılın bir bölümü şeker ve diğer mevsimlik hasatlarda çalışanların büyük bir kısmı da küçük köylü üretimine veya tarlalar arasındaki ya da yol kenarlarındaki boşluklardaki dar şeritler üzerine ekilen en azından birkaç sıralık (*conucos*) manyok (*cassava*), tatlı patates, *taro* veya diğer köklere bağlıydılar. Böylesi "imtiyazlar," toprak sahipleri ile kişisel yükümlülük ilişkilerine girilmesini gerektiriyordu.

Bu insanların varlıkları çelişkiydi, gerçek ücret emekçisinden çok kırsal yarı-proleter durumundaydılar, en azından büyük bir bölümü açısından durum buydu.

Sözkonusu istatistiklere göre, nakit geliri senede sadece 118 dolar olmasına rağmen, köylü değil ücretli bir işçi olarak görünen Camaguey'li tipik bir tarım amelesi, senenin dokuz-on ayında *guarapo* (şeker kamışı suyu) ve tatlı patatesle besleniyordu.(29) Devrim öncesi dönem hakkında güvenilir istatistikler bulunmayışını telafi etmeye çalışan Avrupalı bir araştırmacının 1966'da Küba'da yaptığı bir inceleme, 1957'de kendilerini "tarım proleterleri" olarak bildiren örneklerdeki erkeklerin yüzde 38'inin, o zaman sahip oldukları veya kullandıkları bir parça toprakları olduğunu gösteriyor, (30) ki bu rakam büyük ihtimalle

conocoları içermiyor. Bu köylüler ve aileleri, yani hiç kimsenin istatistiğinde emekçi olarak dahil edilmedikleri halde genellikle bu toprakları işleyen kadınlar ve çocuklar, hem toprağın esiriydiler hem de ondan mahrum bırakılmışlardı, kendilerini ne tam olarak hazmedebilen ne de bağımsız ve tamamen üretici olabilecekleri kadar toprak sahibi olmalarına izin veren *latifundiaların* (plantasyonlar) tutsağıydılar. Bu insanları ücret emekçisi olarak çalıştıran kapitalist üretim biçiminin kârlılığı, kapitalizm öncesi üretim biçiminin varlığına dayanıyordu.

O zamanlar, ayrıca, küçük toprak sahiplerini, kiracıları, yarıcıları ve işgalcileri de içeren, hiçbir ücret geliri olmayan yaklaşık 300,000 köylü ailesi de vardı. Bunların en azından 175,000'i, azami 67 ortalama 15 hektarlık toprağı olan minifundista'lar olarak nitelendiriliyordu; bu ortalama rakam varolan büyük eşitsizlikleri örtbas etmektedir, zira bazıları bir aileyi beslemeye yetecek kadar toprak sahibi iken, çoğununki daha azdı. (31) Nüfusun geriye kalan kesimini besleyen gıdanın büyük bir kısmını üreten, bu köylülerdi; toprağı ve diğer kaynakları tekeline almış olan latifundialar, ve latifundia sahiplerinin elinde olan siyasi iktidar bunların üretici yeteneklerini de zincire vuruyordu.

Kastro'nun doğum yeri olan Küba'nın doğusundaki Oriente eyaleti, özellikle ovaları, kırsal burjuvazinin güçlü bir kalesiydi. Eyalette bulunan ve Kastro'nun ordusunun oluşup büyüdüğü Sierra Maestra dağlarında, nüfusun çoğu, ya ürünlerinin yüzde 40'ını toprak sahiplerine vermek zorunda olan tipik yarıcıları olarak, ya da dağ yamaçlarında her an sürülebilecekleri küçük toprak parçacıkları üzerinde işgalciler olarak, kahve ile uğraşıyordu. (Olgunlaşması beş yıl alan ve 40 yıl ömrü olan) kahve fidanlarının uzun yaşam süresinden ötürü, toprak sahibine kira parası ödeyen bir yarıcı, işgalci ya da köylü için topraktan atılmak bir felaket demektir, ve bu toprak sahiplerinin otoritesini büyük oranda arttırıyordu. Kahve, emekyoğunluklu bir iştir. Ama genel olarak karı-koca ve çocukların çalışması yılın büyük bir bölümünde yeterlidir; ovalarda şeker ve diğer ürünlerin hasadında çalışan büyük oğullar, birkaç aylık kahve hasadı için gelip tekrar geri dönebilirler. Oğullarının kazandığı para, toprak ağalarının toprak ve mal alış-verişi konusunda (zira ticareti de kontrollerinde bulunduyorlardı) sırtlarına yüklediği ezici borçları hafifletmede çoğu zaman ailenin tek umudu idi, ancak bazen oğullarının ücretini toprak satın almak için kullanabildikleri de oluyordu. (32)

Adanın öte ucundaki dağlık alanlarda ağırlıkta olan tütünde ise, genellikle köle değil de eski, İspanyol asıllı olan -toprak sahibi, kiracı ve yarıcı karışını- küçük ve orta çaplı çiftçiler kendi ailelerinin ödenmeyen emeklerine dayanıyor, ve yaprakların hasat ve işleme mevsiminde de amele kirahiyorlardı. (33)

Kırlardaki nüfusun çoğu, Küba'nın ulusal yemeğı olduğu söylenen tavuk ve pirincin yanına yanaşamazdı. Bunun yerine, işlenmiş şeker ile sıcak sudan ibaret olan *sopa de gallo* -horoz çorbası- içerlerdi. 1953 Nüfus Sayımı'na göre, kırsal nüfusun üçte ikisi çamur-kamış çatılı, toprak-döşemeli barakalarda yaşıyordu, yaklaşık yüzde 85'inin ne suyu ne de elektriğı vardı, yarısından fazlasının (ev dışında bile) tuvaleti yoktu, ve yüzde doksanının ne bir banyosu ne de yıkanacak bir yeri vardı. Küba'nın kişi başına yıllık sığır eti üretimi 32 kilogramdı, fakat kırsal ailelerin sadece yüzde 11'i düzenli bir şekilde süt içebiliyor, ve sadece yüzde 4'ü düzenli bir şekilde et yiyebiliyordu. (34)

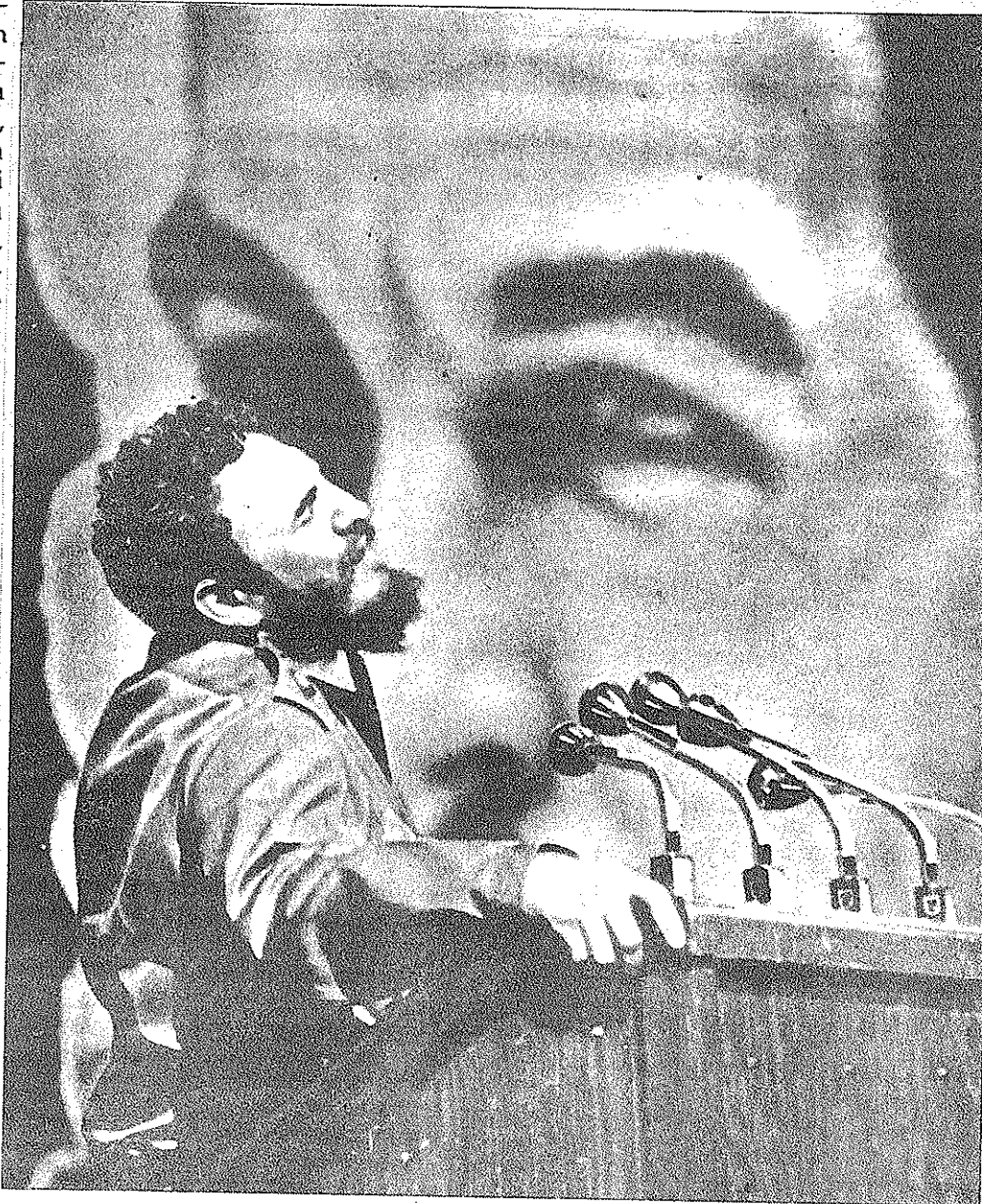
Özellikle şehirlerde, bira, soda ve bazı gıda maddeleri hariç hemen hemen herşey ABD'den ithal ediliyordu. İmalatta çalışan yaklaşık 400,000 işçi, tıpkı tarlalardaki kardeşleri gibi genellikle dış pazarlar için üretiyor, puro, elbise, ayakkabı, tahta ve mantar ürünleri vb. yapımında, ayrıca (çoğu zaman emperyalist şirketlerin kontrolü altında olan) iç tüketim için gıda sanayiinde çalışıyordu. Çey-

rek milyon insan ticarete çalışıyordu; bu sayının iki mislisi de oldukça kabarcık hizmet sektöründe. (35) Bu kadarı bile, kitlelerin, hem çoğu eninde sonunda tarıma bağımlı olan zengin ve orta sınıfları, hem de yerli halkın iş aramaya mahkum bırakıldığı bu çarpık ekonominin rezaletinin cazibesıyla ülkeye koşan yüzbinlerce Kuzey Amerikalıyı ve Avrupalıyı beslemek, giydirmek ve eğlendirmek için çalıştığı asalak şehir ekonomisi hakkında bir fikir vermektedir.

IV. Tarım Devrimi: İzlenmeyen Güzergah

İsyan edip dağlara çıkan kölelerle İspanya ve Amerika'ya karşı savaşan köylüler her zaman şeker kamışı tarlalarını ateşe verirlerdi. Haklıydılar da. Sadece isyan etmeleri meşru olduğundan ve şeker kamışı tarlalarını ateşe vermenin düşmana ekonomik ve askeri darbe indirdiğinden ötürü değil, aynı zamanda Marksist politik-ekonomi bakış açısına göre de haklıydılar. Kastro da, savaş sırasında, birkaç şeker kamışı tarlası yakmıştı. Daha sonra, 1960'ların ilk birkaç yılında, devrimci hükümet, ithalat ikamesi stratejisi yoluyla (yani, kendi üretici mallarını daha sonraları kendisi üretebilmesi için, Küba'nın sermaye ve teknik kapasite biriktirmesini sağlayacağı düşüncesiyle, önceleri ithal edilen bazı tüketim mallarının imal edilmesi ile) ülkenin şekere bağımlılığını azaltmak ve endüstrileşmek için çaba sarfetti. Fakat Küba'nın, bu malları emperyalistlerin sattığı fiyattan daha ucuza imal etmesinin mümkün olmadığı ortaya çıktı. Ve Kastro, hemen şeker tarlalarını yeniden ekmeye ve genişletmeye başladı. (36) Devrimin kısa süreli ilk dönemi burada son buldu.

Kastro hükümetinin 1959'da benimsediğı ilk tarım politikası, latifundia'ları azami 400 hektarlık bir alanla sınırlamayı ve bunu aşan çiftlik topraklarının bir bölümünü küçük köylülere dağıtmayı içeriyordu. Bu adım, en çok zengin köylülere ve kırsal burjuvaziye yaradı, gerçi işledikleri toprakların tapusunu alan bazı yarıcıları ve işgalcileri, ve özellikle tütünde çalışanlar arasında, ek toprağı kavuşan bazı küçük köylüler de oldu. Şekere dönme kararının alındığı 1963'ten sonra, toprağı küçük köylülere dağıtmak için değil, tam tersine, artık devlet çiftliğı olarak bakılan latifundia'lara vermek için, 67 hektarlık bir kısıtlama kondu. Daha sonra, 1968'den sonra, şeker üzerinde daha çok ekonomik ve insani kaynak yoğunlaştırmak amacıyla şeker çiftliğı işçilerinin kendi aile parsellerini muhafaza etmeleri yasaklandı. Nihayet topra-

Küba Devrimi başından beri uzlaşmacı bir önderliğe sahipti.

ğın yüzde 80'i millileştirildi.

Daha önce değindiğimiz 1966 araştırması, Küba'daki "tarım reformunun" kırsal alanlara çok az değişiklik getirdiğini açık bir şekilde göstermektedir. Kastro iktidara gelmeden önce geçimlerini (kayda değer bir ücret geliri-ne dayanmadan) küçük toprak parçaları üzerinden sağlayanların yaklaşık beşte dördü, geçimini yine aynı şekilde sağlıyordu, geriye kalanların büyük bir bölümü artık devlet çiftliklerinde ücretli işçi olarak çalışıyordu; geçimlerini esas olarak ücretle sağlayanların onda biri ve geçimini hem ücretlerden hem de kendi topraklarından sağlayanların altıda biri, geçinecek kadar toprak elde etmişti, ve bu kesimin de büyük çoğunluğu devlet çiftliklerindeki emekçiler ordusuna dahil edilmişti. (37) Bir başka deyişle, en çok mülkiyeti olanlar daha da fazlasını edinmiş, en aza sahip olanlar ise ellerindeki de yitirmişti.

Toprak, latifundia sistemi tarafından köleleştirilmiş olanların tümü arasında neden paylaştırılmadı? Kastro'nun kendi açıklaması gayet ifşa edici: "Devrimin zaferinin arifesinde, toprağı dağıtma düşüncesinin epey tutulduğunu gördüm. Ama o zaman dahi anlamıştım ki, eğer örneğin 2,500-acre'lik (6188 hektar -çn) bir şeker plantasyonunu alıp... 12,5 acre'lik 200 parçaya bölersen, kaçınılmaz olarak, toprağın yeni sahipleri her parçada şeker kamışı üretimini anında yarıya düşürecek ve kendi tüketimleri için bir dizi ürün yetiştirmeye başlayacaklardır, ki bir çok durumda toprak bu ürünler için yeterli olmayacaktır."(38) Bir başka deyişle, Küba'nın ekonomisini şeker üzerinde temellendirmeye devam etme kararı ile toprağı dağıtmama kararı, Kastro ve takipçilerinin zihninde, aynı zamanda objektif olarak, birlikte gidiyordu. Şeker için kötü olacağından toprak dağıtılmamıştı; bürokratik bir şekilde yönetilen geniş devlet çiftlikleri için en uygunu şeker olduğundan, şeker kamışı üretilmek zorundaydı. Küba ekonomisinin bütünsel gelişmesi ve Küba halkının beslenmesi, o kadar önemli değildi.

Ayrıca, kitle çizgisi uygulama, yani sömürülen kitlelerin ileri arzuları ile birleşme ve ona önderlik etme diye bir sorun da mevut değildi, oysa bu arzular, kurtuluş için, Küba'nın gerçek ihtiyaçlarına Kastro'nun fikirlerinden çok daha iyi cevap veriyordu. 1960'da Kastro'ya danışman olarak Küba'ya çağrılan Fransız tarım uzmanı Rene Dumont, yeni rejimin saflarında latifundialarla ne yapılacağı sorusu tartışıldığı dönemde Küba'nın kırsalına yapılan bir gezide Kastro'ya eşlik ederken, onunla arasında geçen şu sohbeti anlatıyor: "Benim fikrimi sordular da, bu işletmelerde çalışacak olan işçi ve köylülerin fikrini sormadılar. Hatta bu konuyu onlarla tartışmam dahi yasaklanmıştı. 'Bunlar canhildir ve genellikle oldukça tutucudurlar. Onlara önderlik etmek bizim işimizdir' dediler."(39)

Sözkonusu "önderlik", ücretli emek kır-larda yaygın olduğu için Küba'nın tarım devrimi aşamasını atlayıp, latifundiaları devlet yönetimindeki işletmelere çevirerek doğrudan "sosyalizme" geçmesinin mümkün olduğu gerekçesiyle, Kastro ve çevresinin latifundiaları kendileri için ele geçirmesinden ibaretti. Şekeri maliyet-kâr oranı açısından en avantajlı şekilde üretmenin yolu geniş-ölçekli üretim olduğundan, ve en ucuz üretilen ürün de şeker olduğundan, latifundialara dokunulmaması, hatta genişletilmesi gerektiğini ileri sürdüler.

Küba, gerek kapitalist gerekse de revizyonist iktisatçılar tarafından, şekerde "mukayeseli üstünlüğe" sahip olarak görülmektedir, zira Küba'da, belirli bir miktar toprağı yatırılan belirli bir miktar sermayenin (parayla ifade olunan) sonuçları, örneğin pirince kıyasla veya Küba'nın derhal kullanabileceği mevcut sermayenin herhangi bir başka şekilde kullanılmasına kıyasla, şekerde daha yüksektir. İlk olarak 19. yüzyılda Ricardo tarafından formüle edilen, daha sonra "uluslararası işbölümü" kavramlarını haklı çıkarmak için Sovyet revizyonistleri tarafından "sosyalist" ilan edilen bu teoriye göre, bir ülke, düşük kâr, hatta kayıplarla dahi sonuçlansa -ki görüldüğü kadarıyla 1980'lerin ortalarına gelindiğinde Küba'daki devlet çiftliklerinin çoğu bu durumdaydı (40)- üretebildiği en ucuz şey neyse onu üretme üzerinde yoğunlaşmalı ve diğer herşeyi ithal etmelidir.

Bu, devrimci proletaryanın tüm toplumu ve dünyayı dönüştürme ihtiyacının değil, kapitalist kâr mantığının bir ifadesidir, ve gerçek sosyalist ekonomiler inşa etmenin ilk olarak Lenin ve Stalin'in önderliği altında SSCB'de elde edilen teori ve pratiğine ve özellikle de Mao'nun kendi kendine yeterli sosyalist ekonomi inşa etme güzergahına tamamen ters gitmektedir. Üretimde harcanan toplumsal olarak gerekli emek zamanının azaltılmasında emekçi halkın -aslında sömürücülerden de çok daha fazla- çıkarı vardır, ve bu hem makinalaşma ve teknoloji ile hem de parayla ifade edilen sıkı maliyet hesaplaması ile ilerletilebilir. Ama yine de, bu, proletaryanın "kendisini ve tüm insanlığı kurtuluşa kavuşturması" şeklindeki misyonuna hizmet etmeli ve ona tabi olmalıdır.

Bundan başka, bu kâr mantığı, ekonomik yapıları "esas olarak kendi dışında olan güçler tarafından şekillendirilen" ve "emperyalizmin üretim ilişkilerinin bağımlı yapıları" olan ezilen ülkelerde özgül bir tarzda işler: üretilen, ihraç ve ithal edilen, finanse edilenler, esas olarak farklı sektörlerin iç gereksinimleri ve aralarındaki ilişkiyi değil, herşeyden önce bu ülkelerin bağımlılıklarını yansıtır. Bu ülkeler, başkalarının "kalp atışlarına" cevap verirler.(41)

Şeker Çiftliklerinin devlet işletmelerine çevrilmesi komprador mantığın bir ifadesi idi. Üretim ilişkilerini hem iç (Küba'daki üretim ilişkileri) hem de dış (Küba'nın emperyalist dünya sistemi ile ilişkisi) açıdan devrimci-leştirme yerine, bu tedbir, onları muhafaza etmeyi (ve bir derecede evrimleşmelerine izin vermeyi) hedefliyordu.

Fiyatlar ve metalar açısından bakıldığında, Küba'da en avantajlı şey şeker üretmek olabilir, fakat ülkenin kurtuluşu açısından bakıldığında, ekonomik gelişme tarımın bütünlüklü bir şekilde gelişmesi üzerinde temellendirilmeliydi; Kastro'nun, şeker üretimini genişletmek için pirinç tarlalarının sökülmesini ve Küba'nın pirinçte kendi kendine yeterli hale gelmesine yardım etmeyi amaçlayan bir Çin yardım antlaşmasını yırtmasını haklı göstermek üzere yaptığı bir konuşmada ısrarla belirttiği gibi, Küba'da örneğin pirinç yetiştirmek ilk başlarda onu ithal etmekten daha pahalıya mal olsa dahi. (42)

Herşeyden önce, latifundiaların varlığı ve şekerin tarımdaki üstünlüğü, sadece Küba'nın dünya pazarına bağımlılığı sürdüğü müddetçe mümkün olabilir. Küba'nın içteki hakim üretim ilişkileri, yani geniş ölçekli mo-

dern şeker üretimi dahilindekiler, Küba'nın dış üretim ilişkileri tarafından var edilmişti ve ona dayanmaktaydı. Küba'nın dünya pazarının tabii bir parçası oluşu bir üretim ilişkisiydi, ve bu ilişkiden kopulmadan, Küba'nın üretici güçlerinin bütünü, özellikle de Küba'yı dönüştürme yeteneği, hatta herhangi bir iş bulabilme imkanı, üretimin mevcut uluslararası örgütlenmesi tarafından baltalanan emekçi halkın etmsil ettiği üretici gücün özgürleşmesi mümkün değildir.

Şekerde kapitalizm geliştikçe, ekonominin geriye kalan bölümü de bir o kadar dışa dönük hal aldı, yani çeşitli sektörler birbirleri yerine yabancı sermayeye bağlanmaya başladı. Toprak, emek ve diğer kaynaklar ne kadar çok şekerde yoğunlaştırıldıysa, Küba ekonomisinin diğer sektörlerine, özellikle de iç tüketime yönelik gıda üretiminden de bir o kadar esirgendi, dolayısıyla giderek derinleşen bir kısır döngü içinde, ülke daha çok ithal etmek zorunda kaldı. Şeker endüstrisinin dayandığı girdilerin kendisi -kimyevi maddeler, makineler, nakliye malları vb.- zaten ithal edilmekteydi. Kapitalizmin birleşik bir ulusal pazarla tarım ve sanayinin ahenkli gelişmesi temelinde ortaya çıktığı emperyalist ülkelerin tersine Küba'da kapitalizmin ilerlemesi, ekonomisini eklemsizleştirdi. Bu eklemsizlik, hem Küba'nın bağımlılığında kaynaklanıyor hem de onu derinleştiriyordu, ayrıca hem bir üretim ilişkisi hem de Küba'nın emekçi halkını zincire vuran bir pranga işlevini görüyordu.

İkincisi, emperyalist yatırımlar şekerde kapitalizmin gelişmesini gerçekten de hızlandırmıştır, ama bütünsel etkisi çelişkili olmuştur. Şeker kamışı endüstrisinin, ve daha az ölçüde bütün endüstrisinin gelişmesi, Küba'ya (yaygın ücret köleliği dahil) bazı yönleriyle yüksek derecede bir kapitalizm getirerek, ülkeyi parasal ölçüyle kişi başına üretim açısından 1959'da Latin Amerika'nın en ileri ülkeleri arasına soktu.(43) Ama kârlılığı, kölecilik ve yarı-feodalizmin birçok geri kalıntısının üzerinde yükseliyordu. Lenin'in, tarımda kapitalizmin gelişmesine ilişkin incelemesinde işaret etmiş olduğu gibi, en büyük çiftlikler, sermaye-yoğunluklu çiftçilik ve verimlilik açısından çoğu zaman en ileri olanlar değildir. (44) Kastro'nun devriminden önce Küba'daki çeşitli ölçüdeki çiftliklerde ekili toprak miktarı hakkında yapılan bir araştırma, bunun bazı yönlerini yansıtmaktadır, zira, küçük çiftlikler dağ yamaçlarında, en büyükleri ise düzlüklerde olduğu halde, genelde çiftlik ne kadar büyükse kullanımında olan arazisinin yüzdesi de o kadar küçüktü (45) Bunun sebebi, latifundiaların, kârlı olabilmeleri için, toprağı, sadece kendi ellerinde kalsın diye değil, aynı zamanda latifundia sahipleri için çalışmak zorunda kalsınlar diye köylülerden esirgeyerek, tekelleştirme zorunda olmasıdır, o an için toprağı otlaktan başka bir amaçla kullanabilecek yeterli sermayeye sahip olmasalar dahi. Büyük şeker latifundiaları bazı önemli yönleriyle kapitalist olmakla birlikte, Küba tarımının, kapitalist açıdan dahi en ileri sektörü değildi, ve bütün ekonomik ve siyasi güçlerini, geri, küçük-çaplı *minifundia* ve *conuco*'ları muhafaza etmek ve tüm diğer üretimi kendilerine tabi kılmak için kullanıyorlardı. Toparlar-sak, Kastro ve onun savunucularının ileri sürdüğü gibi, şeker üretiminin kapitalistleştirilmesinin kırsal nüfusun proleterleşmesine ve kapitalizmin gelişmesine yolaçtığı doğru idi.

Ama bu, sorunun sadece bir yanıdır. Sözkonusu kapitalizm, geri üretim biçimlerinin muhafaza edilmesiyle sıkı sıkıya bağlı, yabancı sermayeye tabi, dolayısıyla üretici güçlerin bütünsel ve uyumlu gelişmesini engelleyen bir kapitalizmi temsil ediyordu. Şeker kamışının hükmedici konumunun içerdiği üretim ilişkileri -bağımlılık, eklemsizlik ve süregelen gerilik- Küba'nın emekçi halkı üzerinde, şeker kökünden sökülüp atılmadan parçalanması mümkün olmayan zincirleri teşkil ediyordu. Şeker, devrimin hem demokratik hem de ulusal yönünün hedefi haline gelmişti. Ama Kastro ve takipçileri için, hem şeker hem de mevcut üretim ilişkilerine dayanılması, aynı madalyonun, emperyalizmin onları satın almak için kullandığı madalyonun, iki yüzüydü.

Kastro'dan aktardığımız alıntıların özlü bir şekilde gösterdiği gibi, mevcut seçenekler şunlardı: ya şeker kamışı yetiştirilecekti, ya da toprak dağıtılacaktı. Küba'nın kurtuluşu açısından, ekonominin üretici güçlerinin seviyesi en ileri olan -şeker kamışı- sektörü, adanın ekonomisinin bütünsel, bağımsız gelişimi için aynı zamanda en zararlısıydı ve aslında ülkenin ekonomik gelişme potansiyelini zincire vuruyordu. Yine aynı bakış açısından, üretici güçlerin en geri sektörü -küçük köylü ekonomisi- bazı canalcı potansiyel ekonomik avantajlar sunmaktaydı, zira hem emperyalist sermayeye daha az bağımlı olan ihracat ürünlerini, hem de en önemlisi, halkı beslemenin yollarını ve mevcut tüm üretim ilişkileri parçalanır parçalanmaz bağımsız bir ekonomi inşa etmenin yegâne temelini barındırıyordu.

Küba'ya has gıda ürünleri, kök, pirinç ve fasulye, çok daha emek yoğunlukludur ve şeker kamışından daha az sermaye girdisi gerektirir. Küba'daki (ya da dünyanın birçok yerindeki) üretici güçlerin gelişmesinin bugünkü seviyesinde, bu ürünlerin bazıları, geniş çaplı, yüksek derecede merkezileşmiş ve bürokratik bir şekilde yönetilen işletmeler için daha müsait olan örneğin şeker gibi diğer ürünler kadar kolaylıkla makinalaştırılmamaktadır. Böylesi ürünler sadece onlar üzerinde çalışanların bilgi ve insiyatifine dayanarak başarıyla yetiştirilebilir. Bu, ne tarımda özel mülkiyeti ebediyen kutsallaştırmak demektir, ne de çeşitli seviyelerde kolektifleşmenin hızla tamamlanmasını ve üretici güçlerin seviyesinde de aynı şekilde hızlı bir ilerlemeyi dışalar.

Latifundiaların dağıtılması, şeker kamışı tarlalarının yakılması (dolayısıyla toprağın yeni ürünler için düzenlenmesi), ve tarım işçisi olarak çalışanların birçoğunu küçük çaplı üretime ve hiçbir zaman kesiri bir şekilde kopmamış oldukları toprağa geri dönmelerini sağlanmasının, küçük-çaplı üretim aşamasından geçilmesini gerektireceği ve tarımda belirli bir kapitalist gelişmeye yol açacağı doğrudur. Fakat eski sistemin parçalanması, Çin'de yaptığı gibi, sosyalizme kapıyı daha geniş açar, çünkü bu kolektifleşme ve ülkenin sosyalist gelişmesi için gerekli olan iktisadi ve siyasi temeli sağlar. (46)

Kilit sorun kime dayanılacağı sorundur. Kırsal alandaki ücretli emek oranının Küba'dan çok daha düşük olduğu Çin'de, eski üretim ilişkilerini parçalamak, üretici güçleri (bilhassa insanları) özgürleştirmek, ulusal-demokratik ve sosyalist devrimin bütünü boyunca üretim ilişkilerini devrimcileştirmeyi sürdürmek için, kırlarda en çok sö-

mürülenlere, yoksul ve topraksız köylülere dayanmak mümkün olmuştu.

Küba'nın kırlarında latifundialar tarafından geri tutulan güçlerin birçoğunu, gelecekte sosyalizme geçişe karşı farklı derecelerde direnecek olan zengin köylüler ve kapitalist çiftçiler olarak değerlendirmek gerekmele birlikte, çıkarları en köklü devrimde yatan yoksul ve topraksız köylülerin, ayrıca proleterlerin sayısı çok daha fazlaydı. Bu insanlar, ne devrimci savaş sırasında ne de ülkenin ekonomik inşasında ayaklandırılmamış, örgütlenmemiş, onlara dayanılmamıştı. Bunun yerine Küba, ithal edilen ve ithalata bağımlı makinalara ve diğer girdilere, Sovyet bloğundan tarım uzmanlarına ve iktisatlara, veeğittikleri Küba'lı revizyonistlere dayanmış, ve genelde, geniş-ölçekli üretim, yüksek derecede bir makinalaşma, ve devlet mülkiyeti, sanki kendi başlarına devrimci bir şeymiş gibi davranmışlardır.

Koyuldukları yolu haklı çıkarmak için, Küba devriminin ideologları sık sık Küba ile Mao Zedung'un Çin'i arasındaki maddi farklılıkları vurgulamaktadırlar. Farklılıklar elbette büyük ve önemlidir, fakat bu, benzerlikler için çok daha geçerlidir. Küba, Çin gibi feodal geçmişe sahip olmamakla birlikte, yine de Küba'da kapitalizmin örgütlenişi, bir dereceye kadar, kapitalizm öncesi üretim biçimleri sonucu ortaya çıkan ve varlığını inatçı bir şekilde sürdüren ilişkilerin üzerinde yükselmişti. İkincisi, Mao'nun vurguladığı nokta, yani Çin'de gelişmekte olan kapitalizmin Çin sermayesinin gelişmesi değil Çin'deki yabancı sermayenin gelişmesi olduğu (47), sözkonusu kapitalizm Çin'dekinden daha gelişmiş olsa dahi, Küba için de aynı ölçüde geçerlidir. Mao Çin hakkında şöyle der: "... Toprakağaları sınıfı ile komprador sınıfı tamamen uluslararası burjuvazinin bir parçasıdır ve varlığı ve gelişmesi emperyalizme bağlıdır." (48) Doğal (yerel olarak kendi kendine yeterli) ekonominin Çin'dekinden daha zayıf, meta üretiminin (satış için üretim) ise daha yaygın olduğu Küba'da, hem latifundia sahipleri, hem de ister Kübalı isterse yabancı mülkiyetli olsun isterse yabancı mülkiyetli olsun sanayideki büyük burjuvazi, sermayenin uluslararası işleyiş kanalları vasıtasıyla, sermayenin metaya (şeker), metanın da sermayeye (ücretler ve maddi girdiler) sürekli dönüştürülmesine çok daha bağımlıydılar. Bu anlamda, kapitalist bir tarzda geliştirilmiş olan şeker sektörü, Küba ekonomisinin emperyalizme en bağlı olduğu, "uluslararası burjuvazinin bir parçası" olduğu noktadır, ve bağımsız ekonomik gelişmenin bir unsuru değildir. Bundan da öte, tarımın -gıda ürünlerinin yetiştirilmesi gibi- devrimci bir hükümet tarafından en önemli olarak değerlendirilebilecek alanlarında, üretici güçlerin seviyesi oldukça düşüktü ve Küba'yı "ileri" gibi gösteren şeylerin bazılarını sökülüp parçalamak ve kaynakları yeniden paylaşımına, önceliğin bu alana verilmesi gerekirdi.

Tarım devrimini es geçme şeklindeki Küba tecrübesi, Mao'nun yeni demokratik devrim çizgisinin Çin'den daha gelişmiş olan ülkelerde dahi, doğruluğunu ve temel uygulanabilirliğini teyid etmektedir. Genel olarak, ezilen ülkelerde devrim uzun süreli halk savaşını biçimini alacaktır, ki bunun kendisi tarım devriminin hayata geçirilmesine ve köylülerin proletarya partisinin önderliği altında devrimci siyasi iktidar icra ettiği devrimci üs-

alanları inşa edilmesine sıkı sıkıya bağlıdır.

Küba'da, Kastro'nun silahlı mücadelesi nüfusun ezici çoğunluğunun yaşadığı kırlarda yer almasına rağmen, Sierra Maestra dağları, şehirli aktörlerin kendi piyeslerini oldukça tali durumdaki destekleyici bir yerel kadroyla sahneledikleri bir alandı. Düzlüklerdeki emekçi halk, aynı zamanda şehirdekiler, Kastro'nun senaryosunda en iyi ifadeyle birer figürandılar -kırlarda proletaryanın önderliğinde uzun süreli bir halk savaşı olmadığına göre, onlar için yapacak başka ne vardı ki? Batista hükümeti karşısında elde ettikleri ani ve nispeten ucuza mal olan zaferden dolayı Kastro'nun güçlerinin "şanslı" olduğu söylenbilir, ancak ülkede herhangi bir gerçek devrimci ekonomik, sosyal ve siyasi dönüşüm gerçekleştirme açısından, mevcut durum belirli dezavantajlar içeriyordu: ezilenlerin büyük bir çoğunluğu ayaklandırılmamış, silahlandırılmamış, örgütlenmemiş, siyasi ve ideolojik olarak eğitilmemişti. Elbette, Kastro'nun güçleri için, iktidarın bu şekilde ele geçirilmesi, iktidarı ele geçirdikten sonra onunla ne yapacakları ile tamamen uyum içindeydi.

Mao için, ulusal-demokratik devrimin canalcı noktası, "toprak işleyenindir" politikasının rehberliğindeki tarım devrimi idi. Küba'lılar, latifundiaları millileştirme politikalarını her zaman övmüş, ve bunun, toprağı dağıtma şeklindeki Çin politikasından daha devrimci olduğunu ileri sürmüşlerdir, çünkü, Kübalıların iddiasına göre, bu şekilde kendileri özel mülkiyetin büyük bir bölümünü bir çırpıda ortadan kaldıracaklar, Mao'nun Çin'de tarımdaki mülkiyet, tedricen devlet mülkiyetine geçme şeklindeki uzun vadeli hedef açısından, devrimden on yıllarca sonra dahi köylü kooperatifleri mülkiyetinden öte ilerletilememişti. En çok sömürülen ve ezilenler, üzerinde kölece çalıştırıldıkları toprağı el koymadan, kendilerini başka nasıl özgürleştirebilir ve ülkenin, yarı-feodal ve emperyalizme bağımlı üretim ilişkilerinden ve bu temelde ortaya çıkan diğer gerici ilişkilerden kurtulmasına başka nasıl yardımcı olabilirlerdi ki? Sosyalizmin siyasi ve ekonomik şartları başka nasıl ortaya çıkabilirdi ki?

Çin'de, toprağı el konup dağıtılması, Komünist Parti'nin önderliği altında köylülerin silahlı siyasi iktidarı temelinde oluşturulan kızıl üs alanlarında ilkin aşamalı bir şekilde ve bazen tadil edilmiş bir biçimde (şartlara uyarlanarak) gerçekleştirildi. Siyasi iktidarın ülke çapında ele geçirilmesinden sonra, Mao'nun çizgisi takip edilerek, kırlarda muazzam bir köylü fırtınası dizginlerinden boşandırılmış, köylü komiteleri, toprağı, kadınlar ve çocuklar, topraksız köylüler, kırsal alanlardaki ücretli emekçiler ve küçük köylüler de dahil her köylüye tek tek ve eşit miktarda dağıtmıştı. Amaç, üretici güçleri toprak ağalarının zincirlerinden en kapsamlı bir şekilde özgürleştirmek, ve ataerkil yönetimi, yani erkek "aile reisinin" hakimiyetini de içeren üst yapıdaki tüm feodal kalınlara darbe indirmektir (49) (ki bu, Küba'da, toprağın dağıtıldığı durumlarda dahi özenle muhafaza edildi).

Dolayısıyla Çin'de, sosyalizmin hem objektif hem de subjektif şartlarını tamamlamak için, toprak devrimi şarttı. Çin'li köylüler, proletarya partisinin önderliği altında kırlarda hakimiyetlerini tesis etmiş olduklarından, çok yüksek oranda bir makinalaşma başarılmadan önce dahi, kolektif emek ve kolektif

mülkiyet seviyelerini hızla fakat adım adım yükseltme sürecine başlayabilmişlerdi. Mao'nun vurguladığı gibi, böylesi politikalar, proletaryanın köylülükle sıkı bir ittifak kurmasını, özellikle yoksul köylülere dayanmasını, ve gerek proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden önce gerekse de sonra, eski toplumun temsilcilerine karşı mücadelede onlara önderlik etmesini sağladı. Mao'nun Yeni Demokrasi kavramı, geri Çin'in, kendi ileri sosyalist devriminin şartlarını hazırlamasını mümkün kılan teorik ve pratik metodu.

Peki ya Küba'nın millileştirmede tarım arazisi ve kurduğu tarımsal kooperatifler? Küba hükümetinin kurduğu kooperatifler, birçok köylü açısından sadece topraklarının ellerinden alınmasının bir yoluydu, zira toprakları devlet çiftliklerine dahil edilirken köylülerin bu meselede fazla söz hakkı yoktu, ve toprakların bir bölümü de şeker kamışına ayrıldı. Bunun yanı sıra, nerdeyse yirmi yıl boyunca, özel toprak sahiplerinin kolektifleşme yoluyla daha yüksek mülkiyet seviyelerine geçmesine önderlik etmek için çok az çaba sarfedildi (genellikle daha çok mülk sahibi olanlar yerine kırlarda en çok sömürülenlere dayanılmadan, bunun gerçekleştirilmesi de zaten mümkün değildi). Bunun yerine, tarımda kapitalizmin gelişmesine has belirli bir kutuplaşma oldu, özel çiftçiler, sayıları azalıp daha da zenginleşirken, bazıları da ücret kölelerine dönüştü. Kooperatiflerin sayısında son on yıldaki artışın üretim ilişkileri açısından bir ilerlemeyi temsil ettiği söylenemez, zira iktisadi örgütler olarak örgütleniş tarzları ve amaçları, bir zamanlar Çin'de dendiği gibi, "sosyalist çiftçiler" yaratmak değil, Küba'nın bürokrat-komprador devlet kapitalistlerinin çıkarları ile farklı derecelerde uyum ve çatışma içine giren küçük çaplı bir kapitalizm yaratmaktır.

Son on yılda, aile çiftçiliği ve kooperatifler varlıklarını sürdürmüş, hatta Küba tarımında artan derecede önemli bir rol oynamışlardır. Bunlar, sermaye yoğunluklu metodların bilhassa Küba'da gerekmediği kahve üretiminde özellikle canalıcı bir rol oynamaktadırlar. Özel mülkiyetin varlığı nedeniyle, aile fertlerinin, özellikle kadınların emeği ödenmediğinden dolayı kârlı bir şekilde yetiştirilebilen bütün üretimine de hakimdirler. (50) Ayrıca, gıda ürünleri ve hayvan (örneğin domuz) yetiştirmekle uğraşan çok sayıda özel köylü de vardır. 1970'lerin ortalarına kadar, Küba hükümeti, tıpkı Kastro'nun devriminden önce olduğu gibi, bu aileleri, fertlerini büyük latifundialara çalışmaya yollamaları için zorlamak amacıyla, özel sektör çiftçilerinin ürünlerine ödenen fiyatı ve şeker çiftliklerinin devraldığı topraklara ödenen kirayı çok düşük tuttu. (54)

Şeker üretiminin makinalaşması bu tür emeğe olan ihtiyacı bir ölçüde azalttı, bu politikalar zamanla değiştirildi, ancak 1986'da, döviz krizinden ötürü tarım girdisi sıkıntısı ile yüz yüze kalan Küba hükümeti, özel sektör çiftçilerinin ürettikleri gıda maddelerini devletin belirlediğinden daha yüksek fiyata satabildikleri serbest halk pazarlarının ortadan kaldırılmasına yol açan bir başka "devrimci taarruz" başlattı. Amaç, elbette, gıda ürünleri çiftçiliğindeki gelişme pahasına, kaynakları yeniden şekere kanallandırmektir. Bu, yabancı sermayenin aracısı durumundaki devlet mülkiyetli şeker plantasyonları vasıtasıyla kuşattığı ve kendisine tabi kıldığı şart-

larda gelişen yerli kapitalizmin bir örneğidir. Kastro'da illa olumlu bir şey görmeye yeminli olan bazıları, Küba'da hiç değilse en azından feodalizmin kalıntılarının ortadan kaldırılmış olduğunu ileri sürmüşlerdir. Ama bu bile tek taraflı bir yargıdır. Tarımda kapitalizmin gelişmesinin farklı yolları hakkındaki tahlillerinde, Lenin, Prusya yolu adını verdiği gelişme yolunu tarif eder: burada tarımdaki kapitalizm, eski çiftlikleri muhafaza etme ve toprak sahiplerini kırsal kapitalistlere dönüştürme temelinde gelişir, ki bu tarımın bütünsel ekonomik gelişmesine mani olur. (52) İlerde göreceğimiz gibi, daha makinalaşmış olması anlamında, Küba ekonomisi gelişmiştir, ama hızı ve nitel gelişimi, gerçek sosyalist devrime önyak olan Yeni Demokratik Devrimin mümkün kılacağı seviyeye kıyasla zincire vurulmuştur.

Bir zamanlar toprak ağalarının işgal ettiği koltuklara bugün hükümet yöneticilerinin kurulduğu, ve kölecilik ve yarı-feodalizm döneminden miras kalan (beyazla siyah, erkekle kadın, ve çeşitli sınıflar arasındaki ilişkiler de dahil) diğer sosyal ilişkilerde fazla bir değişikliğin gerçekleşmediği Küba'nın devlet çiftliklerinde, bugün belirli oranda Prusya-vari feodal kalıntılar mevcuttur. Kastro hükümetinin latifundia ve şeker fabrikalarını kamulaştırması, birçok şeker kamışı latifundiası ve fabrikasının hükümet tarafından devralındığı Dominik Cumhuriyeti'nde meydana gelen den fazla bir değişiklik getirmemiştir.

Kastro'nun Küba'sında, kırsal alanlarda çalışan nüfusun büyük çoğunluğu, kapitalizmin kitleleri topraklarından koparıp ücret kölelerine dönüştürerek toplumsallaştırdığı anlamında toplumsallaştırılmıştır, ama üretim araçlarının mülkiyeti sadece millileştirilmiştir (hükümet tarafından el konmuştur), toplumsallaştırılmamıştır (bir bütün olarak toplum tarafından el konmamıştır). Toprak, fabrikalar, ve diğer herşey kitlelerin çıkarlarına düşman, Küba'nın gerçek sahipleri emperyalist sermayeye vermek üzere emekçi halkın ürettiği artığa el koyan bir hükümetin elindedir. Bu anlamda mülkiyet ilişkilerinde herhangi bir devrim olmamıştır. Küba'da üretici güçlerin gelişmiş olması, oradaki devrim için hem avantajlar hem de dezavantajlar sunmaktadır, fakat bu -ondokuzuncu yüzyılın sonlarında Küba'daki şeker fabrikalarında kapitalizmin hızla ilerleyişi ile kölelerin ücret kölelerine dönüşmeye başlaması nasıl ki emekçileri kurtuluşu başlatmadıysa- kendi başına emekçilerin kurtuluşu anlamına gelmez, ne de ülkenin kurtuluşunu biraz daha yakınlaştırmış olur.

(Devamı gelecek sayıda)

Dipnotlar

1. Cristobal Kay, "Küba Tarımında İktisadi Reformlar ve Kolektifleşme", *Third World Quarterly* (Londra), Temmuz 1988.
2. "Cuba Admits the Thin Edge of a Capitalist Wedge", *Guardian* Haftalık Sayı (Londra), 19 Şubat 1989.
3. age.
4. *Economist Intelligence Unit Country Report: Cuba, No. 4 1988* (Londra), s. 13.
5. *Politbüro toplantısının Açıklaması*, Latin America Weekly Report on the Caribbean'da aktarıyor (Londra)-3 Kasım 1988.
6. "M. Fidel Kastro'nun Yeni Yalınlığı", *Le Monde Diplomatique* (Paris), Nisan 1989.
7. *Latin American Regional Reports: Caribbean* (Londra), 19 Ocak 1989.
8. High Thomas, *Cuba, or the Pursuit of Freedom* (Küba, ya da Özgürlük Arayışı) (Londra: Eyre and Spottis-Woode, 1971), s. 169, 1532-1533.

9. Peter Marshall, *Cuba ?ibre* (Özgür Küba) (Londra: Victor Gollancz, 1987), s. 20.
10. Bakınız, Kastro'nun "26 Temmuz Hareketi'nin Program Manifestosu", aktarmayı yapan kaynak *Cuban Revolution* (New York: Anchor, 1972), editörler, Rolando E. Bonachea ve Nelson P. Valdes.
11. Tad Szule, *Fidel Castro: A Critical Portrait* (Hodder ve Stoughton: Hutehison Ltd. 1987), s. 469.
12. 18. age
13. Guevara'dan Rene Ramos Latuora, aktarmayı yapan kaynak, Carlos Franqui, *Fidel: A Familiar Portrait*, Londra: Cape, 1984), Ek: s. 248.
14. Szule, s. 662.
15. Karl Marks, *Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, 1848-1850, Seçme Eserler*, (Moskova: Progress-Yaynevi, 1965). Cilt 1. s. 282.
16. Bakınız, "Guevara, Debray ve Silahlı Revizyonizm", Lenny Wolf, *Revolution* (Chicago) Kış/Bahar 1985.
17. Szule, s. 583.
18. Carmelo Mesa-Lago, *The Economy of Socialist Cuba*.
19. Susan Schroder, *Cuba: A Handbook of Historical Statistics* (Küba: Tarihî İstatistikler El Kitabı).
20. age. s. 247.
21. Francisco Lopez Sagrera, *Cuba: Capitalismo Dependiente y Subdesarrollo (1510-1959)*.
22. Marcos Winocur, *Las Clases Ovoida das de la Revolución Cubana* (Küba Devriminin Unutulan Sınıfları) (Barcelona: Grijalbo, 1979), s. 74.
23. age, s. 121. Ayrıca bakınız Lopez Segrera, s. 379.
24. Brian H. Pollitt, "Towards the Socialist Transformation of Cuban Agriculture" (Küba Tarımının Sosyalist Dönüşümüne Doğru), aktarmayı yapan kaynak, *Rural Development in the Caribbean*
25. Bakınız Pollitt, s. 156-161. Bu rakamları, "ödenmeyen aile emeği" (babaları veya diğer akrabaları için ücretsiz çalışan erkekleri) "ücret emeği" kategorisinden çıkarıp, "çiftçiler" kategorisine dahil ederek düzelttim. Pollitt'in belirttiği gibi, 1953 Küba Nüfus Sayımı rakamları çoğu durumlarda kadın ve çocukların emeğini hesaba katmamaktadır. Bu rakamlar için yine Lopez Segrera'ya bakınız. s. 365.
26. Winocur, s. 103-110.
27. Thomas, s. 1159.
28. Adelfo Martin Barrios, "Historia Política de los Campesinos Cubanos" (Küba Köylülerinin Siyasi Tarihi) bakınız Pablo Gonzales Casanova, koordinatör, *Historia Política de los Campesinos Latinomericanos*, (Meksiko, D.F.: 1984), s. 63. Ayrıca bakınız, Lopez Segrera, s. 369-370.
29. Schroder, s. 166.
30. Aslında bazı ülkelerde şeker kamışı tarlaları aşağı yukarı her beş senede bir yeni ekime hazırlanmak için yakılır, ama bu teknik Küba'da daha az kullanılmaktadır.
31. Pollitt, s. 161.
32. Lee Lockwood, *Castro's Cuba, Cuba's Fidel* (Kastro'nun Küba'sı, Küba'nın Fidel'i) (New York: Vintage Books, 1969), s. 96.
33. Rene Dumont, "Kopuşun Eleştirisi", aktarmayı yapan kaynak, Maurice Lemoine, ed., *Cuba: 30 Ans de Revolution* (Paris: Autrement, 1989), s. 53.
34. Küba Devlet ve Bakanlar Konseyi Başkan Yardımcısı Carlos Rafael Rodrigues'le yapılan bir röportajdan alınma, aktarmayı yapan kaynak, Media Benjamin, Joseph Collins ve Micheal Scott, *No Free Lunch: Food and Revolution in Cuba Today*, (Bedava Yemek Yok: Günümüz Küba'sında Yiyecek Devrim) (San Francisco Institute For Food and Development Policy, 1984).
35. Raymond Lotta, *America In Decline* (Amerika Çöküşte) (Chicago: Banner Yayinevi, 1984), s. 107.
36. Rene Dumont, *Cuba: es Socialist?* (Küba: Sosyalist mi?) (Venezuela: Tiempo Nuevo, 1970), s. 119.
37. Mesa-Lago, s. 8.
38. V. I. Lenin, "Tarımda Kapitalizm", *Toplu Eserler* (Moskova: Progress Yayinevi, 1961), Cilt 4, s. 119-131.
39. Pollitt, s. 158.
40. Mao Zedung, "Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi", Cilt 2, s. 359.
41. "Yeni Demokrasi Üzerine", *Seçme Eserler* Cilt 2, s. 400.
42. Mao Zedung, "Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili", Cilt 1, s. 11.
43. Mao Zedung, "Çinkang Dağlarındaki Mücadele" Cilt 1, s. 83. (dipnot 20).
44. Bakınız Jean Stubbs, "Tütün Çiftçiliğinde Cinsiyet Meseleleri", aktarmayı yapan kaynak Andrew Zimbalist, ed., *Cuba's Socialist Economy Towards the 1990's* (1990'lara Doğru Küba'nın Sosyalist Ekonomisi) (Boulder ve Londra: Lynne Reiner Yayinevi, 1987), s. 43-65. Ancak Stubbs, bu sonucu çıkarmıyor.
45. Susan Eckstein, "Özel ve Devlet Sektörü Tarım Üretimi Üzerindeki İç ve Uluslararası Sınırlamalar", *Cuban Studies*, 23:2, Yaz 1983, (Pittsburg)
46. V. I. Lenin, "Rusyada Kapitalizmin Gelişmesi", Cilt 3, s. 32-33. Ayrıca bakınız, "Sosyal Demokrasinin Tarım Programı", Cilt 13, s. 238-247. (5. ve 6. bölümler). □

Mevcut Kadın Hareketi Ve Aileye Dair

M. ORUÇOĞLU

Artı ile eksi, entegral ile difransiyel, iyi ile kötü, güzel ile çirkin, erkeklilik ile dişilik vb. zıtların birliğidir. Zıtların bu birliği var olduğu müddetçe aralarındaki mücadele de varolacaktır. Erkeklilik ile dişilik, kadın ile erkek, yani iki cins arasındaki mücadelenin, sınıfsız toplumlarda, yani göğün kıyısındaki güneş ülkesinde ortadan kalkacağını söyleyebilir miyiz? Ama sınıflı toplumlarda, sınıflar gerçekliğinden kaynaklanan eşitsizlik durumu, yani kadının ücretli ve cinsel köleliği söz konusuudur. Bu, tarihin artık getirip çözümünü insanlığa dayattığı ağır bir problemdir. Büyük fabrikada burjuvazinin, küçük fabrikada (evde) ise erkeğin baskısı altında olan ama her iki fabrikada da, burjuvazi yani büyük fabrikanın sahibi tarafından sömürülen kadın, emekçiler emekçisidir ve proletaryadan çok daha güç durumdadır.

Erkeğin kadın üzerindeki baskısı, sınıf baskısından önce tarih sahnesine çıkmış olmasına rağmen, cinsel kölelik, sınıf köleliğinin bir ürünü bir parçasıdır. Demokratik kadın hareketi bu gerçeği kavramak zorundadır. Zaten bu gerçeği kavrayamadığı için bugün iflasını ve şaşkınlığını yaşıyor. Yüz yıl önce o, asgari ve azami programını, düzen sınırları içinde kalan ve düzen tarafından tanımayan demokratik kadın haklarının kazanılması mücadelesiyle sınırladı. Bu süreçte demokratik kadın hareketi gerçekten canlı ve kitleseldi. Çünkü somut demokratik mevziler için, eşitsizlik ve kölelik yasalarına karşı mücadele ediyordu. Bu hakları elde edince asgari ve azami programı da bitti. Bu bitiş, iflasın ve şaşkınlığın başlangıcıydı. Şimdi ne olacaktı? Kadın kitlelerini hangi talepler etrafında kime karşı seferber edeceklerdi. Hareket, bu sorulara cevap veremiyor, küçülüyor, kendi içinde bloklara ayrılıyor.

Bloklaşan ve genellikle varlıklı sınıflardan gelen kesim, yine reformist, parlamenter, kendiliğindenci, liberal bir çizgide kalarak "erkek baskısına karşı" mücadeleyi, umutsuz ve demoralize bir ikilem içinde sürdürmeye çalışıyordu. Genellikle orta sınıflardan gelen ve "radikal feministler" olarak adlandırılan bir başka blok, fanatik erkek düşmanlığından "kadın devleti" kurma fikrine varıyordu. Lezbiyenleri de içine alan bu blokun tabanında, gerçekten erkek baskısından bunalan kadımlar yerliyordu. Üretici güçlerin geri olduğu ülkelerde ataerkil baskı, ortaçağ ve din tarafından meşrulaştırılır. Ekonomik bağımsızlığını henüz kazanmamış ve yeterince aydınlanmamış kadın, meşrulaştırılan bu baskıya, nisbeten daha kolay boyun eğer. Ama ileri kapitalist ülkelerde durum farklıdır. Ekonomik ve sosyal bağımsızlığını belirli ölçüde kazanmış ve aydınlanmış kadın, ataerkil baskı karşısında alabilirdiğine asidir. Sorunu lezbiyenliğe, erkek düşmanlığına, "kadın devleti"ne vardiye kadar... küçük burjuvaziden ve işçi sınıfından gelen ve kendilerini "sosyalist feministler" olarak adlandıran bir diğer blok, mevcut çıkmazı, sınıflar ve sınıf mücadelesi gerçeğine yönelerek aşmak istiyordu. Ama bunların da küçük burjuva hümanist, pasifist ruhu, sınıf mücadelesinin devrimci ruhuyla bir türlü barışmak istemiyordu.

Sınıflar ve sınıf mücadelesi gerçeğini kavrayamayan ileri kapitalist ülkelerin burjuva demokratik kadın hareketi, geri ülkelerin anti-faşist, anti-emperyalist militan kadın hareketine seyirci kalıyor. Birinciler, ikincilerin devrimci ruhuna kuşkuyla bakıyor. bu ruhla aşılardan korkuyor. Az iş değil. Bugün İsrail'e karşı yürütülen İntifadanın gücünü çocuklarla kadınlar oluşturuyor. Eritre'de ve El Salvador'da, silahlı harekete kadınların kitlesel katılımı şaşkınlık yaratıyor. Onlar, Filipinlerde yeni Halk Ordusu'nun en gözüpük savaşçıları olarak ortaya çıkıyor. İran Devriminde kadınların gücünü tüm ilerici dünya taktikle karşıladı. Bu durum ileri ülkelerin kadın hareketini pek fazla etkilemiyor.

Sınıf mücadelesi, haksız baskının her türüne karşı amansız bir dikiştir. Sadece sınıf baskısını gündeme getirmez, aynı zamanda her türlü haksız baskının ipliğini pazara çıkarır. Kadın sınıf mücadelesine katıldığı ölçüde özgürleşir. Kendi üzerindeki ataerkil baskıyı göremeyen bir kadın, sınıf mücadelesi deryasına atılınca aydınlanır, bu baskıyı da görür. Tarihte kadın hareketinin, sınıf mücadelesinin en güçlü olduğu dönemlerde, canlanıp güç toplamasının, mücadeleye dalgalar halinde katılarak önemli demokratik mevziler kazanmasının nedeni budur.

Bugünkü toplumda sadece kadın değil -kadın kadar olmamakla birlikte- erkek de cinsel baskı altındadır. Mülkiyetin en eski kalesi olan bugünkü kutsal aile ve bunun hukuku, insanoglunun en katı, en güçlü hapishanesidir. Eşler, bu eski hapishanenin katı hukuk kuralları içinde tarihin birer müebbedlik kader kurbanı gibidirler. Bu hapishanede herkes, erkeğe baş gardiyan diyor. Bu doğrudur. Ama en az bunun kadar bir başka gerçek daha vardır ki, oda tüm baş gardiyanlar gibi erkeğin de özünde bir mahpus olmasıdır. Düzen, köklü gelenekler ve tüm top-

lum, Murtazalar murtazası gibi bu hapishaneyi denetlemekte, bir büyük gözaltında tutmaktadır. Eşlerin resmi ya da gayri resmi bir nikahla gerçekleştirilen birililiği, ya da birbirlerine mecbur ve mahkumiyetliği, tüm Murtaza topluma ilan edilmiş pembe bir belge olarak düzenin nezaret tahtasına yapıştırılmıştır. Kuşkusuz eşlerden birisinin düzenini iznini alarak, yine onun nezaretinde, kendi başgardiyandan ayrılma ya da hapishanesini terketme özgürlüğü vardır. Ama bu özgürlük, ayrılan eşe dayatılan yeni bir zorunluluktur aynı zamanda. Yeni bir hapishaneye girme zorunluluğu. Evet, genel durum tam da budur. Öte yandan, kapısına "aile" yazılan küçük mahpushane içinde de, eşler birbirlerini denetlemektedir. Bu, sınıflı toplumun aile içinde gerçekleştirdiği "doğal" otokontroldur. Erkeğin böyle bir mekanizma içinde, cinsel baskı altında olmadığını iddia etmek enayilik olur tabi.

Sınıflı toplum bir büyük hapishanedir. Aile ise bu hapishanenin hücreleri... İnsanın gönlündeki ve bilincindeki doğal, özgür eğilimler, önemli ölçüde bu hapishanelerin ve hücrelerin prangalarına mahkum olur. İnsanoğlu bu toplumsal prangalar mekanizmasıyla şartlanır, mülkiyetin vazgeçilmez görüp de kutsallaştırdığı kurumları savunur duruma düşer. Bunlara yönelen en küçük bir eleştiri karşısında velvileyi koparır.

Üretici güçlerin ve teknolojinin gelişmesi, yoğunlaşma, merkezileşme, toplumsal aydınlanma ve benzeri öğeler, ailenin yavaş yavaş çözümlenmesini, onun katı hukuk kurallarının zorlanarak çatırdamasını beraberinde getiriyor. Düzenin ve başgardiyanın baskısını, denetimini, yargıçlığını ya da hakemliğini yavaş yavaş zayıflatıyor. Toplumsal hayat, mülkiyet duygusuna, geleneklere, tabulara ve kan bağına karşı geliyor. İleri kapitalist ülkelerde ailenin çözümlenmesini tümünden bir çürüme olarak gören anlayışlara karşı çıkmalı, çürüme ile gelişme öğesini birbirinden isabetlice ayırmalı, birini reddederken diğerini desteklemeliyiz. Ailenin mevcut çözümlenmesine en büyük ağıtı kapitalistlerin yaptığını unutmamalıyız. Marksizm bu alanda da, düzenin tüm ideolojilerini ezip geçiyor.

Birlikteliğin biricik altın ilkesi, özgürlük ve açıklıktır. Güçlü bir birliktelik kurmak, onu güzelleştirerek sürdürmek bu ilkeyle mümkün müdür. Çıkar endişeleri, mülkiyet duygusu, aile denilen mülkiyetin kalesinden kaynaklanan problemler, kısacası sınıflı toplum, bu ilkeyi dumura uğrattırıyor. Bu ilkeye hayat hakkı tanımıyor, öldürüyor onu. Kapitalizm, kendinden önceki çağların ütöpik, sırf duyguya dayanan destansı aşkını öldürdü. Bu aşkın ruhunu paranın ayartıcı ruhuyla iğdiş etti. Ferhat'ı maden ocağına Şirin'i ise kerhaneye attı. Kerem'i aşk ateşinde değil, döküm fırını önünde yakıtı, pahalılığa dayanamayan Aslı intihar etti. Mecnun Almanca olmakla kalmadı, Leyla'yı sarışın bir Alman kadınıyla ta yüreğinden vurdu. Ama bu gelişmeye rağmen, geleceğin gerçek büyük birlikteliği ve aşkı, kapitalizmin bağrında, ruşeym halinde, kozasını örüyor.

Devrimci proletaryanın bugün bu sorunları yeterince önemsemediğini, bunlara gereken önemi verdiğini söyleyemeyiz. Bu konuda da en güçlü teoriye sahip olan sınıf, ne yazık ki demokratik kadın örgütlerine ve hareketlerine karşı eleştirel-seyirci tavrını sürdürüyor. Demokratik kadın örgütlerinin ve hareketlerinin gelişmesi, devrimcileşmesi için, üzerine düşen görevleri savsaklıyor. Toplumdaki pederşahi rüzgar o kadar güçlüdür ki, sadece kadınları ve proletaryayı değil, devrimci proletaryayı da, şu veya bu ölçüde etkiliyor. Bugün hem proletarya hem de mevcut kadın hareketi, proletaryanın devrimci teorisini ve ruhunu özümlemeyen bir kadın hareketinin, uzun soluklu parlak geleceklili olamayacağını kavramak zorundadır. Böyle bir hareketten yoksun sınıf mücadelesinin ise, tek bacakla yürümeye mahkum olacağını kavramak zorundadır.■

YAŞAMAK VE SEVMEK ÜSTÜNE

İçli bir ezgi tadında yaşamak istiyorum
-her söylenişte güzelleşen-

Şarap tadında sevilmek
-en iyi bağ bozumlarının ürünü-

Ve sevmek şiircesine...

Yepyeni bir dünya için
Değişmek ve değiştirmek hiç durmadan

Ve usulca ölmek sonra
-Tohuma durmuş çiçek gibi-

İnsan olmanın sevinciyle
Ve sonsuz hüznüyle ardında
Aydınlık bir sabah bırakmanın

Kutsiye Bozoklar, 3 şubat 86

"Temel İç Güdü"ye Kısa Bir Bakış!

Serdar KILIÇ

Evet, bir yandan medya bombardımanlarıyla sürüp gelen ve filmseverleri sarmalayan merak fırtınası, bir yandan sinemacıların "her şeye rağmen görmeye değer" uyarıları, bir yandan da yasaklanıp, serbest bırakılmasıyla yankı uyandıran bir filme göz atıyoruz: Basic Instinct-Temel İçgüdü.

Filmin basit öyküsünün altında yatan; derin bir biçimlendirme, topluma bir yaşam tarzının ufak zerrelere empoze etme ve yaşamdan kopuk soyut mecalara taşımadır. Temel İçgüdü'de oldukça cüretli sevişme sahneleri var, var olmasına karşın film sex filmi değil. Cinayetler de var bol bol, ama cinayet filmi de değil. Ya da lezbiyen ilişkiye rağmen lezbiyenliği konu alan bir film de değil. Elit bir yaşam süren, bunalım fakat güzel ve seksi bir genç kadına tutkuyla bağlanan, psikolojik sorunlar içinde arayışta olan bir polis.

Burjuva basın renkli resimleri ve övgülü tanıtımlarıyla vizyona giren bu film, medyanın kitleler üzerindeki korkunç güdümünü ortaya serdi. Bu sansasyon sarhoşluğuyla filme giden bir çok insan ne paspasına da vasatın altında bir kimliğe sahip olduğunu, daha iyi gördü. Zaten erotik çizgilerle, gerilim konularıyla, nesnelerden uzak, a sosya filmler, resmi sanat piyasasının temel malzemesiydi. Son dönem erotik çizgiler daha kalınlaştırılarak filmlere daha ağırlıkta sokuldu. Kitlelere filmle çekilecek için olmadık propagandası yapıldı. Toplum bilgilendirme işlevini taşıyan medyalar ve bir parçası olarak sinema, sanat yerine sansasyon propagandalarıyla, toplumun zaten düzen tarafından güdüleştirilmiş sanat anlayışını, lağım çukurana doğru yanlış bir şekilde yönlendiriyor. Kuşkusuz bu, resmi devlet politikasının, sanat alanındaki sac ayağıdır. Popüler gerilim öğelerini kullanarak yer yer yaratılan psikolojik takılmalar, bariz bir şekilde sınırdan, sansasyon devlet politikasının, sanat alanındaki sac ayağıdır. Popüler gerilim öğelerini kullanarak yer yer yaratılan psikolojik takılmalar, bariz bir şekilde sınırdan, sansasyon devlet politikasının, sanat alanındaki sac ayağıdır. Popüler gerilim öğelerini kullanarak yer yer yaratılan psikolojik takılmalar, bariz bir şekilde sınırdan, sansasyon devlet politikasının, sanat alanındaki sac ayağıdır.

Sinema "piyasa"sında oldukça yaygınlaştırılan toplumsal yaşamdan uzak, erotik-gerilim filmler, toplumun güdüleşmesine, tüm basın-yayın araçlarıyla birlikte daha da hız kazandırmaktadır. Şüphesiz şunu soracaksınız; cinsel sorunların sinemada işlenmesi tabu mudur? Hayır bizce kesinlikle tabu değildir. Sorunlar bilimsel bir anlayışla incelendiğinde, devletin resmi ve gayri resmi kurum ve kuruluşların yarattığı çarpık şekillenmiş ortaya koyularak, nedenler iyi kavratıldığında, cinsellik filmlerde bir sömürü ya da çekim merkezi olma amacıyla kullanılmadığında tabiki gereklidir. Kaldı ki düzenin yarattığı bunalım kişiliklerin ya da kişiliksizliğin gösterilmesi ve alternatif devrimci kişiliklerin bugünden yaratılması en başta sosyalistlerin görevidir. Bu, yaşamın tüm alanlarında genel bir yetiştirme işlemidir. Yozlaşmanın ve çürümenin dayatıldığı sömürü ve kişiliksizleştirme düzenine boyun eğilmemeli, insiyatifli, kavrayışı güçlü, dönüştürücü insanı yetiştirmeliyiz.

Son olarak Temel İçgüdü'nün yasaklanmasına değinirsek, emperyalist, dejenerer kültür, biryanda sık sıkıya korundurulmuş feodal kültür, parçalanmış şekilsiz kişiliklerin de görüntüsüdür. Toplumda bir yanda verilen emperyalist, dejenerer kültür, biryanda sık sıkıya korundurulmuş feodal kültür, parçalanmış şekilsiz kişiliklerin de görüntüsüdür. Toplumda bir yanda verilen emperyalist, dejenerer kültür, biryanda sık sıkıya korundurulmuş feodal kültür, parçalanmış şekilsiz kişiliklerin de görüntüsüdür. Toplumda bir yanda verilen emperyalist, dejenerer kültür, biryanda sık sıkıya korundurulmuş feodal kültür, parçalanmış şekilsiz kişiliklerin de görüntüsüdür.

Insana yarışı kişiliği ve yaşam biçimini savunup hayata geçirmeyenlerin çifte standardı anlaşılabilir bir şeydir. Devrimci irade ve savaşım ileri kişiliği yaratmıştı ve git gide daha mükemmelini yaratmada örnektir. Her şeyin en yenisini, en ilerisini devrimciler temsil etmektedir/edecektir. Tarih ileriye doğru ilerlerken ona engel olmaya çalışan ya da ayak uyduramayanlar silinip gidecektir. ■

Özgür Üniversite Hakkında Birkaç Not ve Birkaç Soru

Kamuyunda Özgür Üniversite olarak bilinen Hür Darül Fünun, Aralık 92 de İsmail BEŞİKÇİ'nin "Bilimsel Yöntem ve Mücadelem" konulu dersi ile açıldı.

Demokrat, Devrimci, Yurtsever çevrelerde yarattığı merak nedeni ile Özgür Üniversiteyi Tanıtma gereği duyduk.

Özgür Üniversite, 1402'lik öğretim üyeleri, avukatlar, sanatçı ve yazarlardan oluşan 24 kişi ile Amed ve Mezopotamya Kültür Merkezlerinin işbirliği ile kuruldu. Özgür Ekin Derneği çerçevesinde hayata geçirilen üniversitenin yönetim yetkileri tümüyle üniversite yönetim kuruluna ait. Yönetim Kurulu, Dr.Fikret BAY-KAYA, Dr.Cemşit BENDER, Ahmet Kerem ÇEBİ, Dursun ERMiŞ, Hasan GÜL, Dr.Yalçın KÜÇÜK ve Ali YILDIRIM'dan oluşuyor. Yönetim Kurulu Dr. Yalçın KÜÇÜK'ü Kurucu Rektör ve Dr.Fikret BAŞKAYA'yı İnsan Bilimleri Fakültesi Kurucu Dekanı olarak görevlendirmiştir.

Üniversitenin ikinci fakültesi Yönetim Bilimleri Fakültesi kurulma aşamasında. Kendilerine çok fazla başvuru olduğunu söyleyen üniversite Genel Sekreteri Kenan KARAKAŞ "Yerimiz olmadığımız kayıtları 150 kişide dondurmuş, şimdilik Toplumcu Kurtuluş Partisi bünyesinde ve ÇHD Binasında ders veriyoruz. İleriki zamanda daha geniş bir bina tutacağız" diyor. Konuştuğumuz Özgür Üniversite yetkilileri kuruluş amaçlarını bize şöyle anlattılar.

AYDIN YETİŞTİRMEYİ HEDEFLİYORUZ: "Bölgede bir gerginlik vardır. Bölge değişmeye gebe. (Kasdelilen, Kürdistan merkez olmak üzere, Türkiye, Ortadoğu, Halk üniversitesi, işçi üniversitesi, yada politik anlamda bir okul değiliz.) Değişecek bölgeye aydın teorisyen, sanatçı, yazar yetiştirmeyi hedefliyoruz.

SINAVSIZ, ÜCRETSİZ BİR ÜNİVERSİTE: "Özgür üniversitenin benzeri, ancak Antik Atina'da var olan Akademia'dır.

Eğitimin temel ilkesi, tartışmadır, ve sınıf atölye olmalıdır. Öğretmen, hep soru soran, anlamlı sorularla düşündürülen ve öğrencinin önce soru sormasını ve sonra da özgür düşünmesini başlatan kimsedir.

Sınav, eğitimin kangreni ve insan onurunun düşmanıdır. Öğrenmede sınavsızlık temeldir. Özgür Üniversite ücretsizdir. Ancak Öğrenciler giderleri paylaşmak durumundadır. İlerlemek için bir program vardır ama ilerlemek kolektiftir. Özgür Üniversitenin gelişmesi, öğreten ve öğrenenleri kolektivitelerine bağlıdır."

ALTERNATİF DEĞİLİZ: Özgür Üniversite bölge birliğinin, üniv. olmaktadır. Resmi üniversiteye alternatif değiliz. Resmi üniversiteler çürümüş, kokmuş, rütuhsuzdur. Hiçbir diri değiliz. Diriyi yanları kalamaya alternatif oluruz. Alternatif olursak onların çürümüş, pislik, yanları Özgür Üniversiteye'de bulaşabilir. Resmi eğitimci çağırarak her hangi bir isim kullanmayacağız.

DÜZENİ VE ÖZGÜR ÜNİVERSİTE: Kürdistan'da gelişen ulusal mücadelenin geniş bir çevrede yarattığı sempatiyi değerlendirme kaygıları ile Özgür Üniversite'yi kuran Küçük Burjuva akademisyenlerine sormadan edemiyoruz: Bölgenin aydın ihtiyacını karşılamak gibi iddialı ve abartılı tanımlamalar bir yana, üniversiteniz biraz gelişkin bir kurs görüntüsünü aşabiliyor mu?

Sizler bu çürümüşlüğü içinden çıkmadınız mı? Hala Dr., Doç. gibi ünvanları kullanmayı neden sürdürüyorsunuz? Çalışmalarınızı sürdürürebilmek için bile adınızı Darül Fünun olarak değiştirmek zorunda kaldınız mı? Bu "Özgürlük" siz kabül etmek istemeseniz düzenin yasaları ile sınırlı değil mi?

Düzen üniversitelerine alternatif olmadığımızı, -çünkü bu kurum çürümüş çürümüş- ama unutmayın ki bu faşist-feodal kurumlar yüzbinlerce genç yaşama alanında hala önemli bir yere sahip. Bunu görmekten gelebilir miyiz? Üstelik her yıl yüzbinlercesi "YÖK" üniversitelerine girme umutlarını tüketip elenirken, bu "alternatif" durumu geçerken ne yapıyoruz? Üstelik her yıl yüzbinlercesi "YÖK" üniversitelerine girme umutlarını tüketip elenirken, bu "alternatif" durumu geçerken ne yapıyoruz?

Sadece "Malum" bir bölgeye dönük yüzünüzle eğitim amaçlarınızın ufkunu alabildiğimize sınırladığımız farkında değilmisiniz? .

Bazı şeyleri biraz daha düşünmek gerek... ■

Okuyucu Mektupları....

Merhaba; "Demokratik", "şeffaf" koalisyon hükümeti, Yeni Demokratik Kadın Derneğini kapatarak ne kadar şeffaf bir hükümet olduğunu gösterdi. Gözaltında kayıplarla ilgili yoğun çalışma yürüten YDKD'nin kapatılması, mücadelesini engelleyecektir.

İstanbul Hayri Kozakçıoğlu'nun vermiş olduğu demeçte Demokratik Dernekler "Terör" yuvası olarak gösterilmiştir. Arma yasal olarak çalışan derneklere saldırıyı meşru göstermenin zeminini hazırlamaktır. Ve bugün çeşitli DKÖ'ler devrimci demokrat dergiler, gazeteler, bu saldırının odağı durumuna gelmiştir. YDKD'ye saldıran T.C. hükümeti diğer derneklere de aynı şekilde pervasızca saldırabilir.

Amaçları koalisyon hükümetinin iki yüzü politikasını halka göstermemek, gerçekleri halka anlatan, anti-demokratik uygulamalara tepki gösterenleri etkisizleştirmek, halkın örgütlenmesini engellemektir. Ancak bu pervasızca saldırılar devrimci demokratları yıldıramayacaktır.

Bu alçakça saldırıyı protesto ediyor ve kınıyorum.

Ramazan Şen, Buca Bölge Kapalı Cezaevi YBK 2 İzmir

Dostlar, Zulmün hüküm sürdüğü her yerde, isyan türküsünü söyleyenler geleceğin yaratıcılarıdır. ML-MZD'nin bilimsel öğretisini rehber edinilenler, hiç bir koşul ve şart altında zulmün uysal bir evladı olmayacak geleceğin gerçek yaratıcıları olacaktır.

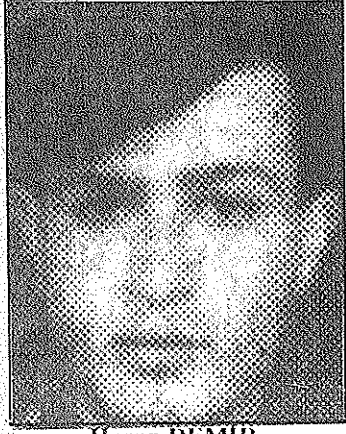
Yeni yılınızı kutluyor ve uzun bir aradan sonra da olsa derginizin yeniden halk gençliğinin yol göstericisi ve sesi olarak yayın faaliyetine başlamasından dolayı sizleri selamlıyorum.

Sağmalcılar Cezaevinden TKP/ML davası tutsakları

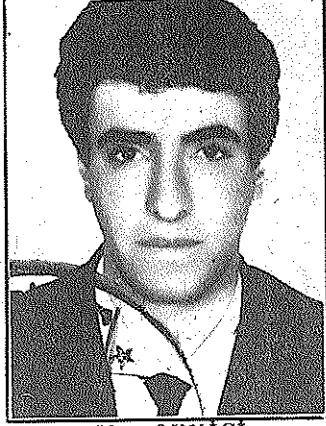
Değerli Dostlar, 1993 senesinin, altın çağa uzanan mücadelemizde daha da ileriye atılmın, kitleyle daha da kaynaşabilmenin, işçi sınıfımızın yekini ayağa kalkın güzelliklerini yürütmesinin ve dünya halkları arasındaki kardeşliğin pekişmesinin, bir üst aşamaya sıçrayacağı senesi olması umudu ve bilinci ile tüm çalışanlarımızı en etkin duygularımızla selamlar ve yeni yılınızı kutluyoruz.

Malatya E Tipi Özel Cezaevi TKP/ML-TIKKO davası Tutsakları

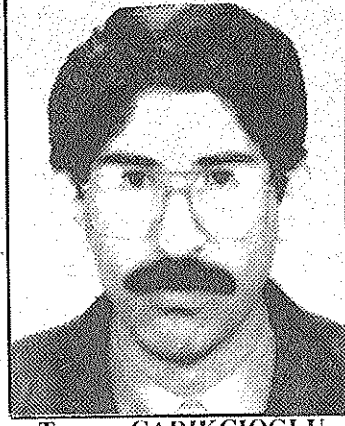
Şehitlerimiz Toprakta Hasadımız Devrim Olacak !

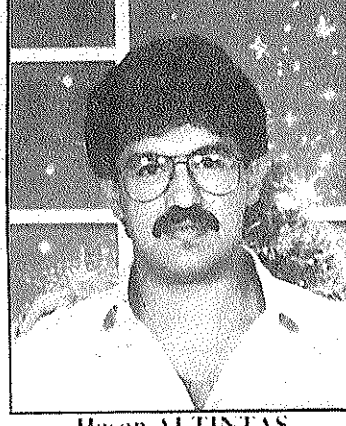
Hasan DEMİR
(TMLGB üyesi)

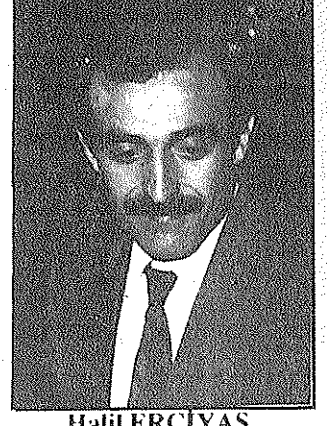
Yusuf EKİCİ
(TMLGB üyesi)

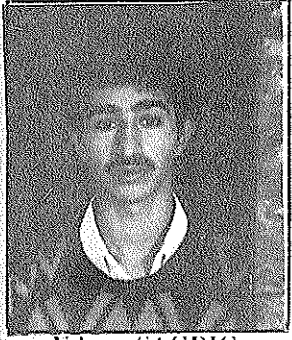
Tuncay ÇARIKÇIOĞLU
(TMLGB ilk GK üyesi)

Hasan ALTINTAŞ
(TMLGB ilk GK üyesi)

Halil ERCİYAS
(TMLGB üyesi)

Yılmaz SAGDIÇ
(TMLGB üyesi)

AYHAN ALTUNBAŞ
(TMLGB Üyesi)

NAKİ GÖKSU
(TMLGB Üyesi)

AKIN (Kod Adı)
(TMLGB Üyesi)

Ahmet ŞAHİN
(TMLGB üyesi)

REFİK YAŞAR
(TMLGB Üyesi)

MEDET HOŞAFCI
(TMLGB Üyesi)

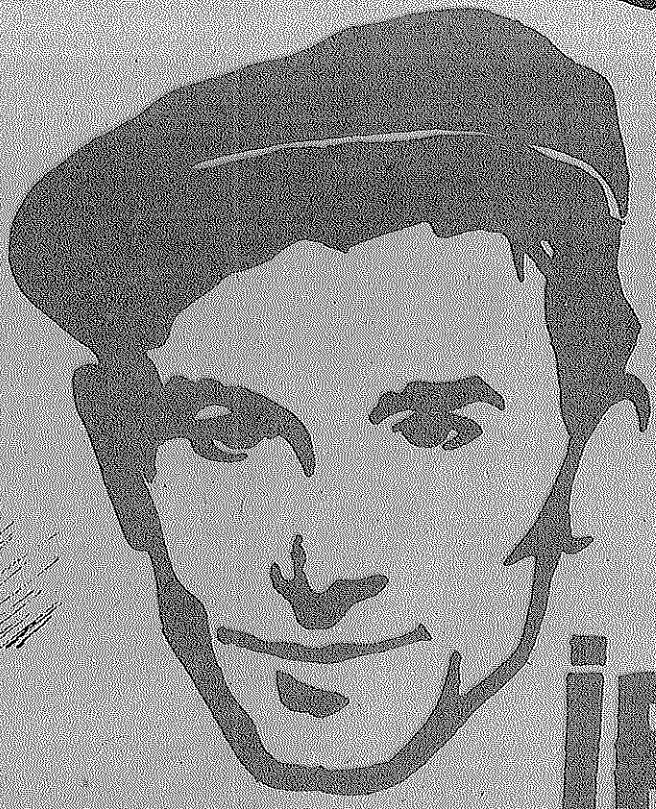
YILMAZ TALAYHAN
(TMLGB Üyesi)

Devrim ve Komünizm Şehitleri Ölümsüzdür!

ÖZGÜR KAVRPA!

İBO
SENİ UNUTMADIK